

Vastaanottaja
Ylitornion kunta

Asiakirjatyyppi
Kaavaselostuksen liite 7

Päivämäärä
14.4.2023

YLITORNION KUNTA REVÄSVAARAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA

VALMISTELUAINEISTOSTA SAATUJEN LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN TIIVISTELMÄT SEKÄ NIIHIN LAADITUT VASTINEET

*Valmisteluvaiheen aineisto pidettiin nähtävillä
MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti 27.5.–9.7.2021.*

1. LAUSUNNOT

1.1 3. Logistiikkarykmentti, Esikunta

Puolustusvoimat lausuu tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistosta seuraavan.

Puolustusvoimien toiminnan huomioonottaminen tuulivoimarakentamisessa

Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle.

Puolustusvoimien lausunnot tuulivoimahankkeista

Tuulivoimahankkeisiin liittyen puolustusvoimat antaa erikseen pyydettyessä yleensä omat erilliset lausunnot vaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimalahankkeiden hyväksyttävyydestä puolustusvoimien kannalta. Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä vaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman selvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta saatuaan tarkemat tiedot suunnitelluista tuulivoimaloista. Jos vaikutuksen selvitys tarvitaan, tulee se tehdä viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja siitä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.

Ylitornion Reväsvaaran tuulivoimahanke

Kaavaselostuksessa mainitaan, että kaavan toteuttamisella ei saa vaikeuttaa puolustusvoimien toimintaa. YVA-menettelyssä tutkitulle 15 voimalan hankevaihtoehdolle on saatu puolustusvoimien hyväksyntä. Koska tuulivoimaloiden sijoittelu on muuttunut, osayleiskaavan mukaiselle ratkaisulle pyydetään Puolustusvoimilta (Pääesikunnan operatiivinen osasto) uusi lausunto.

VASTINE:

Asiasta on oltu yhteydessä Puolustusvoimiin. Puolustusvoimat on antanut 11.11.2013 myönteisen lausunnon (AJ19737) 15 kpl 225 m korkeille voimaloille. Uutta lausuntoa ei tarvitse antaa, koska voimaloiden lukumäärä vähenee kolmella voimalalla, voimaloiden kokonaiskorkeus kasvaa vain 5 metriä ja voimaloiden paikat muuttuvat hieman, mutta pysyvät aiemman myönteisen lausunnon hankealueen sisällä. Puolustusvoimat on vahvistanut 4.8.2021, että uutta lausuntoa ei tarvita.

Kaavakarttaan määritettävät tv-alueet tulee määrittää sellaisiksi, etteivät ne mahdollista yksittäisen tuulivoimalan siirtämistä yli 100 m.

VASTINE:

Muutetaan tv-alueiden rajauksia siten, että ne eivät mahdollista yksittäisten voimaloiden siirtämistä yli 100 m.

Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hanketoimijan saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista ennen kaavan hyväksymistä.

Myös tapauksessa, jossa muutokset ovat pienemmät kuin yllä on esitetty, pyydetään muutoksista tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa. Rakentajan pitää aina pyytää siirtoon lupa (myös alle 100 m), jotta Pääesikunnan operatiivinen osasto saa oikeat koordinaatit tietoonsa.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Kaavamääräyksiin tulee merkitä, että "tuulivoimaloiden lopulliset koordinaatit tulee toimittaa Pääesikunnan operatiiviselle osastolle".

VASTINE:

Merkitään kaavamääräyksiin mainittu lause.

Kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyen on pyydetty lausunnot puolustusvoimien lisäksi myös Suomen Turvallisuusverkko Oy:ltä (STUVE Oy).

VASTINE:

Suomen Turvallisuusverkko Oy:ltä on pyydetty lausuntoa.

Jatkotyöt

Jatkossa maankaivu- ja rakennustöitä tehdessä tulee huomioida alueella ja sen läheisyydessä mahdollisesti kulkevat Puolustusvoimien kaapelilinjat. Linjojen sijainti tulee selvittää vähintään kymmenen työpäivää ennen aiottua rakentamista. Kaapelitiedusteluista tulee pyytää lausunto myös STUVE:n asiakaspalvelusta.

Kaavoituksesta mahdollisesti aiheutuvien olemassa olevien kaapelireittien siirtojen, kaapeleiden rakentamisaikaisten suojaamisen tai muiden muutosten osalta kustannukset on kohdennettava muutoksen aiheuttajalle.

Koska kuntakaavoilla ja rakennus-/toimenpideluvilla voidaan joskus ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, Puolustusvoimat esittää, että Ylitornion kunta lisäisi laadittavaan kunnalliseen rakennusjärjestykseen ja tarvittavilta osin muihin yleiskaavoihin seuraavat lauseet:

"Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella. Myös alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö, mille voimala rakennetaan, rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen".

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.2 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Tukes ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.3 Ilmatieteenlaitos

Ilmatieteenlaitos ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa osayleiskaavan luonnokseen, sillä alue on yli 20 kilometrin päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.4 Digita Oy

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Digita Oy:n ajantasaisen tiedon mukaan kaava-alueen vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteissa.

Digita muistuttaa, että antenni-tv -lähetyskäytöstä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyskäytöstä aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä ja*
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.*

Digita muistuttaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyskäytöstä aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle.

VASTINE:

Vastuu riittävän laadukkaasta tv-signaalista on lähtökohtaisesti Digitalla.

Alueelta voidaan tehdä tv-näkyvyysaluetutkimukset sekä ennen tuulivoimaloiden rakentamista että rakentamisen jälkeen. Tällä tavalla voidaan todentaa tuulivoimaloiden mahdollinen vaikutus tv-signaaliin laatuun ja voimakkuuteen. Mahdollisia häiriöitä voidaan korjata kiinteistökohtaisella antennikunnostuksella tai niin sanotuilla täyteläheittimillä.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa ei voida antaa määräyksiä korvauksiin tai kustannusjakoon liittyen, vaan niistä on päätettävä erikseen. Mikäli tuulivoimaloista johtuvia häiriöitä esiintyy hankealueen läheisyydessä, tuulivoimatoimija ja Digita valmistelevat siihen yhdessä sopivan ja kustannustehokkaan ratkaisun.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voi pahimmassa tapauksessa tv-signaalin eteneminen estyä kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tuulivoimayhtiöt

tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.5 Fintraffic Lennonvarmistus Oy

Fintraffic Lennonvarmistus Oy lausuu tuulivoimaosayleiskaavasta seuraavan.

Fintrafficin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta.

Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintrafficin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. Paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.6 Lapin liitto

Lapin liiton lausunnon mukaan tuulivoimayleiskaavaluonnoksessa on tunnistettu Länsi-Lapin maakuntakaavan merkinnät ja määräykset. Lisäksi yleiskaavaluonnoksen suhde maakuntakaavaan on arvioitu. Lapin liiton näkemyksen mukaan tuulivoimala-alueen maisemavaikutuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Lapin liitto toteaa Reväsvaaran tuulivoimaosayleiskaavan edistävän maakunnan suunnittelun tavoitteita pyrkiessään keskitettyyn kokonaisuuteen tuulivoimarakentamisen osalta. Osayleiskaava ei vaikeuta Länsi-Lapin maakuntakaavan toteuttamista.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.7 Rajavartiolaitos, Lapin rajavartiosto

Lapin rajavartiosto ilmoittaa lausunnossaan, ettei sillä ole lausuttavaa osayleiskaavaan liittyen.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.8 Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Viranomaisneuvottelussa (14.4.2021) esille tuotujen asioiden lisäksi Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) esittää tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistosta seuraavan.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavan ohjausvaikutus

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaselostusluonnoksessa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on pääosin tunnistettu asianmukaisesti, mutta ei ole tosiasiallisesti esitetty, miten nyt kyseessä oleva osayleiskaava luonnos edistää ja yhteensovittaa mainittuja tavoitteita.

VASTINE:

Täydennetään selostukseen, miten osayleiskaava edistää ja yhteensovittaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (kappale 5.2).

Ottaen huomioon osayleiskaavan sijainti valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön sekä Ruotsin kansallisesti merkittävän alueen vaikutusalueella, keskenään ristiriitaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhteensovittaminen maakuntakaavassa, maakuntakaavan tehtävä, tuulivoimaosayleiskaavan vähäiset mahdollisuudet lieventää vähintään seudullista kokoluokkaa olevien tuulivoima-alueiden maisemavaikutuksia ja osayleiskaavan sallima tuulivoimaloiden lukumäärä suhteessa maakuntakaavoituksessa tehtyyn selvitykseen, maakuntakaavan ei voi katsoa olleen ohjeena laadittaessa osayleiskaavaa.

VASTINE:

Maakuntakaava on ollut maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla ohjeena tuulivoimaosayleiskaavaa laadittaessa, ja se on otettu yleiskaavoituksessa huomioon 39 §:n 1 momentin mukaisesti. Koska alueella ei ole voimassa kokonaisvaltaisesti tuulivoimaa käsittelevää maakuntakaavaa, yleiskaavalla voidaan ratkaista myös seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen. Yleiskaavaratkaisu on maakuntakaavan tavoitteiden ja sisällön mukainen ja kaavassa on selvitetty kaikki oleelliset, myös seudulliset, vaikutukset.

Maakuntakaavan laatija Lapin liitto katsoo, että tuulivoimaosayleiskaavassa on tunnistettu Länsi-Lapin maakuntakaavan merkinnät ja määräykset. Lapin liiton mukaan tuulivoimaosayleiskaava edistää maakunnan suunnittelun tavoitteita pyrkinessään keskitettyyn kokonaisuuteen tuulivoimarakentamisen osalta. Lapin liitto toteaa, että osayleiskaava ei vaikeuta Länsi-Lapin maakuntakaavan toteuttamista.

Osayleiskaavoituksen yhteydessä on varmistettu valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä. Kaavassa osoitettu alueidenkäyttö ei siten ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimukset

Tuulivoimarakentamista koskevalle yleiskaavalle on asetettu maankäyttö- ja rakennuslaissa erityiset sisältövaatimukset (MRL 77 b §) mm. siksi, että kyseinen kaava voisi olla suoraan rakentamista ohjaava eli tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää ilman asemakaavaa. ELY-keskus huomauttaa, että yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) lisäksi on otettava huomioon erityiset sisältövaatimukset eli on huolehdittava siitä, että:

1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;

- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

VASTINE:

Osayleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueidenkäyttöä kaava-alueella.

YVA:n ja kaavoituksen yhteydessä on laadittu riittävät selvitykset ja arvioitu tuulivoimarakentamisen vaikutusta maisemaan ja ympäristöön MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Kaavassa on MRL 39 §:n edellyttämällä tavalla huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan tai muuhun ympäristöön.

Tuulivoima-alue on mahdollista liittää Tornionlaakson Sähkö Oy:n verkkoon. Verkoliityntäsopimus tehdään hankkeen edetessä.

Rakentamisrajoitus

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavassa tulee esittää maankäyttö- ja rakennuslain 43.2 §:n mukainen ehdottoman rakentamisrajoituksen määrääminen tuulivoimala alueen (tv) ulkopuoliselle alueelle. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan rakentamisrajoitus turvaa sen, että maankäyttö- ja rakennuslain erityisten sisältövaatimusten mukaisesti yleiskaava ohjaa riittävästi muuta alueidenkäyttöä tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan alueella (77 b § kohta 1).

VASTINE:

Osayleiskaavan yleisten määräysten mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon valtioneuvoston asetus (VNa 1107/2015) tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista ja sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetus (545/2015) melun toimenpiderajoista. Meluvaikutukset rajoittavat melulle herkkää rakentamista tuulivoimaloiden läheisyydessä, joten alueelle ei ole tarvetta osoittaa ehdotonta rakentamisrajoitusta.

Maisemaan ja ympäristöön sopeutuminen

Kaavaselostusluonnoksessa ja sen liitteissä on tunnistettu valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristö kohteet. Lausuttavassa aineistossa on tuotu esiin osayleiskaavamuutoksen vaikutuksia luonnontilaan, maisemaan, yhdyskuntaan ja rakennettuun ympäristöön sekä tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutuksia.

Näkemäalueanalyysin avulla on lisäksi arvioitu tuulivoimaloiden vaikutuksia maisemaan ja niiden sopeutumista ympäristöön. ELY-keskus katsoo, että maisema-, melu- ja välkevaikutukset, sekä vaikutukset yhdyskuntaan ja rakennettuun ympäristöön on tuotu kaavaselostuksessa esiin varsin hyvin.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

ELY-keskus kuitenkin painottaa, että tuulivoimaloiden maisemavaikutukset ovat merkittäviä, muun muassa valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja valtakunnan rajan ylittävien vaikutusten vuoksi ja edellyttää siksi vaikutusten arvioinnin täydentämistä.

Ottaen huomioon Aavasaksan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja Tornionjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, kuten Tornionjoen jokivarsiasutus ja Struven astemittausketju sekä Aavasaksan kruununpuiston matkailurakennukset, ELY-keskus katsoo, että tuulivoimala-alue heikentää merkittävästi kansallista kulttuuriperintöä. Lisäksi ELY-keskus katsoo, että tuulivoimala-alue muuttaa maiseman luonnetta, laatua ja rakennetta.

VASTINE:

YVA:n ja kaavoituksen yhteydessä on laadittu riittävät selvitykset ja arvioitu tuulivoimarakentamisen vaikutusta maisemaan ja ympäristöön MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Kaavassa on MRL 39 §:n edellyttämällä tavalla huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan tai muuhun ympäristöön.

Maisemavaikutusten merkittävyys ja maisemavaikutusten arvioinnin riittävyys

Vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön on arvioitu Ympäristöministeriön (2016) Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -oppaassa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Vaikutusten arviointi perustuu kattaviin selvityksiin hankealueesta ja vaikutusalueesta sekä Suomen että Ruotsin puolelta. Kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia on täydennetty Struven ketjun HIA-selvityksellä (Heritage Impact Assessment), joka on laadittu ICOMOSin vuonna 2011 julkaiseman oppaan *Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties* mukaisesti. HIA-selvitysten ohjeistus päivittyi syksyllä 2022 (*Guidance and toolkit for impact assessments in a World Heritage Context*). Myös uusi ohjeistus on huomioitu arvioinnissa.

Huomioiden, että maisemavaikutukset ovat yleisesti tuulivoima-alueiden laaja-alaisimpia ympäristövaikutuksia, arvioinnissa on päädytty seuraavaan lopputulemaan: Hanke aiheuttaa paikoin merkittäviä visuaalisia vaikutuksia lähialueiden avoimilta alueilta katsottuna. Hanke ei kuitenkaan kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia seudun laaja-alaisiin arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristökokonaisuuksiin. Hankkeen merkittävimmät visuaaliset vaikutukset rajautuvat noin 5 km säteelle tuulivoimaloista, ja maisema- ja kulttuuriympäristön arvoalueet Tornionjokilaaksossa levittäytyvät noin 70 kilometrin pituiselle alueelle.

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriperintöön

Maisemavaikutusten arvioinnissa Reväsvaaran tuulivoimarakentamisen ei ole katsottu heikentävän olennaisesti kansallista kulttuuriperintöä.

Tornionjoen jokivarsiasutuksen RKY-alueelta nähden Reväsvaaran tuulivoimalat sijoittuvat lähimmillään hieman yli 2 km päähän. Hankkeen visuaaliset vaikutukset ovat merkittäviä niillä alueilla, joille tuulivoimalat näkyvät. Maisemavaikutuksia lieventäviä tekijöitä ovat mm. voimaloiden sijoittuminen jokilaaksoa kehystävälle vaaravyöhykkeelle, suurimittakaavaisen maisemarakenteen tuulivoimaloita tukeva vaikutus, puuston näkymiä rajaava vaikutus ja ympäristön muut modernit elementit.

Aavasaksalla Reväsvaaran tuulivoimalat näkyvät näkötorniin ja rinteiden vähäpuustoisille etelärinteille ja paikoin Tengeliönjoelle. Näkötornista on etäisyyttä lähimmille voimaloille noin kymmenen kilometriä, joten etäisyyden takia vaikutukset näkymiin eivät ole enää merkittäviä. Näkötornista teoriassa aukeavasta 360 asteen näkymäsektorista voimala-alue kattaa muutamia prosentteja. Lisäksi näkymään sisältyy lukuisia muitakin moderneja elementtejä eri suunnissa. Muihin Kruununpuiston matkailurakennuksiin tuulivoimalat eivät välttämättä näy lainkaan.

Vaikutukset kulttuuriperintöön: Struven ketju

Kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia on täydennetty Struven ketjun HIA-selvityksellä (Heritage Impact Assessment), joka on laadittu ICOMOSin vuonna 2011 julkaisemaan oppaan *Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties* mukaisesti. HIA-selvitysten ohjeistus päivittyi syksyllä 2022 (*Guidance and toolkit for impact assessments in a World Heritage Context*). Myös uusi ohjeistus on huomioitu arvioinnissa.

Struven ketju edustaa maailmanperintöluettelossa tieteen ja tekniikan historiaa (<https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/maailmanperintokohteet-suomessa>) ja Suomessa on sitouduttu säilyttämään maailmanperintökohteet tuleville sukupolville. Keskeistä on Struven ketjun kohteiden erityisten yleismaailmallisten arvojen ja autenttisuuden ja eheyden säilyttäminen. Yleismaailmallisia arvoja edustavat kriteerit, joiden perusteella Struven ketju on valittu maailmanperintökohteeksi. Kriteerit korostavat

- Struven ketjun merkitystä maapallon koon ja muodon määrittämisessä ja geotieteiden kehittämisessä,
- Struven ketjua osana ihmiskunnan historiallista keskustelua maapallon koosta ja muodosta,
- Struven ketjua poikkeuksellisen merkittävänä esimerkkinä kansainvälisestä vuorovaikutuksesta tiedeyhteisössä ja kuningaskuntien välillä, ja
- Struven ketjua teknologisen kokonaisuutena ja mittausteknologian edustajana.

Struven ketjun kohteille on määritelty kohdealueet ja niiden ulkopuolelle suoja-alueet. Näiden lisäksi kohteiden ympäristö muodostaa laajemman kontekstin (wider setting), joka on huomioitu HIA-selvityksessä. Aavasaksan mittauspisteen kohdealueen halkaisija on 10 m ja suoja-alueen halkaisija 100 m. Maanmittauslaitoksen 2014 laatiman Struven ketjun Suomen kohteiden hallinta ja hoito -raportin mukaan kohde- ja suoja-alueilla ei voida tehdä kohteen säilymistä ja alkuperäisyyttä uhkaavia toimia. Aavasaksan mittauspisteellä suojelua ja mahdollisia toimenpiteitä säätelee mm. muinaismuistolaki, alueen asema Aavasaksan maisemien valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena ja kansallismaisemana. Kaavaselostukseen on täydennetty hankkeen vaikutuksia Struven ketjuun liittyvään matkailuun.

HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös tähytyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoituessaan tähytyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden hahmottuminen eri mittauspisteiden välillä heikkenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

Huitaperin mittauspisteen ja Huitaperin sekä Aavasaksan välisen tähytyslinjan hahmottaminen osana kolmiomittausketjua vaikeutuu, kun tuulivoimalat sijoittuvat tähytyslinjan ympärille. Jotta Struven ketjun Aavasaksa-Huitaperi tähytyslinjan näköyhteys voidaan säilyttää, kaavan tuulivoimaloiden alueet on rajattu niin, ettei tuulivoimaloiden mitään osia sijoitu Aavasaksa-Huitaperi-tähytyslinjalle. Tuulivoimaloiden osia ei myöskään sijoitu muille Struven ketjun tähytyslinjoille. On kuitenkin huomioitava, että tähytyslinjat eivät ole tällä hetkellä avoimet ja esteettömät puuston vuoksi.

Eteläisen Tornionlaakson maisemien valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, maiseman rakenne, luonne ja laatu

Reväsvaaran tuulivoimalat muuttavat Tornionjokilaakson maisemarakennetta kulttuurin ilmentymien osalta. Reväsvaaran tuulivoimalat poikkeavat nykyisistä metsän ylle kohoavista rakenteista ollen korkeampia ja roottorin osalta leveämpiä.

Tuulivoimalan kokonaiskorkeus on max. 230 m ja roottorin leveys noin 160 m. Roottorit tuovat maisemaan myös liikettä. Lisäksi tuulivoimalat muodostavat maisemassa nykyisiä rakenteita laajemman ja kauemmaksi näkyvän ryhmän. Nykyisistä rakenteista korkeimpia ja maisemassa näkyvimpiä ovat erilaiset mastot, joista voidaan mainita mm. Ainiovaaran 100 m ja 80 m korkeat mastot ja Aavasaksan 88 m korkea masto.

Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumiineen. Luonne on suurimittakaavainen, kun tarkastellaan jokilaaksoa ja sitä ympäröiviä vaaraselänteitä. Toisaalta jokilaakson luonnonmukaisilta alueilta ja asutusvyöhykkeeltä löytyy pienipiirteisiä, perinteisiä, jopa ajallisesti pysähtyneitä maisemia mutta myös pienipiirteisiä moderneja maisemia. Reväsvaaran tuulivoimalat muuttavat jokilaakson maiseman luonnetta modernimpaan suuntaan. Suurina, kauas näkyvinä elementteinä tuulivoimalat sijoittuvat osaksi maiseman suurimittakaavaisia piirteitä.

Yhteenvedona voisi todeta, että Reväsvaaran tuulivoimaloiden tuoma keskeinen muutos maisemassa liittyy eniten niiden suureen kokoon, lukumäärään, roottoreiden liikkeeseen ja siihen, että edellä mainituista seikoista johtuen ne näkyvät kauaksi. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan tuo alueelle mitään täysin uutta. Keskeinen kysymys on, mihin suuntaan Reväsvaaran tuulivoimalat muuttavat maiseman koettua laatua. Maisemavaikutusten arvioinnissa Reväsvaaran tuulivoimaloiden ei nähdä lisäävän Tornionjokilaakson nykyisessä maisemassa olennaisesti kulttuurihistoriallisen ja modernin ristiriitaa tai luonnonmukaisen ja rakennetun ristiriitaa, jotka heikentäisivät olennaisesti maiseman laatua.

Alueen luontoarvoja ja pohjavesialueita koskien Lapin ELY-keskus kuitenkin esittää vielä seuraavaa huomioon otettavaksi:

Luontoarvot

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaselistusta on päivitetty lajitietokeskuksen aineistopyyntöjärjestelmästä (laji.fi) kaava-alueella ja sen tuntumassa sijaitsevien tiedossa olevien laji-esiintymien osalta.

Pohjavesialue

Kaavaselistusta on täydennetty kaava-alueella ja sen tuntumassa sijaitsevien pohjavesialueiden tietojen osalta. Lisäksi pohjaveteen kohdistuvien vaikutusten arviointia on täydennetty 1. viranomaisneuvottelussa sovitun mukaisesti. Alueella sijaitsevat lähteet on myös huomioitu kaavatyössä.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Liikenne

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan rakentamisen vaatimat erikoiskuljetukset vaikuttavat liikenteeseen laajemmalla alueella. Erikoiskuljetukset ratkaistaan tapauskohtaisesti eivätkä kaikki kuljetukset välttämättä ole mahdollisia kaikkina aikoina kaikilla teillä.

ELY-keskus edellyttää, että yleiskaavaehdotusta laadittaessa otetaan huomioon edellä lausutun lisäksi aiemmin laadittu YVA-selostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto.

VASTINE:

Kaavaselistusta täydennetään liikenteen nykytilan ja vaikutusten arvioinnin osalta huomioiden YVA-selostus sekä yhteysviranomaisen siitä antama lausunto.

1.9 Paliskuntain yhdistys

Tuulivoimapuisto sijoittuu Lohijärven paliskunnan alueelle.

Poronhoitolaissa säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta. Poronhoitoon kohdistuu vaikutuksia laajalla alueella, koko paliskunnassa, ja yleiskaavan vaikutukset on arvioitava siltä alueelta kuin niitä esiintyy.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Tuulivoimapuistohankkeen vaikutukset paliskunnan poronhoidon kannalta eivät koostu pelkästään suorasta laidunalan menetyksestä, vaan todennäköisesti vielä merkittävämpi vaikutus tulee olemaan porojen laidunkierron muuttumisella ja tällä hetkellä rauhallisen alueen häiriintymisellä.

Reväsvaara ja Kiimavaara ovat paliskunnalle tärkeitä syysajan laitumia ja rykimäaluetta. Hankealueen eteläreunalla on Kiimavaaran siirtoaita ja porojen vakiintunut kuljetusreitti paliskunnan pääerotusaidalle, Kivivaaralle, menee suunnitellun tuulipuiston kahden päätien välistä ja keskeltä Reväsvaaraa. Aita on merkitty Länsi-Lapin maakuntakaavaan. Myös Kiimavaarasta itään on porojen aitapaikka. Paliskuntain yhdistyksen mukaan on epävarmaa, miten paliskunnan poronhoitotyöt voivat jatkua, mikäli hanke toteutuu. Poronhoitotyöt tulee ottaa huomioon hankkeen rakentamisaikana siten, että rakentaminen ajoitetaan mahdollisimman vähän häiriöitä tuottavaksi. Toiminta-aikana voimaloita voidaan kokeilla pysäyttää, jos se auttaisi porojen kuljettamisaikaisen häiriön vähentämiseen.

Paliskuntain yhdistyksen mukaan hankkeesta aiheutuu sekä suoria laidunten menetyksiä, että mahdollisesti luontaisen kuljetusreitit estyminen. Porojen laidunkierron sekoittaminen voi ohjata poroja ei-toivotuille alueille, kuten pelloille tai asumusten pihoille ja aiheuttaa ristiriitoja muiden maankäyttäjien kanssa. Mikäli porot välttävät tuulipuiston alueita häiriön vuoksi tai niitä ei voida käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Jos porot siirtyvät rauhattomaksi muodostuneelta alueelta pois, aiheutuu epätasaista laidunten kulumista muissa osissa paliskuntaa.

VASTINE:

Alueen poronhoidon edellytykset on huomioitu kaavaratkaisussa ja kaavan vaikutukset on arvioitu MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Päivitetyn porotalous selvityksen (AFRY 2022) mukaan laidunalueiden mahdolliset suorat ja välilliset menetykset, mahdollisten melu- ja välkevaikutusten aiheuttama haitta ja mahdollinen poronhoidon rakenteiden siirto voivat aiheuttaa kohtalaista haittaa porotalouden harjoittamiselle.

Muuttunut ympäristö voi lisätä porojen harhautumista vakiintuneilta reiteiltä ja laidunalueilta, mikä tuodaan esille myös kaavaselostuksessa. Päivitetyn porotalous selvityksen mukaan väistämisen voimakkuus ja sen ajallinen kesto riippuvat ennen kaikkea hankkeen tieltä poistuvan laitumen käytöstä. Selvityksen mukaan kaava voi aiheuttaa sopeutumistarvetta alueen poronhoidolle, mutta tuulivoimahanke ei estä alueen nykyistä porotalouskäytön jatkumista.

Kaavaselostusta täydennetään poronhoidon osalta, huomioiden poronhoitolain 53§ kaltaisessa neuvottelussa esiin tuodut seikat.

GPS-seurantaa on tärkeä jatkaa nyt sekä myös rakentamisen aikana ja toiminnan ollessa käynnissä.

Kaavaselostusta täydennetään Kivivaaran erotuspaikan (ph 5509) osalta.

Työmäärän lisääntyminen ja toiminnan uudelleensuunnittelu sekä mahdollisesti poronhoidon rakenteiden siirtäminen aiheuttavat kustannuksia elinkeinolle.

Aikaisemmin hankkeessa tehtiin poronhoitoselvitys ja siinä hyödynnettiin porojen GPS-seuranta-tietoa. Kohdennetut GPS-pantaseurannat aloitettiin syksyllä 2014. Seurannoista ei ole raportteja, eikä niitä kaavaselostuksen perusteella ole päivitetty.

Toiminta voi aiheuttaa myös vaikutuksia, joita ei osata ennakoida. Nämäkin vaikutukset tulee niiden ilmetessä pyrkiä estämään, lieventämään ja korvata. Kaavaselostuksen mukaan hankkeessa on toteutuvia vaikutuksia ja poronhoitoon kohdistuvia haittoja varten aiottu järjestää seurantaa, jossa aiotaan kokoontua säännöllisesti ja seurata vaikutuksia. Seurannasta tulee sopia paliskunnan kanssa ja sen kulut tulee korvata paliskunnalle täysimääräisesti. Ei ole paliskunnan asia tai vastuulla tehdä muistiinpanoja ja toteuttaa seurantaa jonkun toisen toimijan hankkeessa.

Kaavoituksen uudelleen käynnistämisen jälkeen hankkeesta ei ole käyty poronhoitolain 53 §:n kaltaisia neuvotteluita alueen paliskunnan kanssa, eikä selostuksen mukaan niitä ole suunniteltu mihinkään kaavan jatkovaiheisiin. Tämä tilanne tulee muuttaa: Lohijärven paliskunnan kanssa tulee neuvotella kaavan vaikutuksista ja niiden estämisestä sellaisessa vaiheessa, että asioihin on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia olisi tärkeää seurata yhteistyössä paliskunnan kanssa, ja asiasta tulee sopia. Paliskunnan ja sen osakkaiden lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon hankkeen jatkovalmistelussa.

VASTINE:

Porojen pantaseurannasta keskusteltiin poronhoitolain 53§ kaltaisessa neuvottelussa 26.10.2021. Lohijärven paliskunta on jatkanut seurantaa myös seurantajakson 1.2.2011–12.10.2015 jälkeen. Pannat ovat vanhoja eivätkä pääosin enää toimi. Nykytilanteen toteamiseen voidaan hyödyntää aiemman seurantajakson tietoja, sillä porojen käyttäytyminen ei oleellisesti ole muuttunut sen jälkeen. Hankevastaavan ja paliskunnan välisessä neuvottelussa joulukuussa 2021 nähtiin tärkeänä uusien GPS-pantojen hankkiminen sekä niistä saatavan tiedon hyödyntäminen seurannassa. GPS-seurantaa on syytä jatkaa rakentamis- ja toteutusvaiheessa. Hankkeesta vastaava ja paliskunta sopivat tarkemmin järjestelyistä.

Paliskunnan kanssa pyritään pitämään säännöllistä vuoropuhelua, minkä avulla pyritään löytämään sopivia ratkaisuja mahdolliset haitalliset vaikutukset huomioiden.

Nykyisen tutkimustiedon vähäisyyden vuoksi Reväsvaaran tuulipuistohankkeen toiminnanaikaisen seurannan merkitys on erityisen keskeinen. Seuranta on toteutettava yhteistyössä paliskunnan kanssa siten, että porojen käyttäytymisen muutokset ja niihin liittyvät poronhoidon rakenteiden muuttamistarpeet saadaan kartoitettua. Seurantaa on perusteltua jatkaa useiden vuosien ajan mahdollisten vaikutusten toteamiseksi ja arvioimiseksi. Tällöin on mahdollista arvioida tarkemmin myös taloudellisia vaikutuksia.

Poronhoitolain 53 §:n kaltainen neuvottelu järjestettiin 26.10.2021 sekä 15.12.2021. Muita neuvotteluita järjestetään tarpeen mukaan, kuten osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on kirjattu.

Yksityiskohtaisemmat huomiot

Poronhoitoon kohdistuvassa vaikutuksen arvioinnissa todetaan, että "työmäärän ja kustannusten odotetaan lisääntyvän muutosten myötä, jos esimerkiksi poromiesten tulee reagoida lähialueen pelloille siirtyviin poroihin ja siirtää tai aidata ne tavanomaisille laidunalueilleen." Poroja ei voi aidata laidunalueille, sillä ne laiduntavat vapaasti luonnossa oikeutensa perusteella. Peltojen aitaaminen on mahdollista, jos se on aiheutuviin vahinkoihin verrattuna kustannustehokasta. Paliskunta ei saa jättää yksin vastuuseen vahinkojen estämisestä, mikäli tuulipuisto aiheuttaa porojen menemisen pelloille.

VASTINE:

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa ei voida antaa määräyksiä korvauksiin tai kustannusjakoon liittyen. Hankkeesta vastaava neuvottelee erikseen

paliskunnan kanssa haittojen korvauksista. Selostuksen tekstiä tarkistetaan lausunnossa mainituilta osin.

Arvioinnissa todetaan myös: "Tuulivoima-alueella äänimaailma muuttuu ja meluisuus lisääntyy, mistä saattaa aiheutua porojen väistämiskäyttäytymistä ja osittaista siirtymistä toisille alueille. Lisäksi vilkkuminen ja tuulivoimaloiden lapojen liike voivat aiheuttaa väliaikaista väistämisvaikutusta." Tämä kohta ei pidä paikkansa ja sanat "osittaista" ja "väliaikaista" tulee poistaa. Pohjoismaisissa tutkimuksissa on todettu, että väistäminen ei ole väliaikaista, vaan jatkuu myös hankkeen toimintavaiheessa. Vaikutusten arvioinnissa ei mainita lainkaan vaikutuksia poronhoitotöihin, mm. Kivivaaran ja muiden erotuspaikkojen käyttöön, vaikka Kivivaaran käyttö on määrätty turvattavaksi maakuntakaavassa, kuten yleensäkin poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset koko kaava-alueella.

VASTINE:

Tutkimuksia porojen käyttäytymisestä tuulivoimaloita kohtaan on tehty vielä suhteellisen vähän. Yksittäisten tuulivoimahankkeiden yhteydessä tehtäviin vertailuihin sisältyy väistämättä useita epävarmuustekijöitä. Tutkimusten perusteella yhtä selkeää käyttäytymismallia porojen reagoinnista tuulivoimaloihin on vaikea muodostaa. Vaikutusten arviointia tarkistetaan lausunnossa ehdotetulla tavalla.

Kaavan M-1-aluetta koskee määräys, jonka mukaan alueelle saa rakentaa porotalouteen liittyviä vähäisiä rakennelmia. Tämä on Paliskuntain yhdistyksen mukaan tarpeellinen ja tärkeä määräys. Se mikä on "vähäinen" on epäselvää ja sana tulee poistaa. Poronhoidon aitapaikat eivät tarvitse rakennuslupaa, ainoastaan sopimuksen maanomistajan kanssa.

VASTINE:

Kaavamääräystä tarkistetaan lausunnossa ehdotetulla tavalla. Ks. vastine ELY-keskuksen lausuntoon.

Kaavamääräys, jossa pyritään turvaamaan porotalouden toimintaedellytykset, on perusteltu ja tärkeä. Kaavamääräystä on avattu kaavaselostuksessa. Porotöiden toimintaedellytyksiä tulee turvata myös porotoiminnan ajallisella huomioon ottamisella rakennusvaiheessa ja tarvittaessa toimintavaiheessa esimerkiksi pysäyttämällä voimaloita, kun/jos poroja kuljetetaan alueen kautta. Toimintaedellytysten turvaaminen tarkoittaa myös laidunalan menetyksen, mahdollisten rakenteiden menetyksen tai siirtojen, ylimääräisten töiden sekä muiden haittojen ja vahinkojen korvaamista paliskunnalle täysimääräisesti. Näiltä osin kaavamääräystä tulee täydentää.

VASTINE:

Täydennetään kaavaselostukseen lause: Porotöiden toimintaedellytyksiä tulee turvata myös porotoiminnan ajallisella huomioon ottamisella rakennusvaiheessa ja tarvittaessa toimintavaiheessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa ei voida antaa määräyksiä korvauksiin tai kustannusjakoon liittyen. Hankkeesta vastaava neuvottelee erikseen paliskunnan kanssa haittojen korvauksista.

1.10 raficom

Traficom lausuu osayleiskaavasta seuraavan.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävä etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriötömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200-300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

VASTINE:

Hankkeesta vastaava on yhteydessä lähialueen radiojärjestelmien omistajiin.

Alueelta voidaan tehdä tv-näkyvyysaluetutkimukset sekä ennen tuulivoimaloiden rakentamista että rakentamisen jälkeen.

1.11 Suomen Turvallisuusverkko Oy

Suomen Turvallisuusverkko Oy ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta tuulivoimaosayleiskaavaan liittyen.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.12 Tornionlaakson museo

Tornionlaakson museo lausuu alueellisena vastuumuseona seuraavan.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaava-alueella sijaitsevat muinaismuistolailla rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset Reväsvaara Laki-Autto ja Reväsvaara 3 sekä mahdollisesti muinaisjäännös Reväsvaara 2, jonka tarkka sijainti ja laajuus ei ole tiedossa. Kaava-alueelta vuonna 2014 suoritettu inventointi ja Museoviraston toteuttama vuoden 2015 maastotarkastuksen tuottama tieto alueesta on edelleen puutteellista. Muinaisjäännöskohteen Reväsvaara Laki-Autto sijainti paikannettiin vasta vuoden 2015 maastotarkastuksessa. Kohteen laajuuden selvittämiseksi kohteella tulee tehdä täydennysinventointi ja tarvittaessa tarkkuusinventointi, jotta sen sijainti pystytään ottamaan huomioon voimaloiden ja tieyhteyksien sijoittelussa. Samalla tulee etsiä uudelleen kohdetta Reväsvaara 2. Kohteen tiedetään sijaitsevan Reväsvaara Laki-Autto -kohteen läheisyydessä, jolloin sitä on aiemmin etsitty eri paikasta, kun kohteen Reväsvaara Laki-Autto oletettu sijainti on ollut virheellinen. Täydennysinventoinnin yhteydessä tulee tarkastaa vuoden 2014 inventoinnin jälkeen mahdollisesti muuttuneiden voimaloiden paikat sekä tielinjausten paikat tarvittaessa.

Vasta täydennysinventoinnin tulosten perusteella Tornionlaakson museo voi arvioida hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Täydennysinventoinnin raportti tulee toimittaa sen valmistuttua Tornionlaakson museolle.

VASTINE:

Kulttuuriympäristöpalvelut Heilu Oy suoritti lausunnon mukaiset täydennysinventoinnit kesäkuussa 2021. Inventoinnissa tarkennettiin muinaisjäännöksen Laki-Autto sijaintia sekä tarkastettiin kohteiden Reväsvaara 2 ja 3 nykytila. Tämän lisäksi tarkastettiin muuttuvan maankäytön alueet. Inventoinnin tuloksena tarkennettiin kohteiden rajausta. Täydennysinventoinnin raportti on toimitettu Tornionlaakson museolle.

Kaava-aineistoa täydennetään täydennysinventoinnin tulosten mukaisesti.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavaselostuksessa on käyty läpi hankkeen vaikutuksia näkymiin Aavasaksalta, Struven ketjun näkymäalueen kulkua Reväsvaaran läpi sekä muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia. Näkymäanalyysin perusteella voimat näkyvät laajasti Tornionjokilaakson arvokkaalle maisema-alueelle sekä Suomen että Ruotsin puolella. Aavasaksan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle voimat näkyvät näkötorniin ja saattavat näkyä alueen länsilaidalla sekä alueen keskellä Tengeliönjoen varressa.

Tuulivoimapuisto sijoittuu yhteen Suomen 27:stä kansallismaisemasta, Aavasaksa ja Tornionjokilaakso -nimiselle alueella. Tornionlaakso on myös valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja Tornionjoen jokivarsiasutus on merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Alueen ja Reväsvaaran välillä on suora näköyhteys. Kansallismaiseman arvo kulttuuriperinnön vaalimisessa konkretisoi- tuu erityisesti näkymien säilymisessä. Lisäksi Reväsvaaran poikki kulkee kansainvälisesti arvok- kaan Struven ketjun näkymäalue. Struven mittausketju on Unescon maailmanperintökohde, joista Suomessa sijaitsee kuusi maailmanperintöpistettä. Näistä yksi on Aavasaksa. Reväsvaaran kaava-alueen eteläpuolella sijaitsee piste Huitaperi. Reväsvaara jää näin näkymällisesti kahden Struven mittauspisteen, Aavasaksan ja Huitaperin, väliin.

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan Struven ketjun arvo ei koske pelkästään mittaus- pisteiden sijaintipaikkaa, vaan myös niiden maisemallista yhteyttä, mikä on ollut mittausketjun merkitys. Kulttuuriperinnön säilymisen vuoksi näkymän säilyminen mittauspisteiden välillä tulisi turvata niin, ettei niiden välille sijoitu pysyviä maisemallisia esteitä. Näkymälinjan säilymisen tu- lisi koskea myös muita läheisiä ketjun pisteitä. Tämä voidaan turvata sijoittamalla tuulivoimat kokonaan tähytyslinjan ulkopuolelle.

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan hankealue asettuu maisemallisesti paikkaan, jonka maisemavaikutusten voidaan sanoa olevan sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti merkittä- vät. Tuulivoimahanke heikentää kulttuuriympäristön ja maiseman yhtenäisyyttä alueella. Struven ketjun pisteiden väliset näkymät Reväsvaaran yli erityisesti Aavasaksan pisteelle tulisi säilyttää tuulivoimaloiden sijoittelulla. Koska Tornionlaakson alueelle on suunnitteilla useita muitakin tuuli- voimahankkeita, näkee Tornionlaakson museo hankkeiden maisemalliset yhteisvaikutukset suu- rena riskinä kulttuurimaisemalle.

VASTINE:

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Hanke aiheuttaa merkittäviä visuaalisia vaikutuksia lähialueiden avoimilta alueilta katsottuna. Hanke ei kuitenkaan kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia seudun laaja-alaisiin arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriym- päristökokonaisuuksiin, koska hankkeen merkittävimmät visuaaliset vaikutukset rajautuvat noin 5 km säteelle tuulivoimaloista ja maisema- ja kulttuuriympäristön arvoalueet Tornionjokilaaksossa levittäytyvät noin 70 kilometrin pituiselle alueelle.

Keskeinen kysymys on, mihin suuntaan Reväsvaaran tuulivoimat muuttavat mai- seman koettua laatua. Maisemavaikutusten arvioinnissa Reväsvaaran tuulivoima- loiden ei nähdä lisäävän Tornionjokilaakson nykyisessä maisemassa olennaisesti kulttuurihistoriallisen ja modernin ristiriitaa tai luonnonmukaisen ja rakennetun ris- tiriitaa, jotka heikentäisivät olennaisesti maiseman laatua.

Struven ketju

Kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia on täydennetty Struven ketjun HIA-selvi- tyksellä, joka on laadittu ICOMOSin vuonna 2011 julkaisemaan oppaan *Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties* mukaisesti. HIA-selvitysten ohjeistus päivittyi syksyllä 2022 (*Guidance and toolkit for impact*

assessments in a World Heritage Context). Myös uusi ohjeistus on huomioitu arvioinnissa.

Struven ketju edustaa maailmanperintöluettelossa tieteen ja tekniikan historiaa (<https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/maailmanperintokohteet-suomessa>) ja Suomessa on sitouduttu säilyttämään maailmanperintökohteet tuleville sukupolville. Keskeistä on Struven ketjun kohteiden erityisten yleismaailmallisten arvojen ja autenttisuuden ja eheyden säilyttäminen. Yleismaailmallisia arvoja edustavat kriteerit, joiden perusteella Struven ketju on valittu maailmanperintökohteeksi. Kriteerit korostavat

- Struven ketjun merkitystä maapallon koon ja muodon määrittämisessä ja geotieteiden kehittämisessä,
- Struven ketjua osana ihmiskunnan historiallista keskustelua maapallon koosta ja muodosta,
- Struven ketjua poikkeuksellisen merkittävänä esimerkkinä kansainvälisestä vuorovaikutuksesta tiedeyhteisössä ja kuningaskuntien välillä, ja
- Struven ketjua teknologisenä kokonaisuutena ja mittausteknologian edustajana.

Struven ketjun kohteille on määritelty kohdealueet ja niiden ulkopuolelle suoja-alueet. Näiden lisäksi kohteiden ympäristö muodostaa laajemman kontekstin (wider setting), joka on huomioitu HIA-selvityksessä. Aavasaksan mittauspisteen kohdealueen halkaisija on 10 m ja suoja-alueen halkaisija 100 m. Maanmittauslaitoksen 2014 laatiman Struven ketjun Suomen kohteiden hallinta ja hoito -raportin mukaan kohde- ja suoja-alueilla ei voida tehdä kohteen säilymistä ja alkuperäisyyttä uhkaavia toimia. Aavasaksan mittauspisteellä suojelua ja mahdollisia toimenpiteitä säätelee mm. muinaismuistolaki, alueen asema Aavasaksan maisemien valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena ja kansallismaisemana. Kaavaselostukseen on täydennetty hankkeen vaikutuksia Struven ketjuun liittyvään matkailuun.

HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös tähytyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoituessaan tähytyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden hahmottuminen eri mittauspisteiden välillä heikkenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

Huitaperin mittauspisteen ja Huitaperin sekä Aavasaksan välisen tähytyslinjan hahmottaminen osana kolmiomittausketjua vaikeutuu, kun tuulivoimalat sijoittuvat tähytyslinjan ympärille. Jotta Struven ketjun Aavasaksa-Huitaperi tähytyslinjan näköyhteys voidaan säilyttää, kaavan tuulivoimaloiden alueet on rajattu niin, ettei tuulivoimaloiden mitään osia sijoitu Aavasaksa-Huitaperi-tähytyslinjalle. Tuulivoimaloiden osia ei myöskään sijoitu muille Struven ketjun tähytyslinjoille. On kuitenkin huomioitava, että tähytyslinjat eivät ole tällä hetkellä avoimet ja esteettömät puuston vuoksi.

Tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset maisemaan

Tornionjokilaakson alueelle suunniteltujen tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset maisemaan on arvioitu kohtalaisiksi. Kahden tai kolmen uuden voimala-alueen

rakentamisen myötä jokilaaksosta tulisi kokonaisvaltaisemmin ja leimallisemmin tuulivoiman tuotantoaluetta.

1.13 Lohijärven paliskunta

Tuulipuistohanke sijoittuu kokonaisuudessaan Lohijärven paliskunnan alueelle, joka lausuu kaavan valmisteluaineistoista seuraavan.

Poroelinkeinoon huomioon ottaminen kaavoituksessa ja maankäyttöhankkeissa

Poronhoitolaissa säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta. Poronhoidon turvaaminen on huomioitu myös alueella voimassa olevan maakuntakaavan suunnittelumääräyksessä ja sekä Sanna Marinin hallitusohjelmassa (2019).

Maa- ja metsätalousministeriön velvoittaa paliskunnat huolehtimaan alueellaan mm. toimivasta laidunkierrosta, laidunten kestävästä käytöstä ja porojen mahdollisimman aikaisesta erottelusta laidunten kulumisen ennaltaehkäisemiseksi. Tuulivoimalahankkeesta seuraisi suuria laidunalojen menetyksiä ja porojen laidunkierron muuttumista. Voimaloista aiheutuvan häiriön vuoksi porot siirtyisivät muille alueille kuten pelloille tai asumusten pihalle, mikä aiheuttaisi ristiriitoja muiden maankäyttäjien kanssa. Porojen siirtyminen lisäisi muiden alueiden laidunpainetta ja vaikuttaisi siten negatiivisesti muiden alueiden luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Kaavaselostus ei ota kantaa porojen laidunreittien katkeamiseen ja siirtymiseen eikä porojen laidunalueiden menetykseen. Paliskunnassa harjoitettavaa porotaloutta ei voi siirtää muualle, kun taas tuulivoimaa voidaan rakentaa alueille, joilla siitä ei olisi porotaloudelle haittaa.

Reväsvaara ja Kiimavaara on Lohijärven paliskunnalle tärkeitä syysajan laitumia ja rykimäaluetta. Kivivaaran erotusaita on merkitty maakuntakaavaan merkinnällä "Poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue" ja sitä koskee suunnittelumääräys: "Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden/alueiden säilyminen". Tuulivoimapuistoa ei sen sijaan ole merkitty maakuntakaavaan.

Reväsvaaran pohjoisnokalla sijainnut ikivanha poroerotusaita on 1970-luvun alussa jouduttu siirtämään Kivivaaraan. Porojen kuljetusreitti Kivivaaran pääerotusaidalle noudattaa ikiaikaista Reväsvaaran vanhalle erotusaidalle johtanutta reittiä. Reitti kulkee suunnitellun tuulivoimala-alueen kahden päätien välistä ja keskeltä Reväsvaaraa. Reitti on vakiintunut, koska alueen vaarat muodostavat poroille luontaisen kulkureitin. Maakuntakaavan selostuksessa kiinnitetään huomiota siihen, että suunnittelussa tulee ottaa huomioon erotuspaikoille johtavat porojen kuljetusreitit.

Porojen välttämiskäyttäytymisestä on olemassa jo paljon Pohjoismaissa tutkittua tietoa ja Suomestakin kokemuksia. Tuuliturbiinien ympärivuorokautinen käynti ja ääni näyttää häiritsevän poroja enemmän kuin rakennusvaiheessa esiintyvät äkilliset äänet ja ihmisten lisääntynyt aktiivisuus. Porot siirtyvät pois tuuliturbiinien lähistöltä, niiden laidunpaikat muuttuvat ja tokat hajaantuvat.

Poromiesten työ määrä ja kustannukset lisääntyisivät tokkien hajaantuessa sekä porojen kulkeutuessa esimerkiksi viljelyksille ja asutusten lähistölle. Häiriö ajaisi poroja myös entistä enemmän liikenteen sekaan, mistä aiheutuisi lisääntyneen työn lisäksi huomattavaa taloudellista vahinkoa.

VASTINE:

Hankkeesta on laadittu riittävät selvitykset hankkeen vaikutuksista poroelinkeinoon YVA-lain mukaisessa menettelyssä sekä tuulivoimaosayleiskaavan yhteydessä. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu porotalousselvitykseen (Pöyry 2015) ja kyseisen porotalousselvityksen päivitykseen (AFRY 2022). Päivitetyt selvityksen mukaan laidunalueiden mahdolliset suorat ja välilliset menetykset, mahdollisten melu- ja välkevaikutusten aiheuttama haitta ja mahdollinen poronhoidon rakenteiden siirto voivat aiheuttaa kohtalaista haittaa porotalouden harjoittamiselle.

Tuulivoimala-alueiden rakentaminen ja toiminta muuttavat jossain määrin porojen luontaisia kulkureittejä, koska rakentamistoimenpiteet, tuulipuiston rakenteet ja

lisääntynyt ihmistoiminta tuottavat fyysisiä esteitä ja häiriötä, minkä takia porot joutuvat kiertämään alueita. Toisaalta porojen laidunkierro ei välttämättä toistu nykytilassakaan joka vuosi samanlaisena. Myös tottumista uuteen tilanteeseen todennäköisesti tapahtuu. Muuttunut ympäristö voi lisätä porojen harhautumista vaikiintuneilta reiteiltä ja laidunalueilta, mikä todetaan kaavaselostuksessa. Päivitetyn porotalousselvityksen mukaan väistämisen voimakkuus ja sen ajallinen kesto riippuvat ennen kaikkea hankkeen tieltä poistuvan laitumen käytöstä. Selvityksen mukaan kaava voi aiheuttaa sopeutumistarvetta alueen poronhoidolle, mutta tuulivoimahanke ei estä alueen nykyistä porotalouskäytön jatkumista.

Päivitetyn porotalousselvityksen mukaan tuulivoimapuiston toteutuminen voi aiheuttaa muutoksia laidunalueiden käyttöön, mutta varsinaisia nykyisten laidunalueiden menetyksiä ei voida osoittaa syntyvän. Tuulivoimapuiston alueelle tulisi jäädään eniten nykyisiä talvilaidunalueita, joiden käyttö tulee hanketta rakennettaessa ja toimintaa suunniteltaessa ottaa huomioon.

Tutkimuksia porojen käyttäytymisestä tuulivoimaloita kohtaan on tehty vielä suhteellisen vähän. Vielä ei ole pystytty osoittamaan selkeää käyttäytymismallia. Porojen liikkumista alueella on seurattu GPS-pantojen avulla. GPS-seurantaa on järkevää jatkaa rakentamis- ja toteutusvaiheessa. Paliskunnan kanssa pyritään pitämään säännöllistä vuoropuhelua, minkä avulla pyritään löytämään sopivia ratkaisuja mahdolliset haitalliset vaikutukset huomioiden.

Nykyisen tutkimustiedon vähäisyyden vuoksi Reväsvaaran tuulipuistohankkeen toiminnanaikaisen seurannan merkitys on erityisen keskeinen. Seuranta on toteutettava yhteistyössä paliskunnan kanssa siten, että porojen käyttäytymisen muutokset ja niihin liittyvät poronhoidon rakenteiden muuttamistarpeet saadaan kartoitettua. Seuranta on perusteltua jatkaa useiden vuosien ajan mahdollisten vaikutusten toteamiseksi ja arvioimiseksi. Tällöin on mahdollista arvioida tarkemmin myös taloudellisia vaikutuksia.

Kaavaselostusta täydennetään Kivivaaran poroerotusaidan osalta.

Vaikutusten arviointia täydennetään porojen laidunreitin ja kuljetusreitin osalta.

Lohijärven paliskunta on tarvittaessa käyttänyt myös helikopteria apuna porojen kokoamisessa. Tuulivoimalaitosalueella ei saa lentää.

Kaavaselostuksen todetaan, että "tuulivoima-alue sijoittuu poronhoitoalueelle, mutta ei seudullisesti kokonaisuutena tarkasteltuna aiheuta merkittäviä vaikutuksia poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäyttöön toimintaedellytyksiin". Väite on virheellinen, sillä Lohijärven paliskunnan toimintaedellytysten kannalta katsottuna hanke aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia paliskunnan harjoittamaan poroelinkeinoon. Lisäksi on outoa väittää, että kaavamerkintä, jolla määrätään porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset turvattavaksi, ei koskisikaan juuri kyseistä merkittyä aluetta, vaan siinä pitäisi ottaa huomioon koko seudun poronhoito. Mitä seudulla tässä yhteydessä tarkoitetaan? Eikö yhden paliskunnan vaarantunut toiminta ole seudullisesti merkittävää?

VASTINE:

Voimat rajoittavat kaava-alueella helikopterin käyttöä. Helikopterin käyttö alueella on kuitenkin sallittua noudattaen yleisiä lentosääntöjä (EU) N:o 923/2012 ja siellä säädetyt yleisiä minimietäisyyksiä.

Kaavan vaikutusten arviointi perustuu porotalousselvitykseen (Pöyry 2015) ja porotalousselvityksen päivitykseen (AFRY 2022), jossa on arvioitu hankkeen vaikutukset riittävällä tavalla. Kaavaselostuksesta poistetaan sana "seudullisesti" lausunnossa mainitusta kohdasta.

Poronhoito on alueen vanhimpia elinkeinoja. Se on paitsi olennainen osa säilytettävää kulttuuri-perintöä, myös tällä hetkellä merkittävä työllistäjä. Alueella tuotettu liha jalostetaan pääosin oman kunnan alueella ja myydään ympäri Suomea, mikä tuo alueelle merkittävää tuloa. Poroelinko on lisäksi muuttotappiosta kärsivälle Ylitornion kunnalle tärkeä pitovoimatekijä sen sitoessa pää- ja sivutoimiset harjoittajansa paikkakunnalle sukupolvesta toiseen. Poronhoito on keskeinen elinkeino kunnan järvikylillä ja edesauttaa niiden asuttuna pysymistä.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Hankkeesta ei ole käyty neuvotteluja Lohijärven paliskunnan kanssa kaavoituksen uudelleen käynnistämisen jälkeen. Paliskunnan kanssa tulee neuvotella suunnitellun kaavan vaikutuksista sellaisessa vaiheessa, että asioihin on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa.

VASTINE:

Poronhoitolain 53 §:n kaltainen neuvottelu järjestettiin 26.10.2021 sekä 15.12.2021. Muita neuvotteluita järjestetään tarpeen mukaan, kuten osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on kirjattu.

1.14 Rajajokikomissio

Rajajokikomissio kiinnittää lausunnossaan erityistä huomiota hankkeen sijaintiin raja-alueella, rajanylittäviin vaikutuksiin sekä kulttuuriympäristön ja ympäristön suojeluun (rajajokisopimus §2).

Tuulivoimahankkeen sijainti

Aavasaksan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sijaitsee hankkeen läheisyydessä. Lähin tuulivoimala sijoittuu noin 4 kilometrin etäisyydelle Aavasaksan vaaralta. Aavasaksan huipun ja lähimpien voimaloiden välinen etäisyys on noin 10,5 kilometriä.

Tornionjokilaakso on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja rakennettu kulttuuriympäristö. Ruotsin puolella jokilaakso on myös valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Aavasaksa ja Tornionlaakso muodostavat yhden Suomen 27:sta kansallismaisemasta, jotka ovat Suomen eri osien luonto- ja kulttuuripiirteiden edustavimpia esimerkkejä.

Struven kolmiomittausketju on UNESCO:n vuonna 2005 maailmaperintökohteeksi nimeämä kokonaisuus, joka ulottuu mm. koko Tornionlaakson pituudelta sen korkeilla vaaroilla molemmin puolin valtakunnan rajaa.

Hankkeen toteutusvaihtoehdot, joita tarkasteltiin aiemmin ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa vaihtelivat 10-15 voimalaan, teholtaan 2-5 MW. Tuulivoimaloiden napakorkeus ja lapojen pituus oli 120-150 metriä ja voimaloiden kokonaiskorkeus korkeintaan 225 metriä. Yleiskaavaehdotuksessa on korkeintaan 12 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 5-8 MW. Napakorkeus on noin 150 metriä, lapojen pituus noin 160 metriä ja voimaloiden kokonaiskorkeus korkeintaan 230 metriä. Voimaloiden teho ja koko on kasvanut aiempaan suunnitelmaan nähden.

Sekä Suomen ja Ruotsin kansallisissa uusiutuvan energian tavoitteissa on sähköntuotannon lisääminen uusiutuvan energialähteiden, kuten tuulivoiman, avulla.

Muu sijainti hankkeelle voisi paremmin toteuttaa rajajokisopimuksen tarkoitusta turvata vesienhoitoalueella kummankin sopimuspuolen mahdollisuudet rajajokien tasapuoliseen käyttöön rajaseudun etuja edistävällä tavalla, sekä huomioida luonnonsuojelun, kulttuuriarvojen ja ympäristönsuojelun rajanylittävässä yhteistyössä (rajajokisopimus §2).

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Melumallinnus on tehty ympäristöhallinnon ohjeiden 2/2014 mukaisesti ja nyky-markkinoilla olevalla mallilla, jolla on voimakas lähtömelutaso. Tuulivoimaloiden tuotekehityksen vuoksi lähtömelutasot ovat pääosin pienentyneet huolimatta voimaloiden koon ja tehon kasvusta. Tämä johtuu muun muassa siitä, että suuret voimalat ovat aiempaa tehokkaampia, ja niiden roottoreiden pyörimisnopeutta on voitu alentaa aiempiin pienempiin voimaloihin verrattuna.

Osayleiskaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa on käytetty uuden suunnitelman mukaisia tuulivoimaloita. ELY-keskuksen lausunnon (4.1.2019) mukaisesti uusi, YVA-lain mukainen menettely ei ole tarpeen, koska kyseessä ei ole uusi tai olennaisesti muuttunut hanke. Muutokset voimaloiden tehossa tai vähäiset muutokset voimaloiden mitoissa eivät ole vaikutusten kannalta merkittäviä.

1.15 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket ilmoittaa toimittaneensa aineiston Ruotsin puolen asianomaisille viranomaisille, kunnille ja järjestöille. Yleisölle suunnattu digitaalinen vuorovaikutustilaisuus pidettiin 17.6 ja siitä ilmoitettiin paikallismediassa ja kunnan nettisivuilla. Naturvårdsverket on lausunnossaan tehnyt yhteenvedon palautteista ja toimittanut kokonaisuudessaan kaikki Ruotsin puolelta saapuneet lausunnot ja mielipiteet.

VASTINE:

Kaikki Naturvårdsverketin toimittamat lausunnot ja mielipiteet ovat kirjattu tähän asiakirjaan ja niihin on laadittu vastineet.

1.16 Länsstyrelsen Norrbotten

Länsstyrelsen Norrbotten esittää lausunnossaan seuraavan.

Kaavaselostuksessa (kohta 5.6.1) on mainittu lause: "Yleisesti voidaan todeta, että mitä vähemmän ympäristö on ihmisen toiminnan muokkaama ja mitä pienipiirteisempää maisema on, sitä herkempää se lähtökohtaisesti on tuulivoimarakentamisen vaikutuksille." Tämä päätelmä on liian yleistävä ja perustuu ilmeisesti koskemattomaan luontomaisemaan. Kulttuurimaiseman kannalta tilanne on oikeastaan päinvastainen. Ihmisen vaikutus pienipiirteiseen maisemaan voi häipyä siitä, kun moderni, suuripiirteinen teollinen toimenpide muuttaa mittasuhteita ja pienipiirteinen kulttuurimaisema ei ole enää "luettavissa". Lääninhallitus onkin huomauttanut tästä silloin, kun osayleiskaavasta tehtiin valitus oikeuteen v. 2016.

Selostuksen kohta 5.6.1: Vaikka pitkä maisemajakso ei joutuisi paikallisten visuaalisten vahinkojen kohteeksi, se ei automaattisesti tarkoita sitä, että maisema ei olisi arka. Jos maisema on ajallisesti kerrostunut, se ei myöskään automaattisesti tarkoita sitä, että se ei olisi erityisen arka muutoksille. Esim. Tornionjokea ylittävät sillat ovat malliltaan ja rakenteeltaan sopeutettu kyseiseen paikkaan ja maisemaan. Tätä ei sovi verrata massatuotettuihin teollisuustuotteisiin kuten tuulivoimaloihin, joiden ulkonäköä ja muotoa ei ole sopeutettu kyseiseen maisemaan.

Se, että tasaisen selänteen maastomuodot eivät korostaisi voimaloiden sijaintia maisemassa ei ole merkityksellinen asia tässä yhteydessä, kun voimaloiden sijoittuminen korkeille paikoille ja niiden poikkeava muoto ja ulkonäkö on se tekijä, joka korostaa niiden näkyvyyttä.

Kuten kuvasta 5.6 näkee, selänteen metsäpeite ei mitenkään lievennä niiden vaikutusta sellaisilla vaarojen korkeuksilla ja voimalakorkeuksilla, joista tässä tapauksessa on kysymys. Tällainen pohdiskelu olisi siksi syytä jättää pois.

VASTINE

Lausunnon toteamus siitä, että kulttuurimaiseman luettavuus voi häiriintyä teollisen mittakaavan rakenteesta, pitää paikkansa. Vaikutusten arvioinnissa on päädytty lopputulemaan, että Reväsvaaran maisemavaikutusten alueen kulttuurimaisemassa on niin paljon näkyviä, moderneja elementtejä, etteivät suuret tuulivoimalat lisää olennaisesti kulttuurihistoriallisen ja modernin ristiriitaa tai luonnonmuokaisen ja rakennetun ristiriitaa, jotka heikentäisivät olennaisesti maiseman laatua.

Koska tuulivoimaloiden merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat noin 5 km säteelle voimaloista, kokonaisvaikutukset Tornionjokilaakson yhteensä noin 70 km pitkään arvokkaiden maisema- ja kulttuurialueiden kokonaisuuteen eivät ole merkittävät. Hankkeen lähialueille aiheuttamat visuaaliset vaikutukset on tunnistettu ja arvioitu paikoin merkittäviksi.

Selostuksen kohdassa "valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö": toisessa kappaleessa lukee, että kun otetaan huomioon etäisyys, avointen maisematilojen suuntautuneisuus ja voimalarakenteiden hallitsevuus jokilaaksoon avautuvilla näkymäsektoreilla, vaikutus arvokkaimpiin kohteisiin kuten Hedenäsetiin ja Bäckestään kokonaisuutena ei olisi merkittävästi haitallinen. Lääninhallitus haluaa tämän asian selventämistä, minkälainen vaikutus siinä tapauksessa olisi? Osittain negatiivinen? Ei myöskään anneta perusteluja siitä, miten vaikutukset arvokkaiden kohteiden paikallismaisemaan on arvioitu niiden arvokuvauksen perusteella. Jos tehdään kerralla arviointi koko 100 kilometrin pituisen vyöhykkeen osalta, jossa on harvakseltaan arvokkaita kohteita, se ei ole asiallinen arviointi. Kynnyskysymys rajan ylittävässä maisemavaikutuksessa koskee mainittujen vanhanaikaisten arvokohteiden paikallismaisemaa, kun tuulivoimalat rakennetaan hyvin lähelle, n. 5 km päähän.

Suurimittainen maisema ei välttämättä aina siedä suuria tuulivoimalarakenteita. Sen sietokyky voi yhtä hyvin olla huono silloin, kun voimaloiden visuaalinen vaikutus on huomattavampi kuin esim. pienpiirteisessä mosaiikkimaisemassa, lievästi kumpuilevassa maisemassa tai metsämaisemassa, jossa näkymälinjat voivat olla rajallisempia kuin jokilaakson maisemassa.

VASTINE

Hedenäsetin ja Bäckestan kylät ovat alueita, joiden avoimille tai vähäpuustoisille alueille voimalat näkyvät selvästi, mutta ovat jo osa laajempaa maisemakokonaisuutta. Tuulivoimaloiden vaikutukset maiseman luonteeseen ja laatuun vähenevät etäisyyden kasvaessa, esim. Hedenäsetistä Bäckestään kuljettaessa. Reväsvaaran tuulivoimaloiden maisemavaikutusten arvioidaan olevan Hedenäsetin kylän pohjoisosissa paikoin merkittävät. Bäckestää kohti kuljettaessa maisemavaikutukset vähenevät merkittävydeltään kohtalaisiksi.

Maailmanperintö Struven ketju

Kaavaselostuksessa lukee virheellisesti, että Perra-Vaara/Alanen Perävaara ei olisi osa maailmanperinnön pisteitä. Perra-Vaara/Alanen Perävaara on yksi maailmanperinnön seitsemästä pisteestä Suomen ja Ruotsin pohjoisosassa.

Suunniteltu tuulipuisto on sijoitettu siten, että se vaikuttaa suoraan Struven meridiaanikaaren pisteiden väliseen näkymälinjaan. Lääninhallitus katsoo, että sillä on haitallinen visuaalinen vaikutus Struven meridiaanikaaren kolmiointipisteiden välisiin ehjiin näkymälinjoihin, mikä on mahdollisesti maailmanperinnön perusteiden kriteerien vastaista. Välialueella sijaitsevien kolmiointipisteiden näkymälinjat sisältyvät myös meridiaanikaareen, vaikka niitä ei ole nimenomaisesti osoitettu erityisiksi maailmanperintöpisteiksi.

Olisi syytä selventää sitä, että myös ne Struven mittaketjun pisteet, jotka eivät sisälly maailmanperintökohteeseen, ovat kuitenkin yhtä arvokkaita mittaketjussa. Tämä onkin myöhemmin todettu vuorovaikutusasiakirjassa, kun vaikutus koko mittaketjuun on arvioitu.

Perustelu, että yksittäisiä voimaloita voidaan hieman siirtää rakennusalueiden puitteissa tarkoittaa tosin, että pystyttäisiin säilyttämään täsmällinen teoreettinen näkymälinja. Tämä muuttaa kuitenkin käsitystä siitä, miten näkymälinja toimii maisemassa, jos kolmiointilinja yhtäkkiä kulkisi kahden voimalan välistä, vaikka nämä pitkällä etäisyydellä vaikuttavat yhtenäiseltä "voimalaseinältä". Maailmanperinnön ydin on siis ennen kaikkea vaarojen lakikohdissa sijaitsevien mittapisteiden, niiden välisten näkymälinjojen ja ympäröivän maiseman keskinäinen vuorovaikutus.

VASTINE:

Perra-Vaara/Alanen Perävaara on yksi Struven ketjun maailmanperintökohteista, ja osayleiskaavan selostuksen kuvan 5.2 merkinnät ja tekstit on korjattu. Tekstiin selvennettiin sitä, että kaikki Struven ketjun mittauspisteet ovat muinaismuistolain perusteella suojeltuja. Lisäksi osayleiskaavaselistusta ja vaikutusten arviointia on täydennetty Struven astemittausketjun osalta HIA-selvityksellä (Heritage Impact Assessment), joka on laadittu ICOMOSin vuonna 2011 julkaisemaan oppaan *Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties* mukaisesti. HIA-selvitysten ohjeistus päivittyi syksyllä 2022 (*Guidance and toolkit for impact assessments in a World Heritage Context*). Myös uusi ohjeistus on huomioitu arvioinnissa.

Struven ketju edustaa maailmanperintöluettelossa tieteen ja tekniikan historiaa (<https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/maailmanperintokohteet-suomessa>) ja Suomessa, kuten myös Ruotsissa, on sitouduttu säilyttämään maailmanperintökohteet tuleville sukupolville. Keskeistä on Struven ketjun kohteiden erityisten yleismaailmallisten arvojen ja autenttisuuden ja eheyden säilyttäminen. Yleismaailmallisia arvoja edustavat kriteerit, joiden perusteella Struven ketju on valittu maailmanperintökohteeksi. Kriteerit korostavat

- Struven ketjun merkitystä maapallon koon ja muodon määrittämisessä ja geotieteiden kehittämisessä,
- Struven ketjua osana ihmiskunnan historiallista keskustelua maapallon koosta ja muodosta,
- Struven ketjua poikkeuksellisen merkittävänä esimerkkinä kansainvälisestä vuorovaikutuksesta tiedeyhteisössä ja kuningaskuntien välillä, ja
- Struven ketjua teknologisenä kokonaisuutena ja mittausteknologian edustajana.

Struven ketjun kohteille on määritelty kohdealueet ja niiden ulkopuolelle suoja-alueet. Näiden lisäksi kohteiden ympäristö muodostaa laajemman kontekstin (wider setting), joka on huomioitu HIA-selvityksessä. Aavasaksan mittauspisteen kohdealueen halkaisija on 10 m ja suoja-alueen halkaisija 100 m. Maanmittauslaitoksen 2014 laatiman Struven ketjun Suomen kohteiden hallinta ja hoito -raportin mukaan kohde- ja suoja-alueilla ei voida tehdä kohteen säilymistä ja alkuperäisyyttä uhkaavia toimia. Aavasaksan mittauspisteellä suojelua ja mahdollisia toimenpiteitä säätelee mm. muinaismuistolaki, alueen asema Aavasaksan maisemien valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena ja kansallismaisemana. Kaavaselistukseen on täydennetty hankkeen vaikutuksia Struven ketjuun liittyvään matkailuun.

HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös tähytyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoittuessaan tähytyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden hahmottuminen eri mittauspisteiden välillä heikkenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä

universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

Huitaperin mittauspisteen ja Huitaperin sekä Aavasaksan välisen tähystyslinjan hahmottaminen osana kolmiomittausketjua vaikeutuu, kun tuulivoimalat sijoittuvat tähystyslinjan ympärille. Jotta Struven ketjun Aavasaksa-Huitaperi tähystyslinjan näköyhteys voidaan säilyttää, kaavan tuulivoimaloiden alueet on rajattu niin, ettei tuulivoimaloiden mitään osia sijoitu Aavasaksa-Huitaperi-tähystyslinjalle. Tuulivoimaloiden osia ei myöskään sijoitu muille Struven ketjun tähystyslinjoille. On kuitenkin huomioitava, että tähystyslinjat eivät ole tällä hetkellä avoimet ja esteettömät puuston vuoksi.

Lääninhallitus ei ole samaa mieltä kuvasovitteesta (kuva 5.6), että jokilaakson kulttuuriympäristökokonaisuus erottuisi omana vyöhykkeenä. Jokilaaksoon kuuluvat väistämättä myös jokilaakson maisematilaa ympäröivät vaarat, kuten Reväsvaara. Kulttuuriympäristökokonaisuuteen sisältyy myös luonnonmaantieteellinen yhteys, joka on kyseisen kulttuurimaiseman edellytys.

VASTINE:

Eteläisen Tornionlaakson maisemien ja Aavasaksan maisemien valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla ja Tornionjoen jokivarsiasutuksen RKY-alueella on olemassa karttaan merkityt aluerajaukset, joiden ulkopuolelle Reväsvaaran tuulivoimalat sijoittuvat. Nämä aluerajaukset huomioiden jokilaakson kulttuuriympäristökokonaisuus erottuu kuvassa 5.6 omana vyöhykkeenään. Sen sijaan Aavasaksan ja Tornionjokilaakson kansallismaisemalla ei ole rajausta. Reväsvaaran tuulivoimalat sijoittuvat kuitenkin selkeästi kansallismaiseman alueelle.

Tuulivoima-alueiden vaihtoehtojen vertailu

Kaavaselostuksen (kohta 5.6.7) vertailuesityksessä ei verrata vaihtoehtoisia paikkoja keskenään, mikä ei ole hyväksyttävää. Tuulivoiman rakentaminen Reväsvaaralle on myös arvioitava ympäristön kannalta koskien Ruotsin puolelle ja maailmanperinnölle aiheutuvia vaikutuksia. Siksi, edellä esitetyn perusteella ja lisäksi lentoestevalojen takia, pitäisi tehdä vertailu vaihtoehtoihin paikkoihin, jotka sijaitsevat joen maisematilan ulkopuolella. Tämä on tarpeellista, jotta pystyttäisiin objektiivisesti arvioimaan esitetyn tuulivoimahankkeen ympäristövaikutuksia verrattuna Tornion jokilaakson kulttuurimaisemaan aiheutuviin vaikutuksiin.

VASTINE:

Reväsvaaran osayleiskaavassa tutkitaan vain sellaisia vaihtoehtoja, jotka kaava mahdollistaa. Kaava ei mahdollista voimaloiden sijoittamista kaava-alueen ulkopuolelle.

Tuulivoimaloiden sijoittamiseen kaava-alueella vaikuttavat useat tekijät. Näitä ovat muun muassa teknistaloudelliset tekijät kuten tuulisuus, maiseman ja ympäristön arvot sekä muu maankäyttö. Yksittäiset voimalat täytyy sijoittaa toisiinsa nähden siten, ettei niistä aiheudu tuotanto- tai muuta haittaa. Useiden huomioitavien tekijöiden vuoksi voimaloiden sijoittelussa kaava-alueella on usein vain vähän pelivaraa.

Yhteisvaikutukset

Aineistossa on hyvä esitys Suomen puolen muista tuulivoimahankkeista jokilaaksossa. Kuvauksista on kuitenkin vaikea luoda objektiivinen käsitys. Tekstiä on siksi täydennettävä ja siihen on lisättävä havainnekuvia ja muita kuvia ja karttakuvia.

Muut asiat

Kaava-alueen rajausta ei ole perusteltu. On vaikeaa ymmärtää esimerkiksi sitä, miksi kaava-alueen lounaisosa sisältyy alueeseen.

VASTINE:

Tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset maisemaan pystytään arvioimaan nykyisen kuva- ja karttamateriaalin pohjalta, eikä täydentämiselle ole tarvetta.

Kaava-alueen rajaus perustuu muun muassa siihen, että sähköasema ja tieyhteydet on mahdollista toteuttaa alueelle.

Merkitään tiedoksi.

1.17 Energimyndigheten

Energimyndigheten (Ruotsin energiaviranomainen) ilmoittaa, ettei anna lausuntoa yksittäisistä tuulivoimahankkeista.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.18 Sametinget

Ruotsin Sametinget (Saamelaiskäräjät) toteaa, että on antanut lausuntonsa jo aikaisemmin eikä sillä ole nyt mitään lisättävää. Vuonna 2015 Saamelaiskäräjät lausuivat seuraavan.

Yleisesti pidetään tärkeänä, että mahdollinen tuulivoimarakentaminen tehdään siten, että saamelaiskulttuuri ja siten porotalous voi kehittyä saamelaisten alueella (Sápmi). Sitä ei saa rajoittaa eikä tehdä mahdottomaksi. Tuulivoimalat voidaan rakentaa ainoastaan, jos saamelaisten tarpeet otetaan huomioon. Saamelaisten oikeuksia on kunnioitettava siten, että niitä ei heikennetä. Tuulivoimarakentaminen ei saa myöskään vaikuttaa haitallisesti saamelaisten elinkeinoihin. Varovaisuusperiaatetta on noudatettava, ja jo toteutettujen sekä suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutuksia saamelaiskylään on käsiteltävä YVA-selostuksessa. Rakentaminen on siis mahdollista ainoastaan, jos osoitetaan, että haittavaikutukset saamelaisten yhteiskuntaan eivät ole liian suuria. Asianomaisten saamelaisten perinteinen saamelaistietämys on otettava huomioon. Alueen saamelaiset ovat näiden asioiden asiantuntijat. Jos kyseiset saamelaiset eivät hyväksy hanketta, sitä ei saa toteuttaa.

On tärkeä muistaa, että saamelaiskulttuuri on maiden rajoja ylittävä, ja jos vaikutuksia syntyy Suomen puolelle, niitä syntyy myös Ruotsin puolelle. Me saamelaiset olemme Sápmin alkuperäiskansa. Olemme ammoisista ajoista asuneet täällä ja hallinneet sen maa-alueita ja vesiä suurella kunnioituksella ja varovaisuudella. Olemme osa maisemaa. Elämäämme, elinkeinojamme ja kulttuuriamme sopeutetaan sen mukaan, mitä luonto pystyy antamaan ja mitä voimme ottaa käyttöön kuluttamatta luontoa loppuun. Suunniteltu tuulivoimahanke vaikuttaa haitallisesti saamelaiskulttuuriin. Suomen puolella se vaikuttaa suoraan porotalouteen ja saamelaiskulttuuriin. Ruotsin puolelle syntyy välillisiä vaikutuksia, esim. jos melu ja vilkkuvat valot vaikuttavat valtakunnallisesti tärkeään porotalouteen. Hanke saattaa myös vaikuttaa saamelaisten kulttuuriympäristöjen kokonaisuvaan, kun tuulivoimalat näkyvät Ruotsin puolelle.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia

vaikutuksia mm. saamelaisten poronhoidon, elinkeinojen tai kulttuurin kannalta. Hanke voi aiheuttaa toimintojen sopeutumisen tarvetta alueen poronhoidolle, mutta tuulivoimahanke ei estä nykyisen porotalouskäytön jatkumista.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

1.19 Trafikverket

Trafikverket (Ruotsin liikennevirasto) lausuu seuraavan.

Pitkien, raskaiden, leveiden ja korkeiden ajoneuvojen kuljetukset voivat aiheuttaa suuria vaikutuksia tiestöön, mikä on otettava huomioon suunnittelussa. Aineistossa lukee, että rakennusajan kuljetukset kulkisivat Suomen teitä ja rautateitä pitkin. Jos osa kuljetuksista kuitenkin kulkisi Ruotsin kautta, tarvitaan kuljetussuunnitelma, jossa mainitaan mm. mitä teitä tullaan käyttämään tuulivoimaloiden kuljetuksiin, ja nämä tiedot on toimitettava Trafikverketille.

Tuulivoimaloiden kuljetuksia varten yleiset tiet saattavat vaatia vahvistusta. Trafikverket edellyttää, että tuulivoimayhtiö maksaa tarvittavat vahvistustyöt sekä tuulivoimahankkeen kuljetusten seurauksena mahdollisesti tapahtuvien yleisen tien vaurioiden korjaamisen.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Tielain 43 § mukaan (SFS 1971:948) tarvitaan lupa tiealueella tehtäviä toimenpiteitä varten. Yksittäisellä tieverkostolla tapahtuvista kuljetuksista on sovittava tienpitäjän kanssa.

Koska läheisyydessä suunnitellaan muitakin tuulipuistoja, Trafikverket tiedustelee, sovitetaanko kuljetukset yhteen muiden hankkeiden kanssa, jotta vaikutus liikenteeseen olisi rakennusvaiheessa mahdollisimman pieni.

VASTINE:

Tuulivoimalakuljetukset vaativat paljon ennakkosuunnittelua, joten senkin vuoksi samaan aikaan rakennettavien hankkeiden kuljetuksia on järkevää sovittaa yhteen.

Trafikverketillä ei ole muuta lausuttavaa. Niin kauan kuin suunnitelmat eivät muutu, Trafikverketillä ei ole aihetta jatkossa osallistua vuorovaikutukseen tässä asiassa.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

1.20 Övertorneå kommun

Övertorneån kunta vaatii, että Reväsvaaran tuulipuistoa ei rakenneta. Kunta on jo aikaisemmin lähettänyt mielipiteensä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 3.10.2016 sekä esittänyt ne 17.6.2021 pidetyssä tiedotustilaisuudessa. Kunta toteaa, että on saanut tilaisuuden jättää mielipiteitä kyseisen alueen kansalaisten ja yritysten puolesta sekä selittää, miten hanke vaikuttaa kuntaan.

Kunta katsoo, että Reväsvaaran tuulipuisto vaikuttaisi erittäin kielteisesti asumiseen, yrityksiin ja kunnan kehityssuunnitelmiin. Se tuhoaisi jo tehdyt investoinnit, aiheuttaisi väkiluvun laskua ja työpaikkojen vähenemistä. Tämä on kunnalle henkiinjäämiskysymys.

Kunta katsoo, että suunniteltu tuulipuisto muuttaisi maisemakuvaa laajalla alueella huomattavasti. Ruotsin puolen alue on valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristön, ulkoilun ja luontoarvojen kannalta. Kunnan yleissuunnitelman mukaan matkailun ja liikkuvan ulkoilun intressit on otettava huomioon hankkeissa, jotka vaikuttavat valtakunnallisesti arvokkaaseen alueeseen.

Kunnan elinkeinoelämä on nousussa, ja matkailuelinkeinon uusilla yrityksillä ja investoinneilla luodaan lähes 40 uutta työpaikkaa kuntaan. Se vastaisi n. 450 työpaikkaa Luulajan kuntaan. Pie-nessä kunnassa jokainen työpaikka on äärimmäisen arvokas, ja niiden avulla kuntaan voi muuttaa uusia asukkaita tai kunnan asukkaat voivat jäädä kuntaan asumaan. Koko tämä työ on nyt vaarassa. Nyt on kysymys kunnan eloonjäämisestä.

Tornion jokilaakso on osa "Heart of Lapland" -aluetta ja nopeasti kasvava osa Swedish Lapland -aluetta, joka on Ruotsin arktinen matkakohde. Täällä on laadukkaita laitoksia, ainutlaatuista asumista, toimintaa ja virkistystä, keskellä luontoa. Tornionjoki on Övertorneån kunnasta Haaparannalle ja Perämerelle asti ulottuva koskematon rajajoki, joka on ainutlaatuinen myyntivaltti jokilaakson vierailuyrityksille. Luontomatkailu kasvaa voimakkaasti Ruotsissa, ja Ruotsin puolen jokilaakso houkuttelee sekä ruotsalaisia että maailmalta tulevia matkailijoita.

Visit Sweden panostaa kestävään ekomatkailuun maaseudulla, jotta Ruotsi voisi hyödyntää luonnonläheisten matkaelämysten kasvavaa kysyntää. Ruotsilla on vahva luontoprofiili ulkomaisten matkailijoiden keskuudessa, joiden mielestä Ruotsiin kuuluu ainutlaatuinen koskematon luonto. Kansainvälinen järjestö Travel Trade Association keskittyy luontomatkailuun ja katsoo, että elämysmatkailu on yksi nopeimmin kasvavista matkailualoista, ja tämä matkailu tukee paikallisyhteisön taloutta. Tillväxtverket (Kasvuvirasto) vetää hallituksen toimeksiannosta "Kestävää Tuotekehitystä", jonka tavoitteena on suurempi kansainvälinen kilpailukyky luonto- ja kulttuurimatkailun alalla, ja matkailun yritykset kehittävät jatkuvasti uusia luontoon perustuvia elämyksiä.

Kansainväliset matkanvälittäjät tekevät yhteistyötä vierailuyritysten kanssa ja myyvät tätä aluetta, koska alueella on luonnollinen maisemakuva, hyvin vähän valosaastetta ja ainutlaatuinen rauhanomainen raja koskemattoman joen muodossa. Jos luonnollinen maisemakuva muuttuu teollisempaan suuntaan, kunnan kaikki matkailuyrittäjät tulevat menettämään suuren osan kävijöistään ja yhteistyönsä maailman agenttien kanssa.

Reväsvaaran tuulipuisto vaikuttaisi erittäin haitallisesti kunnan matkailuelinkeinon ja elinkeinoelämän kehitykseen. Jos sekä Reväsvaaran että Karhakkamaan tuulipuistot rakennetaan, se olisi tuhoisaa Övertorneån kunnan eteläosan elinkeinon kehitykselle. Tässä esimerkkejä matkailun investoinneista ja työpaikoista Övertorneån kunnassa. Suunniteltu tuulipuisto vaikuttaa näihin haitallisesti.

- *Explore the North yritys rakentaa joulukuussa 2021 avattavaa kylpylähotellia Övertorneån kuntaan Luppiovaaralle. Hotellin näkymä avautuu Tornionjoen sekä Reväsvaaran ja Karhakkamaan tuulipuistojen suuntaan. Yritys katsoo, että tuulipuisto olisi vakava uhka, kun hotelli panostaa luontonäkymiin. Reväsvaaran ja Karhakkamaan tuulipuistot olisivat tuhoisia tälle investoinnille, ja kunta voi menettää paljon työpaikkoja.*
- *Arthotel Tornedalen on design-hotelli Risuddenissa. Reväsvaaran ja Karhakkamaan tuulipuistot olisivat tuhoisia tämän matkailukohteen kehitykselle ja uhkaavat sen selviämistä, koska se on keskittynyt tarjoamaan luonnonläheistä rauhaa ja erillisyyttä.*
- *Konsthall Tornedalen on tehnyt aloitteen, jossa taidehalli rakennettaisiin Tornionjoen varrelle Risuddeniin, jossa on kaunis näköala joen yli Suomen Tornionlaaksoon. Taidehalli vaikuttaa myös työpaikkojen kasvuun raja-alueella, Övertorneåssa, Ylitorniossa, Torniossa ja Haaparannalla. Reväsvaaran tuulipuisto voi tuhota mahdollisuudet uusiin työpaikkoihin, kävijöihin ja investoijiin.*
- *Konsthallen, Arthotel ja Institutet (Risuddenissa toimiva kansainvälinen teatteriryhmä) luovat ainutlaatuisen mikrokohteen Tornionjoen alueelle keskittyen kulttuuriin, taiteeseen ja designiin. Siellä olisi mahdollisuuksia ihmisten, kansakuntien, yritysten ja järjestöjen sosiaalisille, kulttuurisille ja rahoituksellisille tapaamisille, ja jossa he voisivat nauttia Napapiirin koskemattomasta raja-alueesta.*
- *Active Norberg on uusi toimintayritys, joka tarjoaa luontoelämyksiä Tornionlaaksossa, sekä Ruotsin että Suomen puolella. Norberg katsoo, että majoituspaikat ovat yritystoiminnan harjoittamisen edellytys, sekä Ruotsin että Suomen puolella. Kun tuulipuisto uhkaa näiden suurten investointien toteuttamista, suunniteltu yhteistyö ei myöskään toteudu. Kunnan eteläosaa ei pystytäkään käyttämään matkailutoimintaan, mikä vaikuttaa haitallisesti alueen kaikkiin matkailuyrityksiin, erityisesti toiminta- ja elämysyrityksiin. Tuulipuisto voi*

johtaa siihen, että kunta menettää nuoren yrittäjän, kun yhteistyö tulee mahdottomaksi ja elinkeinoelämän kehittäminen estyy eikä uusia yrityksiä synny.

Punaiset lentoestevalot tulevat olemaan erittäin häiritseviä maisemakuvassa, sekä asukkaille että vierailijoille. Punaiset kiinteät valot vaikuttavat maisemakuvaan vähemmän kuin vilkkuvat valot, mutta ne ovat kuitenkin keinotekoinen valo suurella korkeudella, mikä vaikuttaa matkailuelinkeinoon Luppiovaaralla. Useat yrittäjät vievät nyt jo matkailijoita tämän vaaran laelle katselemaan revontulta talvella. Swedish Lapland markkinoi alueen pimeimmät paikat, eli sellaiset paikat, missä ei ole valosaasteita tai niitä on mahdollisimman vähän. Valottomia paikkoja on koko maailmassa hyvin vähän, joten kunnallamme on tässä vielä hyvä myyntivaltti. Astrovalokuvaus (tähti- valokuvaus), tähtitiede ja tähtien katseleminen on kasvavaa toimintaa.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Selvitysten, tutkimusten ja vaikutusten arviointien avulla osayleiskaavoituksessa on varmistettu mm. valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistystyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta

matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Lentoestevaloratkaisuja ei määritellä kaavassa. Lentoestevaloja koskevat tarkemmat vaatimukset määritellään Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta haettavassa lentoesteluvassa. Voimaloiden lentoestevalaistus tulee kirkkaalla säällä erottumaan maisemassa pimeään aikaan, mutta jokilaakson muut valaistut kohteet vähentävät valojen erottuvuutta. Voimaloiden lentoestevalojen erottuvuutta maisemassa voi pyrkiä vähentämään erilaisin teknisin ratkaisuin. Suomen puolella vaaroilla sijaitsee jo nykyisin korkeita mastoja lentoestevaloineen: Ainiovaaran 100 m ja 80 m korkeat mastot ja Aavasaksan 88 m korkea masto.

Ehdotettu tuulipuisto ei sovi yhteen Natura 2000 -alueen, Tornionjoen ja Kalixin jokivesistön kanssa. Tämä vesistö sisältää erityisen suojeltavia lajeja ja luontotyyppejä. Kaavassa ei mainita, miten hanke vaikuttaa tämän alueen biologiseen moninaisuuteen ja miten sitä on tarkoitus suojata.

VASTINE:

Tuulivoimaloita tai niihin liittyviä teitä tai sähkölinjoja ei rakenneta Natura-alueille tai niiden läheisyyteen. Kaava ei aiheuta vaikutuksia Natura 2000 -alueiden suoje-luarvoihin.

Nouseva melutaso vaikuttaa myös asukkaisiin ja elinkeinonharjoittajiin. Kaava-asiakirjojen melumallinnus tuntuu luotettavalta, mutta ennen rakentamista on otettava huomioon, miten ääni kulkee jokilaakson yli Ruotsin puolelle. Övertorneån kunnan ulkoilualueilla melutaso ei saa ylittää 35 dB. (Naturvårdsverketin ohjearvot tuulivoiman aiheuttamalle ulkomelulle).

VASTINE:

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla. Melumallinnuksen mukaan hankkeesta ei aiheudu tuulivoimaloiden ulkomelutasolle annettuja ohje-arvoja ylittävää melua, eikä esimerkiksi 35 dB:n melutaso ylity valtatie 21 länsipuolella missään kohdassa.

Kunnan eteläosien asuintalot sijaitsevat suunnattuina joelle päin. Kun näkökenttään ilmestyy silmänpistävä elementti tuulipuiston muodossa, asuntojen arvo laskee ja poismuuttaminen taitaa kasvaa. Alueen mökkejä ja loma-asuntoja tullaan käyttämään vähemmän, jolloin ne helposti rappeutuvat, mikä rumentaa alueita.

Poismuuttaminen ja pieni syntyvyys on jo suuri haaste kunnalle. Kunta pyrkii korostamaan maaseudulla asumisen etuja ja houkuttelemaan nuoria muuttamaan alueelle mm. parantamalla alueen vetovoimaa ja markkinoimaan Tornion jokilaaksoa. Vetonauloina ovat koskematon luonto, metsä ja joki. Reväsvaaran tuulipuisto ryöstäisi vetovoiman puolesta kunnasta, mikä aiheuttaisi meille suuria haasteita, koska tarvitsemme paikkakunnalle muuttajia.

Kunnan tavoitejohtaminen ja visio vuodelle 2035 perustuu Agenda 2030:een. Tärkeimmät asiat ovat houkuttelevat asumismuodot, ympäristö ja elinkeinoelämä. Tuulipuisto tuhoaisi tämän työn ja kunta joutuisi tarkistamaan kunnan kestävä kehityksen suunnitelmia. Övertorneån kunta on yhteiskunnallis-taloudellisesti uhanalainen kunta, joten tuulipuistolla olisi tuhoisat vaikutukset kuntaan.

Övertorneån kunta korostaa sitä, että uusiutuvan energian kuten tuulivoiman ja aurinkovoiman kehittäminen on tärkeä elementti tulevaisuudelle, jotta kestävä kehitys olisi mahdollinen. Kunnassamme on paljon tuulivoimaloita, esim. Aapuan kylässä, jossa kyläläiset itse tekivät

tuulivoima-aloitteen. On kuitenkin äärimmäisen tärkeää, että uusiutuvat energiapanostukset eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia muille, jotka ovat tärkeitä kestäväen kehityksen kannalta tulevia sukupolvia ajatellen. Sellaiset vaikutukset voivat aiheuttaa peruuttamatonta vahinkoa ja haittaa eläimistöille, ympäristölle, kuntalaisten elinoloille ja yritysten kehittämislle.

VASTINE:

Poismuuttaminen ja pieni syntyvyys ovat suuria haasteita suurten kaupunkialueiden ulkopuolella. Talouden tasapainottamiseen ja uusien asukkaiden houkuttelemiseen tarvitaan myös uusia keinoja, joista tuulivoimatuotanto on yksi. Samalla kunta voi osaltaan vastata ilmastonmuutoksen hillintään, profiloitua ympäristöystävälliseksi asuinympäristöksi ja saada lisätuloja kunnan kehittämiseen. Tuulivoimalat työllistävät useiden eri alojen asiantuntijoita. Paikallista osaamista tarvitaan hankkeen rakennus-, käyttö- ja kunnossapitovaiheissa. Rakentamisvaihe lisää esimerkiksi majoitus- ja ravitsemuspalvelujen käyttöä alueella, mahdollisesti myös Ruotsin puolella.

Övertorneån Aapuan kylä on hyvä osoitus siitä, että tuulivoimaloita voidaan rakentaa asutuksen tuntumaan ilman, että ne välttämättä häiritsevät asumista, alentavat kiinteistöjen arvoa tai laskevat alueen vetovoimaa. Tuulivoimaloiden lähialueita voidaan voimaloiden rakentamisen jälkeenkin käyttää edelleen virkistykseen, ulkoiluun ja luontomatkailuun. Reväsvaaran kaava-alue sijoittuu jokilaaksoa reunustavalle vaaraselänteiden vyöhykkeelle ja osaksi aluetta, jolle ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet. Tuulivoima-alue ei pirsto yhtenäisiä rakennettua tai luonnonympäristön kokonaisuuksia.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

2. MIELIPITEET

2.1 Mielipide 1

Mielipiteen antaja protestoi Reväsvaaran tuulimyllyaikeita vastaan. Kuten mm. Tornion Karhakkamaahan suunnitellut tuulimyllyt, pilaavat Reväsvaaraan suunnitellut myllyt yhden maailman kauneimmista maisemista. Samalla tuhoutuu todella merkittävä tulevaisuuden matkailualue.

VASTINE:

Osayleiskaavoituksen yhteydessä on varmistettu valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskemattomaa luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnat seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten

rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.2 Mielipide 2

Mielipiteen antaja vastustaa voimakkaasti Reväsvaaraan kaavoitettua tuulivoimapuistoa.

Yli 300-metriset tuulivoimalat, jotka ovat korkeampia kuin mitkään nykyiset voimalat, eivät missään tapauksessa kuulu Tornionjokilaakson arvokkaaseen luontoon ja kulttuuriympäristöön. Luonnon ja maiseman lisäksi olen huolissani valtaviin voimaloiden melusta ja vaikutuksista mm. meidän ylitorniolaisten viihtyvyyteemme ja terveyteen, alueen matkailumahdollisuuksiin ja kiinteistöjen arvoon. Esimakua tuulivoiman vaikutuksista on saatu Tornion Kitkiäisvaaraan rakennetusta kahdeksasta voimalasta, joiden meteli pitää lähellä asuvat kyläläiset hereillä öisin. Lähiseutujen talojen arvon romahdettua halukkaita ostajia ei ole, joten asukkaat, joiden omaisuus on kiinni taloissaan, eivät voi muuttaa pois.

Me asukkaat viihdymme Ylitorniolla nimenomaan luonnon, maiseman ja hiljaisuuden vuoksi. Kolemme, että kunnan tulisi suojella asukkaitaan, elinkeinonharjoittajiaan ja uniikkia luontoaan, ja rajaseudun ollessa kyseessä huomioida myös naapurimaan asukkaat ja toimijat. Tuulivoimayhtiöiden ja muutamien maanomistajien taloudellinen etu ei saa ajaa seurauksista piittaamatta kaiken muun edelle. Kuntaa on kehitettävä kestäväällä tavalla, joka mahdollistaa kotiseutumme säilymisen myös tuleville sukupolville. Ylitornion luonnonrauha tulee vain kasvattamaan arvoaan ja vetovoimaansa lähitulevaisuudessa. Alueen metsästyks-, kalastus- ja luontoaktiiviteettien ympärille on mahdollista kasvattaa matkailumahdollisuuksia niin kotimaan kuin Euroopan markkinoiden suuntaan. Suurteollisuusluokan voimalat näkyvät ja kuuluvat kauas, ja pilaavat tehokkaasti nämä mahdollisuudet. Kyse ei ole vain myllyistä, vaan kaikesta niistä varten rakennettavasta infrastruktuurista ja em. kokonaisvaikutuksista maisemaan ja elinkeinoelämään.

Tilanne muistuttaa Kemijoen kohtalosta. Etelä-Suomi kohtelee jälleen Lappia kuin kolonialistivaltio ja Ylitornion kunnan tulisi estää alueensa valjastaminen suurteollisuuden käyttöön. Ympäristöministeriön ohjeissa nimenomaan sanotaan, että tuulivoimalat eivät sovi arvokkaille maisemalueille.

Muiden tuulivoimakuntien kokemukset osoittavat myös, että tuulivoimaloiden työllistävä vaikutus jää hyvin vähäiseksi. Pahimmassa tapauksessa rakennusaikainen työvoima tuodaan ulkomailta ja

paikallisia hanke työllistää vain muutaman huoltomiehen verran. Hyödyt muille, haitat Ylitorniolle.

Ylitornion kunnan tulisi ottaa selvää Saksan ja Tanskan kokemuksista. Saksassa tuulivoiman rakentaminen on voimakkaassa laskussa, koska korkeat voimat pilaavat maiseman, aiheuttavat meteliä ja ovat uhka eläimille ja linnuille. Arvostetut saksalaislääkärit ja tutkijat ovat esittäneet huolensa tuulivoimaloiden aiheuttamista terveyshaitoista. Myös Tanskassa tuulivoiman ongelmiin on herätty ja suuria tuulivoimaloita rakennetaan tällä hetkellä vain kauas asutuksesta merelle. Miksei näin tehdä myös Suomessa? Syynä on tietysti raha, mutta voiko olla niin, että raha on tärkeämpi kuin asukkaiden oikeus terveyteen ja omaan kotiseutunsa rauhaan? Kehityssuunta on sama Norjassa, jossa valmisteltu kansallinen tuulivoimarakentamisen yleissuunnitelma hylättiin jo loppuvuonna 2019. Melkein kaikki Norjan kunnat vastustivat tuulivoimaloiden rakentamista alueilleen perustellen kielteistä kantaansa Norjan luonnolle koituvilla haitoilla, ulkomaisten rakentajien kääriessä voitot.

Olen erityisen huolissani myös siitä, että tutkimusta tuulivoiman terveyshaitoista ei ole tehty tarpeeksi. Helmikuussa julkaistussa uutisessa tutkijat Kimmo Suomi ja Pirjo Keronen toteavat, että tuulivoimaloiden terveyshaitat ovat suuri riski, jota ei oteta riittävästi huomioon poliittisessa päätöksenteossa ja tuuliteollisuusalueiden sijoittelussa.

Toivon Ylitornion kunnan kuuntelevan asukkaidensa vastustusta ja tekevän kestäviä, vastuullisia päätöksiä, jotka ovat kunnalle, sen asukkaille ja luontoarvoille hyväksi pitkässä juoksussa. Suuria päätöksiä ei pidä tehdä ajatellen vain lyhyen tähtäimen taloudellista etua. On olemassa myös muita keinoja pyrkiä hiilineutraaliuteen ja kunnan elinvoiman kasvattamiseen.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Hanke ei aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia mm. melun, välkkeen, terveyden, matkailun tai maiseman kannalta.

Osayleiskaavan yhteydessä toteutetaan kansainvälinen kuulemismenettely (MRL 26 a luku), jotta myös Ruotsin kansalaisilla ja viranomaisilla olisi mahdollisuus osallistua kaavatyöhön.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Tuulivoimaloita voidaan rakentaa asutuksen tuntumaan ilman, että ne välttämättä häiritsevät asumista, alentavat kiinteistöjen arvoa tai laskevat alueen vetovoimaa. Tuulivoimaloiden lähialueita voidaan voimaloiden rakentamisen jälkeenkin käyttää edelleen virkistykseen, ulkoiluun ja luontomatkailuun. Reväsvaaran kaava-alue sijoittuu jokilaaksoon alueelle, jolle ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon.

On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevää maisemahaitta.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.3 Mielipide 3

Mielipiteen antaja kertoo heidän jäädyttäneen matkailualan liiketoimintasuunnitelmat alueelle, sillä valitettavasti on selvää, että suuret investoinnit eivät ole järkeviä, jos alueen luontoarvot, kuten uniikki maisema ja jokilaakson hiljaisuus, katoavat voimaloiden alle. Tutkimusten perusteella tuulivoima kun ei ole matkailumielessä vetovoimaa lisäävä vaan vähentävä tekijä.

Liiketoimintasuunnitelmien jäädyttäminen on kuitenkin pientä verrattuna huoleen, jonka koen Reväsvaaran tuulipuistosta. Niin suuria voimaloita ei ole Suomessa vielä missään eikä kukaan tiedä niiden todellisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Pienemmistä tuulivoimaloista saatujen kokemusten perusteella muista haitoista, kuten meluhaitasta ja negatiivisista vaikutuksista maisemaan, luontoon ja kiinteistöjen arvoon, tiedetään sen sijaan jo paljon. Ymmärrän väestörakenteeltaan ikääntyvän kunnan rahan tarpeen, mutta tuntuu surulliselta, että raha ohjaa päätöksentekoa äärimmäisen lyhytnäköisellä tavalla, kun olisi olemassa myös kestäviä tapoja rakentaa kunnalle elinvoimaisempaa tulevaisuutta. Niihin olen ottanut kantaa erikseen toimitetussa yhteisessä mielipiteessä.

Uusiutuva energiantuotanto on tärkeää, mutta voimaloiden sijaintia ja todellisia kustannuksia on mietittävä nykyistä huomattavasti tarkemmin. On käsittämätöntä, että Suomessa automaalaamon tai suuremman hevostallin perustamiseen tarvitaan ympäristölupa, mutta suurteollisuusluokan tuulivoimaloita saa rakentaa ilman sitä. Jos tuulivoimaloilla olisi ympäristölupa, viranomaiset voisivat puuttua niiden aiheuttamiin haittoihin, mutta ilman lupaa heillä ei ole juurikaan mahdollisuuksia suojella asukkaita ja elinkeinonharjoittajia. Esimakua tuulivoiman vaikutuksista on saatu Tornion Kitkiäisvaaraan v. 2014 rakennetusta kahdeksasta voimalasta, joiden melu pitää alle 2 km päässä asuvat kyläläiset hereillä öisin. Lähialueiden kiinteistöjen arvo on romahtanut eikä hylkkeitä ostajia ole, joten lainalla taloihinsa sidotut asukkaat eivät voi muuttaa pois ilman satojen tuhansien eurojen menetystä. Kitkiäisvaara on esimerkki myös siitä, että asukkaille esitetyt suunnitelmat eivät ole käytännössä pitäneet, vaan voimaloita on rakennettu useampia ja lähemmäs asutusta kuin oli etukäteen sovittu.

Ylitornion asukkaat ja elinkeinonharjoittajat pitää ottaa aktiiviseen päätöksentekoon mukaan. On tärkeää ja väärin, että suunnitelmista tiedotetaan niukasti ja mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa eikä asukkaita kuulla edes silloin, kun he äänekkäästi vastustavat hankkeita. Esimerkiksi Ylitornion Honkavaara-Isovaaran tuulivoimahanke on aloitettu uudelleen sen jälkeen, kun Raanu-järven asukkaat kaatoivat sen jo kertaalleen vedoten porojen vasomisalueeseen, maisemaan ja asuinympäristöön kohdistuviin haittoihin. Tämä lisää turvattomuuden tunnetta ja vaikuttaa

asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien pitkän tähtäimen suunnitelmiin alueen elinvoimaa heikentävällä tavalla.

Euroopassa tuulivoiman edelläkävijämaissa on jo havahduttu tuulivoiman ongelmiin. Voimakkaasti kasvaneen vastustuksen ja alan asiantuntijoiden, tutkijoiden sekä lääkäreiden esiin nostamien huolenaiheiden vuoksi tuulivoimaa ei esimerkiksi Saksassa ja Tanskassa enää rakenneta kuin kauas asutuksesta, pääasiassa merelle. Lapin kuntien tulisi tarkastella muiden kokemuksia ennen samojen virheiden tekemistä.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus torppasi keväällä 2021 Kuusamon Maaningan tuulivoimapuiston, koska Posion Riisitunturille aiheutuisi matkailua vaarantavaa maisemahaittaa ja alueen poronhoito kärsisi. Myös Tornionjokilaakson kuntien ja kaupunkien tulisi suojella asukkaitaan, elinkeinonharjoittajiaan ja uniikkia luontoaan, ja rajaseudun ollessa kyseessä huomioida myös naapurimaan asukkaat ja toimijat. Suuryhtiöiden ja muutamien yksityisten maanomistajien taloudellinen etu ei saa ajaa seurauksista piittaamatta kaiken muun edelle.

Tuulivoima ei lisää kunnan elinvoimaa, vaan monin tavoin heikentää sitä. Tuulivoima ei tuo ihmisiä kuntaan, vaan karkottaa nykyisiä, eikä houkuttele uusia. Työllistävä vaikutus jää pieneksi, sillä huoltotöihin tarvitaan vain muutama henkilö.

Energiantuotanto kehittyy tällä hetkellä nopeasti ja uusia innovaatioita syntyy koko ajan. Viiden vuoden päästä tarjolla voi olla toisenlaista uusiutuvaa energiaa ja kehittyneempää tekniikkaa, joten viisainta olisi ottaa aikalisä. Ei tehdä hätiköityjä päätöksiä, joiden vaikutukset ovat peruuttamattomat.

Jos Ylitorniosta tulee tuulivoimayhtiöiden vapaa temmellyskenttä, seuraavaksi suurteollisuudelle menetetään Tornionjokilaakso ja lopulta koko Lappi. Jokainen toteutunut hanke tekee seuraavien läpiajamisesta helpompaa. Tämä ei voi olla se tulevaisuus, jonka Lapille toivomme.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Hankkeen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettely sekä tiedottaminen on tehty riittävällä tavalla MRL:n mukaisesti. Siitä, miten ja milloin osalliset voivat osallistua kaavoitukseen, on ilmoitettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaavaprosessin aikana järjestetään muun muassa suomen- ja ruotsinkieliset yleisötilaisuudet valmistelu- ja ehdotusvaiheissa. Osayleiskaavan yhteydessä toteutetaan kansainvälinen kuulemismenettely (MRL 26 a luku), jotta myös Ruotsin kansalaisilla ja vieranomaisilla olisi mahdollisuus osallistua kaavatyöhön.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskema-tonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.4 Mielipide 4

Mielipiteen mukaan tuulivoimalaa ei tule tehdä Reväsvaaraan eikä koko Torniojokivarteen. Mitä enemmän tuulivoimala-asiaan tutustuu, voimistuu tietoisuus tuulivoimaloiden rakentamisen jättömyys Ylitorniolle.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.5 Mielipide 5

Mielipiteessä vastustetaan ehdottomasti tuulivoimalan rakentamista Reväsvaaraan. Se pilaa kauniin kansallismaiseman ja sen ympäristövaikutukset ovat surulliset, luonto ja ihmiset kärsii.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.6 Mielipide 6

Vaikka uusilla energiaratkaisuilla on tärkeä rooli kestävässä kehityksessä ja sen periaatteita noudattavassa kunnan kehittämisessä, ratkaisut on tärkeää sopeuttaa paikallisiin oloihin.

Ylitornion tuulivoimalahanke perustuu korostuneesti ylhäältä alaspäin suuntautuvaan päätöksentekoon, jolloin kuntalaisille on jäänyt passiivinen rooli ulkoapäin tulevan suurhankkeen passiivisina hyväksyjinä tai vastustajina. Hankkeen viestinnässä lyhyen tähtäimen taloudelliset vaikutukset ovat korostuneet pitkäaikaisten vaikutusten ja sosiaalisten näkökohtien kustannuksella.

Mielestämme tuulivoimaloiden pitkäaikaisista vaikutuksista sekä vaihtoehtoista tuulivoimaloiden pystyttämiseksi on keskusteltava nykyistä avoimemmin, kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen periaatteita unohtamatta. Näin voidaan varmistaa ympäristöoikeudenmukaisuuden toteutuminen, eli turvata kaikille oikeus turvalliseen, terveelliseen ja laadukkaaseen elinympäristöön sekä aito mahdollisuus vaikuttaa sitä koskevaan päätöksentekoon.

Ehdotamme, että Ylitornion kunta kartoittaa ja tuo keskusteluun nykyistä monipuolisemmin erilaisia tapoja edistää kestävästä kehitystä. Ison mittakaavan tuulivoimalahankkeelle on olemassa vaihtoehtoja, jotka tukevat kunnan elinvoimaa voimaannuttamalla paikallisia asukkaita toimimaan aktiivisina kestävästä kehityksen edelläkävijöinä. Samalla nämä vaihtoehdot mahdollistavat kestävästä energiantuotannon paikallisia kulttuurisia ja maisemaan liittyviä arvoja vaalien.

Keskustelun avaamiseksi Ylitornion kunta voi esitellä hyviä käytänteitä maailmalta ja pohtia ennakkoluulottomasti sitä, kuinka näitä käytänteitä on mahdollista soveltaa Ylitorniolla. Käytänteet voivat liittyä teknisiin ratkaisuihin tai paikallistietämyksen hyödyntämiseen osana hankkeen suunnittelua ja toteutusta.

Ylitornion näkökulmasta kiinnostavaa on esimerkiksi kestävien energia- ja muiden ratkaisujen ajattelemisen prototyyppeinä, jotka mahdollistavat iteratiivisen kokeilun, uusien ennalta tuntemattomien tekijöiden huomioon ottamisen, muuttuviin olosuhteisiin sopeutumisen sekä tiedon ja ymmärryksen kartuttamisen avoimen kommunikaation kautta.

Vaikka muista maantieteellisistä konteksteista poimitut suunnitelmat eivät ole sellaisenaan siirrettävissä Ylitorniolle, ne tarjoavat hyvän lähtökohdan kuntakehittämisen kunnianhimon tason nostamiselle ja uusien, tulevaisuutta koskevien skenaarioiden esittelylle. Tuulivoimalasuunnitelmat argumentatiivisine kuvineen eivät ole viattomia, vaan rakentavat osaltaan sitä tulevaisuutta, jota ne kuvaavat. Siksi vaihtoehtojen esittely, kuvaston monipuolistaminen ja keskustelu niiden taustalla vaikuttavista arvoista on tärkeää.

Esitämme, että vaihtoehtojen suunnitelmien ja niistä käytävän keskustelun lähtökohdaksi otetaan muutosjoustavuus (resilienssi). Tällöin kunnan päättäjät, suunnittelijat, konsultit, muut kunnan kehittämisenestä vastaavat henkilöt tunnustavat, että vallitsevan ilmastokriisin siihen kytkeytyvien ekokatastrofien kynnyksellä ei ole mielekasta lukittautua yhteen ison mittakaavan ratkaisuun. Sen sijaan ratkaisujen tulee olla sellaisia, että niitä on mahdollista tarkistaa muuttuvissa ilmasto- ja muissa olosuhteissa, uusien innovaatioiden ja teknologioiden tullessa markkinoille. Näin Ylitornion kunta voi antaa myös tuleville sukupolville mahdollisuuden ottaa kantaa esimerkiksi siihen, millainen maiseman muutos hyväksyttävää ja miten energiansaantiin, talouteen ja arjen sosiaalisiin suhteisiin liittyvät asiat kannattaa järjestää. Tällainen ajattelu on linjassa Brundtlandin komission alkuperäisen kestävästä kehityksen määritelmän kanssa ja auttaa Ylitorniota saavuttamaan YK:n kestävästä Agenda 2030 -ohjelman tavoitteita, joihin Suomi valtiona on sitoutunut.

On tärkeää, että vaihtoehdot tuulivoimalahankkeelle esitellään tavalla, joka on realistinen, mutta vahvistaa samalla paikallisten asukkaiden toimijuutta ja antaa toivoa tulevaisuudesta, jossa he voivat elää laadukasta arkea elinvoimaisessa kunnassa, ympäristön kantokyvyn rajoissa. Ylitornion kunta voi muun muassa selvittää, onko sähköä mahdollista tuottaa kestävästi pienimuotoisemmin ja yhteisöllisimmin esimerkiksi kotitalouksissa.

Eriyksen tärkeänä pidämme sitä, että Ylitornion matkailupotentiaalia tarkastellaan nykyistä laajalaisemmin, tulevaisuuden kehityssuuntia ennakoiden. Tuulivoimalahankkeen valmistelussa on korostettu tuulivoimaloiden nähtävyyden arvoa, mutta todellisuudessa emme voi tietää täsmällisesti, mikä tuulivoimaloiden vaikutus matkailulle on tulevaisuudessa. Kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa on jo viitteitä siitä, että tuulivoimaloiden yleistettyä niiden nähtävyyden arvo on vähentynyt ja lisäksi on tutkimuksia, joissa osoitetaan, että matkailijoiden mielestä tämän tyyppiset ison mittakaavan hankkeet heikentävät alueen houkuttelevuutta.

Olemme huolissamme siitä, kuinka Ylitorniolle suunniteltu tuulivoimaloiden rakentaminen muuttaa kansallisesti arvokasta maisema-alueita ja Aavasaksan kansallismaisemaa sekä uhkaa Struven ketjun kulttuurihistoriallisia arvoja ja Unescon maailmanperintökohdestatusta. Lisäksi pelkäämme sitä, että maiseman muutoksella voidaan oikeuttaa vielä isommat muutokset tulevaisuudessa. Tällöin Ylitorniota uhkaa kulttuurihistoriallisen perinnön katoaminen ja muuttuminen valtion kaupungistuneiden ydinalueiden resurssiperustaksi.

Tuulivoimaloiden vaihtoehto ei ole maiseman museointi, vaan muutoksen kestävä ja perusteltu hallinta. Vaikka ilmastonmuutos, elonkirjon katoaminen ja muut ympäristöongelmat tuovat

mukanaan uudenlaisia haasteita, ne myös korostavat Ylitornion kilpailuetuja suhteessa moniin perinteisiin matkakohteisiin. Hiljaisuus, puhdas luonto ja luonnon mittakaavaa mukailevat maiselementit ovat Ylitornion valtteja, joita kannattaa vaalia.

Toimivien verkkoyhteysien myötä Suomeen voi syntyä maaseudulle uusia keskittymiä, jossa ihmiset tekevät töitään videopalaverien välityksellä kuka missäkin, esimerkiksi luonnon keskellä. Tämä on yksi mahdollisuus Ylitornion kaltaisille paikoille, joissa on hyvä infra, kauniit maisemat, luonto lähellä ja jonne pääsee matkustamaan helposti, myös julkisella liikenteellä.

Ehdotammekin, että tuulivoimaloiden sijaan Ylitornio ideoi ja esittelee rohkeasti uudenlaisia matkailutuotteita, jotka tarjoavat matkailijoille mielekkään tavan osallistua paikallisyhteisön toimintaan ja oppia siitä sekä vahvistavat samalla ylitorniolaisten paikallisyylpeyttä tehden heistä oman kuntansa brändilähettiläitä.

Uudenlaiset energiantuotantoon liittyvät ratkaisut mahdollistavat myös niin sanotun benchmarking-matkailun, jossa kansalliset ja kansainväliset delegaatiot voivat tulla Tornionlaaksoon oppimaan, millaista on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kehitys ja miten sitä voidaan edistää taantuvan mutta matkailuresursseiltaan rikkaan kunnan kontekstissa.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia on täydennetty matkailun osalta. Lisäksi kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia on täydennetty Struven astemittausketjun osalta HIA-selvityksellä (Heritage Impact Assessment), joka on laadittu ICOMOSin vuonna 2011 julkaisemaan oppaan Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties mukaisesti. HIA-selvitysten ohjeistus päivittyi syksyllä 2022 (Guidance and toolkit for impact assessments in a World Heritage Context). Myös uusi ohjeistus on huomioitu arvioinnissa.

Hankkeen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettely sekä tiedottaminen on tehty riittävällä tavalla MRL:n mukaisesti. Siitä, miten ja milloin osalliset voivat osallistua kaavoitukseen, on ilmoitettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaavaprosessin aikana järjestetään muun muassa suomen- ja ruotsinkieliset yleisötilaisuudet valmistelu- ja ehdotusvaiheissa. Osayleiskaavan yhteydessä toteutetaan kansainvälinen kuulemismenettely (MRL 26 a luku), jotta myös Ruotsin kansalaisilla ja vieranomaisilla olisi mahdollisuus osallistua kaavatyöhön.

2.7 Mielipide 7

Mielipiteessä ilmaistaan huoli suunniteltujen tuulivoimaloiden vaikutuksesta Ylitornion matkailuun.

Ylitornion matkailun vetovoimatekijöihin lukeutuvat liikunta- ja muut harrastusmahdollisuudet, Aavasaksanvaaran näköalat suomalaisen matkailun historiasta kertovine nähtävyyksineen, rakennushistoriallisesti arvokkaat kohteet, hiljaisuus, puhdas luonto sekä Tornionlaakson omaleimainen kulttuuri ja historia. Käytännössä yksikään näistä vetovoimatekijöistä ei kuitenkaan yksinään houkuttele matkailijoita, vaan ne ovat kiinteä osa Aavasaksan valtakunnallisesti arvokasta maisemakokonaisuutta ja sen inhimillistä mittakaavaa. Tällä kokonaisuudella on puolestaan tärkeä rooli suomalaisten matkailureittien verkostossa. Nyt tämä kokonaisuus on uhattuna.

Ylitornion kunta on risteyskohdassa, jossa on tehtävä kauaskantoisia valintoja. On oletettavaa, että maailmanlaajuiset megatrendit, kuten ilmastonmuutos ja kaupungistuminen, vahvistavat

tulevaisuudessa Ylitornion vetovoimaa entisestään, kun ihmiset hakeutuvat paikkoihin, joissa on vielä tilaa, puhdasta luontoa, elävää kulttuuriperintöä ja luonnon mittakaavaa mukailevaa rakentamista. Pahimmassa tapauksessa Reväsvaaran tuulivoimalan rakentaminen avaa tien yhä isommille maiseman muutoksille, joiden seurauksena Ylitornio menettää olemassa olevan kilpailutunsa. Tämän menetyksen kompensoiminen tuulivoimaloiden ympärille rakennettavilla matkailutuotteilla on epärealistista, koska tuulivoimaloiden nähtävyyssarvo vähenee jatkuvasti voimaloiden yleistyessä eri puolilla maailmaa. Onkin oletettavaa, että tuulivoimalan rakentamisen myötä matkailusta tulee Ylitorniolla entistä marginaalisempi elinkeino. Tästä eivät kärsi ainoastaan matkailuyrittäjät, vaan myös koko kunnan brändi ja elinkeinotoiminta.

Pidän tärkeänä, että Ylitornio vaalii alueelle suuntautuvan matkailun pitkiä perinteitä ja tutkii matkailun kehittämisen mahdollisuuksia vaihtoehtona tuulivoimalahankkeelle. Alueen matkailupotentiaali ja sen arvo kunnan taloudelle on ensin tunnustettava. Tämän jälkeen matkailun ammattimaiseen kehittämiseen on panostettava samalla määrätietoisella otteella, joka on nyt leimannut tuulivoimalahanketta. Matkailu tulee ymmärtää laajasti paitsi lyhytaikaisina vierailuina alueelle, myös lisääntyvän etätyöskentelyn mahdollistamana oleskeluna sekä kunnan elinvoimaa ja paikallisympäristöä vahvistavina kohtaamisina ylitorniolaisten ja alueelle kiinnittyvien ulkopaikkakuntalaisten välillä. Opastukseen, palveluihin ja alueen ainutlaatuisen kulttuurin ja historian esiintuomiseen on panostettava nykyistä enemmän. Olemassa olevia vetovoimatekijöitä on vaalittava, ja uusia matkailutuotteita on kehitettävä. Samalla matkailun potentiaalista on kerrottava kuntalaisille toivoa antavalla tavalla, joka ottaa huomioon niin ekologisen, taloudellisen kuin sosiaalisenkin kestävyys.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka

hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.8 Mielipide 8

Mielipiteen antaja on voimakkaasti vastaan Reväsvaaraan suunniteltua tuulivoimapuistoa.

Se on aivan väärässä paikassa keskellä kulttuurihistoriallisesti uniikkia jokivartta, vain muutaman kilometrin päässä asutuksesta ja joesta. Ensinnäkin Tornionjoki on Euroopan ainoana virtaava suurjoki ja arvokas vaelluskalajoki. Lintujen muuttoreitti kulkee alueen läpi. Kainuunkylän suvereniteettisaaret kuuluvat valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Alue kuuluu poronhoito-alueeseen. Jokilaakson läpi kulkee myös yksi Suomen seitsemästä UNESCO:n maailmanperintökohteesta eli 1800-luvun Struven ketju. Aavasaksa on yksi Suomen kansallismaisemista. Tornionjokilaaksossa elää myös vahva kalastus-, metsästys- ja eräkulttuuri, jolle koskematon luonto on elinehto.

Reväsvaaraan suunnitellut tuulivoimalat ovat Aavasaksa korkeampia, suurempia kuin mitkään muut Suomessa tällä hetkellä, eikä niiden todellisia vaikutuksia ihmisten terveyteen vielä edes tiedetä. Olisi surullista ja lyhytnäköistä tehdä ylitorniolaisista koekaniineja tällaiselle kokeelle.

Maissa, joissa tuulivoimasta on enemmän kokemusta, on alettu rakentaa suuria tuulivoimaloita ainoastaan kauas asutuksesta. Muiden maiden kokemuksiin tulisi tutustua ennen kuin valjastetaan Ylitornion uniikki luonto suurteollisuuden käyttöön. Vaikutukset ovat peruuttamattomia.

Sijaintien pohdinnassa pitäisi ylipäänsä ottaa kuntalaiset mukaan ja yhdessä miettiä missä niistä on vähiten haittaa luonnolla ja ihmisille. Tällä hetkellä tuulivoiman kaavoitusta tuntuu ohjaavan pelkästään raha. Tuulivoimarakentamiseen on pakkautunut paljon sijoittajien rahaa ja nyt on kova paine ja kiire saada voimalat pystyyn. Kun haittoja havaitaan, on jo myöhäistä, etenkin kun teollisuuskokoluokan tuulivoimaloita saa tällä hetkellä rakentaa ilman ympäristölupaa. Lainsäädäntö on tässä asiassa pahasti vanhentunut ja jos kunta ei ympäristölupaa vaadi, kukaan ei suojele paikallisia valtaviin voimaloiden vaikutuksilta maisemaan, luontoarvoihin ja ihmisten terveyteen.

Voimalat aiheuttavat haittaa myös matkailumahdollisuuksille, sillä tutkimusten mukaan ne heikentävät alueen vetovoimaa. Ylitornion hyvät kulkuyhteydet sekä sijainti matkalla suuriin tuntureihin ja Norjaan johtavan Kilpisjärventien varrella antavat alueelle suuren potentiaalisen kasvattaa matkailijamääriään tulevina vuosina. Ylitornio on myös erinomainen paikka meidän kaltaisille monipaikkaisille ihmisille, jotka voimme tehdä töitä etänä mistä vain, ja myös meidän tapauksessamme luoda alueelle kokonaan uusia työpaikkoja.

VASTINE:

Tuulivoimapuiston sopivaa sijaintia etsitään esiselvitysvaiheessa. Kaavoitettavaksi valittavan alueen tulee täyttää laaja määrä kriteerejä koskien mm. asutusta, ympäristöä, maisemaa, sähköverkkoa, maanomistusta ja tuulisuusolosuhteita. Sijoituspaikkaa valittaessa tehdään yleensä kompromisseja eri tekijöiden välillä.

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen

vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiumilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Kaavan vaikutuksia Struven-ketjuun on arvioitu erillisessä HIA-selvityksessä (Heritage Impact Assessment). HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös tähytyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoituessaan tähytyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden hahmottuminen eri mittauspisteiden välillä heikenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

2.9 Mielipide 9

Mielipiteen jättäjä haluaa kunnan asukkaana ilmaista huolensa kansallismaisemaa uhkaavien teollisuusluokan tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuvan haitan vähättelyyn. Isot myllyt pilaavat lopullisesti maiseman, jota ihmiset ympäri Suomen ja ulkomaiden ovat tottuneet pitämään rauhoittumisen ja mielenrauhan maisemana, unohtamatta mitä välke- ja meluhaitat tulee paikallisille asukkaille aiheuttamaan. Suunnitelma on hylättävä ja annettava luonnon tuottaa meille sitä, mikä ihmiselle on tärkeää.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Selvitysten, tutkimusten ja vaikutusten arviointien avulla osayleiskaavoituksessa on varmistettu mm. valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

2.10 Mielipide 10

Mielipiteen antaja mukaan Reväsvaaran tuulivoimapuistohankkeen etälähetyksessä oli hyvin perusteellinen selvitys hankkeesta ja kustannuksien vastaaajista. Mielipiteessä todetaan, ettei hankkeessa koidu kunnalle mitään kustannuksia, vaan ainoastaan puhdasta tuloa, eikä puistosta ole juurikaan haittaa. Mielipiteen antajan mielestä esityksen loppuosassa oli hyvin kiteytetty tulevaisuuden hanke, jossa todettiin että, kuntalaiset ei voi elää pelkässä historiassa vaan täytyy katsoa tulevaisuuteen, jotta voidaan tulevaisuudessakin huolehtia kuntalaisten tarpeista.

Mielipiteen antaja toteaa, että hanke on järkevä ja hyvin toteutuskelpoinen.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.11 Mielipide 11

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Hanke toteutuessaan tekisi alueella asumisen mahdolliseksi. Kitkiäisvaaran voimaloiden läheisyydessä asuvana osaan kokemuksella kertoa, että voimaloista lähtevä repivä ja pumppaava jyllinä kantautuu sisätiloihin ja jopa television äänen yli. Ääni aiheuttaa kohtuutonta räsitusta vaikeuttaen nukahtamista ja herättäen öisin. Tuulivoima yhtiöt usein pyrkivät harhauttamaan päättäjiä ja alueen asukkaita puhumalla generaattorin äänestä ja sen voimakkuudesta. Generaattoreiden ääni on kuitenkin toissijaista verrattuna ääneen, joka syntyy siiven ohittaessa voimalan maston, tuo melu aiheuttaa vakavan viihtyvyyshaitan, joka pitkittyessään vaarantaa alueella asuvien terveyden. Tuulivoimayhtiöiden käyttämät ns. melumallinnokset eivät ota paikallisia sää ja maisemavaikutuksia (esim. vaarat) huomioon kattavasti ja ovat täten riittämättömiä. Melumallinnosten paikkaansa pitämättömyys on havaittavissa nykyisten jo olemassa olevien voimaloiden aiheuttamista äänistä kuten esim. Tornion Kitkiäisvaara. Melu- ja maisemahaitan ohittaminen

vähättelyllä rikkoo naapuruussuhdelakia. Näitä maisemahaittoja ei ole selvitetty kattavasti ja melumallinnokset eivät ole paikkaansa pitäviä.

Hanke toteutuessaan pilaisi Aavasaksan, yhden ympäristöministeriön virallisesta 27:stä kansallismaisemasta. On räikeää vähättelyä, että kaksi kertaa Aavasaksaa korkeammalle ulottuvat voimat eivät vaikuttaisi kulttuurimaisemaan haitallisesti. Tämä on lisäksi vastoin voimassa olevaa maakuntakaavaa.

Hankkeesta aiheutuvat haitat eivät rajoitu ainoastaan Suomeen, vaan vaikutuksia tulee myös Ruotsin puolelle. Jo nykyiset Tornion kunnan puolella sijaitsevat voimat ovat saaneet kritiikkiä ja negatiivista palautetta alueella vierailevilta turisteilta, joita varsinkin Ruotsin puolella vierailee isojakin määriä ja yhteistyön myötä myös Ylitornio on saamassa osansa.

On surullista, että entinen synnyinkuntani on näin välinpitämätön alueen asukkaita kohtaan suunnitellessaan tuulivoimala aluetta muutaman kilometrin päähän jokivarren asutuksesta. Eikö kunnan tulisi turvata asukkaiden elinolosuhteet ja ajaa heidän etujaan eikä polkea niitä lyhytjänteisellä ajattelulla tuulivoimahuumassa. Tuulivoimaa koskevat asetukset ovat pahasti vanhentuneita ja kolmenkaan kilometrin etäisyys ei ole riittävä suojelemaan asukkaita meluhaitoilta. Kunnan vetovoimaa ei lisää se seikka, että kunta vähät välittää jo olemassa olevista asukkaista vaan on valmis uhraamaan heidän rauhansa suhteellisen pienien kiinteistöverojen vuoksi, jotka nekin vuosi vuodelta pienenevät. Voimaloiden pumppaava meteli tulisi kuulumaan helposti Aavaksalle ja tuottamaan näin merkittävän haitan siellä vieraileville.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Selvitysten, tutkimusten ja vaikutusten arviointien avulla osayleiskaavoituksessa on varmistettu mm. valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Melumallinnus on tehty ympäristöhallinnon ohjeita 2/2014 "Tuulivoimaloiden melumallintaminen" ohjeen "Melumallinnus ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja yksityiskohtaisessa kaavoituksessa" käytettävän mallinnusmenettelyn mukaisesti. Mallinnuksen mukaan ulkomelutaso alittaa Valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 ulkomelun päiväajan ohjearvon 45 dB ja yöajan ohjearvon 40 dB kaikkien hankealueen ympäristössä sijaitsevien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Sisätiloihin lasketut pienitaajuisten melun tasot alittavat sisätiloihin annetut asumisterveysasetuksen 545/2015 mukaiset toimenpiderajat ympäristön rakennusten kohdalla. Melutasot alittavat laskennan mukaan myös Asumisterveysasetuksen 545/2015 kokonaismelun osalta toimenpiderajan LAeq 1h 25 dB.

2.12 Mielipide 12

Mielipiteessä vastustetaan tuulivoimahanketta.

Tuulivoimat vaikuttavat peruuttamattomasti kahdessa maassa kansallisesti arvokkaaksi määriteltyyn maisemaan, kahden maan yhteiseen kulttuuriperintöön, alueen monimuotoiseen luontoon ja eläimiin, lähialueen asukkaiden elämään ja elämäntyöhön sekä matkailuun.

Tuulivoimalat sijoittuvat lähelle asutusta ja aiheuttavat naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua koh-tuutonta melurasitusta ympäristön asuin- ja lomakiinteistöihin molemmin puolin jokea. Tuulivoi-maloiden haitat aiheutuvat myös Ruotsin puolelle.

Olemme itse asuneet 1,6 km päässä Kitkiäisvaaran tuulivoimaloista jo yli 6 vuotta, ja tiedän, mil-laista tuulivoimaloiden lähellä on asua. Jos tuulivoimaloiden suunnasta tuulee, ei täällä voi melun vuoksi nukkua.

Kansallismaisemaa ja luontoa ei saa tuhota tulevilta sukupolvilta

Reväsvaaran tuulivoimahanke sijoittuu arvostettuun ja arvokkaaseen, luonnonkauniiseen kansal-lismaisemaan. Aavasaksan kansallismaisema on yksi Suomen 27:sta kansallismaisemasta, ja etäisyys Aavasaksa on vain 4 km.

Vain harva maisema-alueista on nimetty maisemanähtävyyksiksi, ja yksi tällainen on UNESCON maailmanperintökohde Aavasaksa.

Tuulivoimalat eivät houkuttele uusia asukkaita

Onko kukaan koskaan tavannut ketään, joka haluaa muuttaa tuulivoimaloiden lähelle? Reväsvaa-ran tuulivoimalat ovat tulossa vain 5 km päähän Ylitornion kuntakeskusta. Ne rakennetaan jopa 200 m korkealle maalle, ja niiden korkeudeksi on suunniteltu 230m. Näin ollen niiden siivet pyyh-kivät taivasta 430m korkeudessa. Aavasaksa on 242 m korkea, ja tuo 430m on paljon sitä korke-ammalla.

Tuulivoimahankkeiden sijoittamispäätökset ovat lopullisia. Väärään paikkaan sijoitettua tuulivoi-malaa ei voida siirtää muualle. Kaikki, jotka taloudellisesti voivat muuttaa pois tuulivoimaloiden läheltä, tekevät sen. Valitettavasti se ei ole kaikille taloudellisesti mahdollista. Mutta parhaiten toimeentuleville on, ja he muuttavat pois. Usein he ovat työikäisiä ja lapsiperheitä.

Monipaikkainen asuminen on lisääntynyt etätyön lisääntymisen myötä. Moni haluaa tehdä etä-töitä tai viettää eläkepäiviä luonnonkauniissa ja rauhallisessa ympäristössä, jollainen Ylitornio vielä on.

Tuulivoimalat eivät lisää kunnan elinvoimaa. Ne eivät tuo työpaikkoja, mutta karkottavat pois niin asukkaita kuin matkailijoita.

Tuulivoimalat eriarvoistavat kuntalaisia: muutama maanomistaja saa tuloja, muut saavat pelkkiä haittoja. Kunnan saamat kiinteistöverot pienenevät vuosi vuodelta, ne eivät säily samana siis läpi tuulivoimaloiden elinkaaren, vaikka haitat säilyvätkin ikuisesti.

Tuulivoimalat laskevat alueen arvoa, eivät tuo mitään lisää. Se raha, mitä tuulivoimaloista saa-daan, menetetään moninkertaisesti menetettyinä asukkaina, lopetettuina yrityksinä ja menetettyinä matkailutuloina.

Tuulivoimaa koskeva lainsäädäntö vanhentunutta

Suomen tuulivoimarakentamista koskeva lainsäädäntö on laadittu aikana, jolloin suurimmat tuuli-voimalat olivat teholtaan ja kooltaan paljon pienempiä. Suomen laki ei ole tällä hetkellä ajan ta-salla, sillä monet huomattavasti pienemmät ja vähemmän ympäristöönsä vaikuttavat toiminnot tarvitsevat ympäristöluvan.

Jos kunta ei vaadi tuulivoimahankkeelle ympäristölupaa, kunnan viranomaiset eivät voi tehdä juuri mitään kuntalaisten suojelemiseksi tuulivoimaloiden toiminnan aikana aiheutuvilta haitoilta. Tämä johtuu siitä, että pelkästään kaava- ja rakennuslupamääräyksillä ei voida juurikaan vaikut-taa toiminnasta aiheutuviin riskeihin ja haittoihin, vaan ainoastaan rakennusaikaisiin haittoihin. Ympäristölupa antaa viranomaisille keinot toimia, mikäli haittoja aiheutuu.

Esitys

Esitän, että Ylitornion kunta luopuu tuulivoimalahankkeesta eikä vahvista Reväsvaaran kaavaa tuulivoimalahankkeelle.

Jos kuitenkin valtuusto vahvistaa kaavan ja hankesuunnittelu jatkuu, esitän, että Ylitornion ympäristöviranomaisen velvoittaa tuulivoimahankkeen hankevastaavaa hakemaan tuulivoimalahankkeelle ympäristöluvan ennen sen rakentamista.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Selvitysten, tutkimusten ja vaikutusten arviointien avulla osayleiskaavoituksessa on varmistettu mm. valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

Kunta ei myöskään näe perusteita ympäristöluvalle, sillä tuulivoimaloiden vaikutukset on jo tunnistettu ja huomioitu YVA-menettelyssä ja kaavaprosessissa. Ympäristöluvassa voitaisiin antaa määräyksiä mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä. Vireillä olevassa kaavassa esimerkiksi tuulivoimaloiden sijainti on jo määritetty siten, että tuulivoimameluasetuksen ohjearvot eivät ylity melulle altistuvalla alueella. Koska asetuksen ohjearvot eivät ylity mallinnuksessa, ei ympäristölupakaan ole tarpeen. Sama periaate koskee välkevaikutuksia. Mielipiteessä ehdotetun ympäristöluvan määräyksissä tultaisiin käyttämään samoja lainsäädäntöön perustuvia melu- ja välkeohjearvoja, joten ympäristöluva ei käytännössä vaikuttaisi kaavan toteuttamiseen.

Aavasaksa itsessään ei ole Unescon maailmanperintökohde, kuten mielipiteessä kerrotaan. Kolmiomittauspiste Aavasaksan näkötorin alla kuuluu Struven ketjuun, joka on Unescon maailmanperintökohde. Struven ketju on valittu maailmanperintökohteeksi sen tieteellisen, historiallisen ja teknologisen merkityksen ansiosta. Kaavan vaikutuksia Struven-ketjuun on arvioitu erillisessä HIA-selvityksessä (Heritage Impact Assessment). HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös tähytyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoituessaan tähytyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden hahmottuminen eri mittauspisteiden välillä heikenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun

tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiumilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistykseen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.13 Mielipide 13

Mielipiteessä esitetään, että Ylitornion kunnan tulee keskeyttää nähtävillä olevan Reväsvaaraan suunnitellun tuulivoimahankkeen kaavoittaminen välittömästi. Ainutlaatuisen kotiseutumme maisemien tuhoaminen ja olemassa olevien paikallisten elinkeinojen hankaloittaminen ei ole ylitorniolaisten yleisen edun mukaista.

Pelkästään esitetyistä kuvasovitteista voidaan havaita maisemavaikutusten esim. vieressä olevaan Ainiovaaraan olevan valtavat. Kyseisen vaaran alueelle on kaavailtu suuria kehittämistoimenpiteitä kunnan toimesta sekä myös yksityisen yrittäjän kaavoitusprojekti on käynnistetty. Nämä edellä mainitut ovat ristiriidassa tuulivoimakaavan eteenpäin viemisen kanssa. Alueella myös on jo olemassa olevaa matkailutoimintaa.

Maisemien pilaamisen ohella on syytä tiedostaa myös muut tuulivoimaloiden haitat:

- maanomistajan riskit ja vastuu
- kuuluva melu
- valosaaste, välkkyminen/varjot
- häiriöt televisio- ja radiolähetyksille
- ongelmat ja riskit luonnolle

- ongelmat linnuille
- ongelmat poroille ja riistalle
- onnettomuudet
- ongelmat matkailulle
- alueen kiinteistöiden arvon lasku
- terveydenhuollon kasvavat kustannukset mahdollisten tuulivoimaloiden myötä

Nyt Ylitornion kunnanhallituksella on paikka puntaroida kenen etua he toimessaan ajavat. Omien yrittäjien ja asukkaiden vai ulkomaalaisten suuryritysten. Päätöksellä on massiivinen vaikutus kunnan tulevaisuuteen. Heitämmekö me kuntalaisetkin toivon Ylitornion suhteen kaivoon ja lähdemme etsimään rauhallisempia asuinsijoja muualta Lapista. Tulen puolustamaan kotiseutua viimeiseen hengenvetoon.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

2.14 Mielipide 14

Mielipiteessä vastustetaan tuulivoimalaa Ylitorniolle Reväsvaaraan. Mielipiteessä esitetään, että kaunis vaaramaisema tulee säilyttää ja luontoarvot tulee asettaa etusijalle.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.15 Mielipide 15

Älkää tuhotko myllyillä kaunista ja ainutlaatuista maisemaa, luontoa ja sen moninaisuutta seuraavilta sukupolvilta. Sitä ei enää saa takaisin, jos sen tuhoaa. Nykyisin nuoret arvostavat kaunista luontoa ja sen hiljaisuutta enempi kuin euroja, jotka menevät mihin lienee. Kirjoitan tämän tekstin seuraavan sukupolven tulevaisuudelle heidän pyynnöstänsä.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.16 Mielipide 16

Pro Tornionjokilaakso ry vastustaa Ylitornion Reväsvaaran tuulivoimahanketta, joka sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan ja kansallismaisemaan aivan Tornionjoen viereen.

Suomen perustuslaki (731/1999) määrittelee, että "vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon."

Vastuu todellakin kuuluu meille kaikille, ja meidän on oltava tarkkana, millaisia hankkeita seudullemme suunnitellaan. Tuulivoimayhtiöiden palkkaamien konsulttien tekemissä selvityksissä on monia asioita kuitattu sillä, että tällä asialla ei ole suurta merkitystä. Niillä asioilla ei ehkä ole merkitystä heille, jotka asuvat täältä kaukana. Mutta niillä asioilla on merkitystä meille, jotka elämme täällä tai olemme täältä lähtöisin. Niillä on merkitystä tämän alueen luonnolle, maisemalle, eläimille ja asukkaiden kulttuuriperinnölle ja identiteetille.

Maisema

Muistutamme hankkeen toteuttajia, että Aavasaksa on yksi 27. kansallismaisemasta, jonka maisemaan suunnitellut tuulivoimalat peruuttamattomasti vaikuttavat. Ruotsin puolella koko Tornionjokilaakson alue on kansallisesti arvokasta Riksintresse-alueita.

Hankkeessa maisemalle ei ole annettu arvoa ja se on ohitettu ylimalkaisesti. Tämä on käsittämättömää, sillä tuulivoimarakentamisen suunnittelun periaatteiden mukaan tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat muun muassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.

Maisemissa on harvoin jyrkkiä ja yksiselitteisiä rajoja, vaikka maisema-alueiden karttarajaukset ovatkin jyrkkiä. Karttarajauksia käytetään alueidenkäytön suunnittelussa toimintaa ohjaavina konkreettisina elementteinä, mutta rajat tulee nähdä suunta-antavina: maisema-alueiden yleiskuvaan vaikuttava maisema jatkuu myös rajausten ulkopuolella. Näin ollen maisema-alueiden tuntumassa tehtävillä toimenpiteillä voi olla olennaisia vaikutuksia maisema-alueiden arvoihin ja maisema-alueita ja niitä ympäröiviä alueita on tarkasteltava maankäytön hankkeissa kokonaisvaltaisesti. Mielestämme Reväsvaaran tuulivoimahankkeessa näin ei ole tehty.

Tuulivoima-alueiden suunnittelussa on lisäksi otettava huomioon muutkin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, kuten maisemaa, luonnonarvoja ja kulttuuriperintöä koskevat tavoitteet.

Vain harva maisema-alueista on nimetty maisemanähtävyydeksi, ja yksi tällainen on UNESCON maailmanperintökohde Aavasaksa. Maisemanähtävyydet ovat hyvin tunnettuja, maisemaltaan ainutkertaisia ja kulttuurihistoriallisesti huomattavia kohteita, joissa erityistä huomiota kiinnitetään maisemakuvaan ja luonnonpiirteisiin. Maisemanähtävyydet ovat usein myös vetovoimaisia matkailukohteita.

Reväsvaaran tuulivoimaloita suunnitellaan alueelle, jonka korkeus merenpinnasta on jopa 200m. Voimaloiden korkeus on 230m, joten niiden pyyhkäisykorkeus tulisi olemaan 430m merenpinnasta. Voimaloiden korkeutta kannattaa verrata Aavasaksaan, jonka korkeus on 242 m. Näin ollen tuulivoimalat tulisivat kohoamaan 188m korkeammalle kuin Aavasaksa eli lähes puolet korkeammalle. Havainnekuvat (miehellään AR tai 3D) todellisesta koosta tulisivat olla ihan ensimmäinen asia, mitä pitäisi toteuttaa, kun tällaisia hankkeita edes suunnitellaan.

Kaavoitus

Reväsvaaran tuulivoimahanke on maakuntakaavan vastainen, sillä Länsi-Lapin maakuntakaavassa Reväsvaaraa ei ole suunniteltu tuulivoima-alueeksi.

Valtioneuvoston vahvistamat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti osoitettava maakuntakaavoissa, jotka vuorostaan ohjaavat kuntakaavoitusta. Länsi-Lapin maakuntakaavassa lukee valtakunnallisesti arvokkaista alueista näin: "Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyttäminen." Tämä maakuntakaavan ohjaus ei kuitenkaan selvästi ole toteutunut tässä hankkeessa, joka sijoittuu näin lähelle valtakunnallisesti arvokasta maisemaa.

Suunnittelussa tulisi pyrkiä takaamaan, että maisema-alueilla säilyvät aineettomat hyödykkeet, kuten alueen yleinen viihtyisyys, houkuttelevuus, ekologinen monimuotoisuus, ajallinen kerroksellisuus sekä alueellinen ja paikallinen identiteetti. Tämä ei toteudu Reväsvaaran hankkeessa. Hanketta suunnitellaan arvokkaaseen maisemaan ja liian lähelle asutusta, joka on vuosisatojen keskittynyt Tornionjokivarteen molemmin puolin jokea.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Maisema-arvojen kannalta näistä keskeisimpiä ovat velvoite ottaa huomioon viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit alueidenkäytön suunnittelun lähtökohdina sekä velvoite osoittaa maakuntakaavoituksessa valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat.

Asukkaat

*Tornionjokilaakso on vanhinta asuttua Lappia, josta on löydetty runsaasti kiinteitä muinaisjään-
nöksiä. Asutus on keskittynyt jokivarteen, ja nyt samainen jokivarsi yritetään miehittää lähes
puolen kilometrin korkeuteen kohoavilla tuulivoimaloilla. Jokilaakso on alavaa, ja sitä reunustavat
vaarat, joiden korkeuksista tuulivoimalat näkyvät ja kuuluvat kauas tuhoten mittaamattoman ar-
vokkaan kulttuurimaiseman molemmin puolin jokea.*

*Tuulivoimaloista koituvasta melu-, infraääni- ja välkehaitoista sekä valosaasteesta kärsivät eniten
ne, jotka alueella asuvat ja altistuvat sillä päivin ja öin.*

*Tuulivoimalan rakentajilta pitää mielestämme edellyttää ympäristölupaa, sillä toiminnasta saattaa
aiheutua naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa naapureille. Esimerkiksi nykyi-
sistä Tornion Kitkiäisvaaran tuulivoimaloista jo on kyseistä haittaa, ja tämän kokoluokan hanke
maailman suurimpia tuulivoimaloita ei varmasti ole rasitukseltaan vähäisempi.*

*Lisäksi kiinteistöjen arvot romahtavat, eivätkä alueen asukkaat pääse muuttamaan pois vaikka
haluaisivat. On hyvin yleistä, että ihmisten varallisuus on talossa kiinni, jota on maksettu vuosi-
kymmeniä vanhuuden turvaksi.*

*Maaseudulla asuvat haluavat luontoa ja hiljaisuutta ja etätyön lisääntymisen myötä yhä useampi
haluaa asua maaseudulla. Älkää tyhjentäkö Tornionjoen rantoja ihmisistä ja tehkö alueesta pelk-
kää teollisuusaluetta.*

Ruotsi

*Tornionjokilaakso muodostaa omaleimaisen ja muusta Peräpohjolasta erottuvan kulttuurisen ko-
konaisuuden, jonka tärkeimpiin piirteisiin kuuluu tiivis valtionrajan ylittävä vuorovaikutus. Joki-
varren kylät sijaitsevat tyyppillisesti molemmin puolin jokea ja kylien välinen yhteys on tiivis.*

*Rannoille erotettu mutta Väylän yhdistämä kansa kahdesta valtiosta joutuu nyt puolustamaan
Tornionjokilaaksoa ja perustelemaan sen arvoa oman kuntansa päättäjille, etteivät he uhraisi val-
takunnallisesti arvostettua kauneutta, luontoa, eläimiä, asukkaita ja matkailua rahan alttarille.*

*Tornionjokilaakso on valtakunnanrajasta huolimatta yhtenäinen kulttuurinen kokonaisuus, jonka
maisemassa ruotsin puolelle avautuvat näkymät ovat olennaisia. Maisema hahmottuu jokilaak-
sokokonaisuutena, jossa asutus reunustaa jokea sen molemmilla rannoilla, ja jolle molemmin
puolin kohoavat vaaramaat muodostavat luonnollisen rajan. Suomen rannalle suunnitellut tuuli-
voimalat ovat mielestämme rajaloukkaus naapurimaatamme kohtaan.*

Matkailu

*Jokilaaksoa myötäilevä Valtatie 21 (Neljän tuulen tie) on tunnettu matkailutie ja sen kauniit mai-
semat ihastuttavat matkailijoita läheltä ja kaukaa. Tuulivoimaloiden toteutuessa he näkisivät val-
tavan teollisuusalueen.*

*Matkailijat tulevat katsomaan revontulia, aistimaan puhdasta luontoa ja nauttimaan kauniista
maisemista. Lähimatkailu ja retkeily tulee kasvattamaan suosiotaan, kuten koronan aikana jo ta-
pahtui.*

*Koskiensuojelulailta suojeltu Tornionjoki on Euroopan suurin vapaana virtaava joki ja Tornionjoen
vesistö kuuluu Natura 2000-alueeseen. Tornionjoki on huomattava lohijoki, jossa on useita koski-
jaksoja ja se on kuuluisa kalastusmatkailukohde. Elämä on alueella keskittynyt joen ympärille ja
olemme joesta ylpeitä. Nyt sen rannalle uhataan keskittää tuulivoimaloita. Pelkomme on, että
tuulivoimalat tulevat valtaamaan Tornionjoen rannat, jos annamme tämän hankkeen toteutua.*

Ympäristölupa

*Miten voi olla totta, että jopa huskytarhalta, jonka lähin naapuri oli 1,5 km päässä, vaaditaan
ympäristölupa, mutta tuulivoimaloilta ei. Suomen tuulivoimarakentamista koskeva lainsäädäntö
on vanhentunutta ja laadittu aikana, jolloin suurimmat tuulivoimalat olivat teholtaan ja kooltaan
selvästi nykyisin rakentamis- ja suunnitteluvaiheessa olevia pienempiä.*

Esitys

Esitämme, että Ylitornion kaupunki luopuu Reväsvaaran tuulivoimalahankkeesta.

Jos kuitenkin valtuusto päättää, että hankesuunnittelu jatkuu, esitämme, että Ylitornion ympäristöviranomaisen velvoittaa tuulivoimalahankkeen hankevastaavaa hakemaan Ylitornion Reväsvaaran tuulivoimalahankkeelle ympäristöluvan ennen sen rakentamista.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Maakuntakaava on ollut maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla ohjeena tuulivoimaosayleiskaavaa laadittaessa, ja se on otettu yleiskaavoituksessa huomioon 39 §:n 1 momentin mukaisesti. Koska alueella ei ole voimassa kokonaisvaltaisesti tuulivoimaa käsittelevää maakuntakaavaa, yleiskaavalla voidaan ratkaista myös seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen. Yleiskaavaratkaisu on maakuntakaavan tavoitteiden ja sisällön mukainen ja kaavassa on selvitetty kaikki oleelliset, myös seudulliset, vaikutukset.

Maakuntakaavan laatija Lapin liitto katsoo, että tuulivoimaosayleiskaavassa on tunnistettu Länsi-Lapin maakuntakaavan merkinnät ja määräykset. Lapin liiton mukaan tuulivoimaosayleiskaava edistää maakunnan suunnittelun tavoitteita pyrkinessään keskitettyyn kokonaisuuteen tuulivoimarakentamisen osalta. Lapin liitto toteaa, että osayleiskaava ei vaikeuta Länsi-Lapin maakuntakaavan toteuttamista.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan automaattisesti aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden aiheuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava (Ympäristöministeriö 2016, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa). Selvitysten, tutkimusten ja vaikutusten arviointien avulla Reväsvaaran kaavoituksessa on varmistettu mm. valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Suomen puolella arvokkaan maisemakokonaisuuden maisematila, esimerkiksi valtatieltä 21, avautuu kohti jokiuomaa, siis vastakkaiseen suuntaan kuin minne voimalat sijoittuvat, joten vaikka etäisyyttä voimalapaikoille on vähemmän kuin Ruotsin puolelta, eivät vaikutukset avautuviin näkymiin ole merkittäviä.

Aavasaksa itsessään ei ole Unescon maailmanperintökohde, kuten mielipiteessä kerrotaan. Kolmiomittauspiste Aavasaksan näkötorin alla kuuluu Struven ketjuun, joka on Unescon maailmanperintökohde. Struven ketju on valittu maailmanperintökohteeksi sen tieteellisen, historiallisen ja teknologisen merkityksen ansiosta. Kaavan vaikutuksia Struven-ketjuun on arvioitu erillisessä HIA-selvityksessä (Heritage Impact Assessment). HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös

tähystyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoituessaan tähystyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden hahmottuminen eri mittauspisteiden välillä heikkenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistykseen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehitymisestä ja toisille häiritsevää maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

Kunta ei näe perusteita ympäristöluvalle, sillä tuulivoimaloiden vaikutukset on jo tunnistettu ja huomioitu YVA-menettelyssä ja kaavaprosessissa. Ympäristöluvassa voitaisiin antaa määräyksiä mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä. Vireillä olevassa kaavassa esimerkiksi tuulivoimaloiden sijainti on jo määritetty siten, että tuulivoimameluasetuksen ohjearvot eivät ylitä melulle altistuvalla alueella. Koska asetuksen ohjearvot eivät ylitä mallinnuksessa, ei ympäristölupakaan ole tarpeen. Sama periaate koskee välkevaikutuksia. Mielipiteessä ehdotetun ympäristöluvan määräyksissä tultaisiin käyttämään samoja lainsäädäntöön

perustuvia melu- ja välkeohjearvoja, joten ympäristölupa ei käytännössä vaikuttaisi kaavan toteuttamiseen.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Osayleiskaavan yhteydessä toteutetaan kansainvälinen kuulemismenettely (MRL 26 a luku), jotta myös Ruotsin kansalaisilla ja viranomaisilla olisi mahdollisuus osallistua kaavatyöhön.

2.17 Mielipide 17

Mielipiteen jättäjä on erittäin huolissaan kunnan mahdollisista aikeista kaavoittaa Armassaaren alue tuulivoimalakäyttöön. Tämä on erittäin lyhytnäköistä ja toteutuessaan romuttaa paikallisen ekosysteemin, paikallisten asukkaiden elämänlaadun sekä kiinteistöjen arvon ja vaarantaa kunta-laisten terveyden.

Kansallismaisemaan kaavailtu tuulivoimala on omalla kohdallani ehdoton este minkään hankkeen toteuttamiselle ko. alueella ja toimii mielestäni erittäin vakavana imagohaittana alueen matkailulle tai paluumuuttokeskustelulle.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia asukkaiden terveyteen. Vaikutukset elämänlaatuun riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaan.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistykseen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehitymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimailoilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.18 Mielipide 18

Mielipiteen antajan mukaan on todella surullista, jos alue muuttuu tuulivoimantuotantoalueeksi. Tuulivoima ei sovellu lainkaan Tornionlaaksoon. Alue on ainutlaatuinen Euroopassa. Pitkästä aikaa Ylitorniolle muuttaa enemmän asukkaita, kuin sieltä lähtee.

Haluan, että Tornionlaaksosta tulee ihanin paikka Suomessa, sitä se oikeasti tulee olemaan, kun alueelle muuttaa lisää asukkaita. Tuulivoima vähentää alueiden viihtyisyyttä ja vetovoimaa.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.19 Mielipide 19

Mielipiteen antajan vastustaa Reväsvaaran tuulivoimalasuunnitelmaa eikä halua niitä ainutlaatuiseen Tornionjokilaaksoon.

Miksi pilata kansallismaisema ja ihmisten elinalueet 300 m korkeilla voimaloilla? Muutaman euron takia. Ne eurot voisi helposti saada myös matkailun kautta, brändäämällä Kansallismaisema. Niin kuin Koli on tehnyt. Näkökö Kolin kansallismaisemassa tuulivoimaloita?

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.20 Mielipide 20

Mielestäni kaikki tuulivoimahankkeet tulisi keskeyttää Lapissa, ennen kuin saamme lisätietoa ja tutkimuksia suurten voimaloiden vaikutuksista. Melumallinnokset ovat tehty 5MW voimaloille ja alueelle tulee jopa 8MW voimaloita ja lisäksi voimaloiden paikatkin saattavat muuttua.

Vaikutukset luontoon ja ihmisiin tulevat olemaan mittavat. Pelkät kuvat, kaaviot eivät riitä todistamaan, ettei niistä olisi haittaa. Tulisi vaatia tieteellisesti vertaisarvioidut tutkimukset voimaloiden vaikutuksista. Ei vain arviota vaikutuksista. Eteläiseen Lappiin ollaan suunnittelemassa satoja voimaloita. Alueella on pohjavesialueita, lintujen pesimisalueita, hirvien talvehtimisalueita, poronhoitoalueita, herkkää eteläisen Lapin pienvesistöä. Tämä koko bioversideetti on uhattuna.

Ei tuulivoimaa Reväsvaaraan tai ainakin 10 vuoden aikalisä ennekuin peruuttamaton tehdään vain muutaman vuoden takia. Tuulivoima on sattumavaraista energiaa, joka tarvitsee saman verran rakennettua säätövoimaa.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen

vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Melumallinnus on tehty ympäristöhallinnon ohjeiden 2/2014 mukaisesti ja nyky-markkinoilla yhdestä tehokkaimmista malleista, jolla on voimakas lähtömelutaso. Tuulivoimaloiden tuotekehityksen johdosta lähtömelutasot ovat pääosin pienentyneet huolimatta voimaloiden koon ja tehon kasvusta. Tämä johtuu muun muassa siitä, että suuret voimalat ovat aiempaa tehokkaampia, ja niiden roottoreiden pyörimisnopeutta on voitu alentaa aiempiin pienempiin voimaloihin verrattuna.

2.21 Mielipide 21

Mielipiteen esittäjä ilmoittaa vastustavansa tuulivoimapuistoa.

Kaikki Suomen puolelle rajan lähelle rakennettavat tuulipuistot vaikuttavat haitallisesti Ruotsin puolen asutukseen. Ruotsin puoli ei saa rajalle rakennettavasta tuulivoimasta minkäänlaisia etuja, vain haittoja korkeiden vilkkuvien tornien muodossa. Maisemakuva rumentuu ja tuhoutuu. Tornionjoen alueen avoin ja houkutteleva maisemakuva häviää pitkäksi ajaksi.

Kun voimalat rakennetaan pitkään laaksoon, ne pilaavat kymmenien kilometrien maiseman. Ne tulevat näkymään selvästi Bäckestasta ja Risuddenista, kun Korpikylää vastapäätä seisovat voimalatornit näkyvät. Etäisyys on 17 km. Maisema on Espoon sopimuksen mukaan sama kuin ympäristö. Eli maiseman pilaaminen on sama asia kuin luonnon pilaaminen.

Ruotsin puoli Tornionjokilaaksoa on Natura 2000 -aluetta, jossa asutuksen rakentaminen rannan läheisyyteen vaatii aina erityistä lupaa luonnon suojelemisen johdosta. Suurten teollisuuslaitosten rakentaminen näkö- ja kuuloetäisyydelle Ruotsista on "isku vatsaan" Ruotsin puolen kaikille asukkaille.

Tornionjokilaaksoon suunnitellaan suuria investointeja matkailutoimintaan, mm. Luppiovaara ja Konsthall Tornedalen. Tuulipuisto vaikuttaisi erittäin haitallisesti näihin toimintoihin. Tornionjokilaakson tulevaisuus on riippuvainen siitä, että paikkakunnille muuttaa väkeä. Teolliset laitokset kuten tuulipuistot heikentävät paikkakunnalle muuttoa. Kukaan ei halua asua tuulipuiston naapurina. Jos tuulivoiman haittavaikutukset olisivat niin pienet kuin väitetään, Suomen kaikki tuulipuistot olisi rakennettu Suomen rannikolle, koska siellä tuulee eniten. Näin on Suomen tuuliatlaksen mukaan.

Kun alueelle muuttaa vähemmän väkeä, se heikentää myös tonttien, talojen ja maa-alueiden arvoa. Todettu arvon aleneminen tullaan laskuttamaan Ylitornion kunnalta.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan automaattisesti aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden aiheuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava (Ympäristöministeriö 2016, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa). Selvitysten, tutkimusten ja vaikutusten arviointien avulla Reväsvaaran kaavoituksessa on varmistettu mm. valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Vaikutusten arviointi osoittaa, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvoja. Kaavan mahdollistama alueidenkäyttö ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, vaikka visuaaliset

vaikutukset tulevatkin olemaan tietyistä pisteistä tai suunnista katsottuna merkittäviä.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiumilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

2.22 Mielipide 22

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Suomen puolelle Tornionjoelle suunnitellaan useita tuulipuistoja. Ne vaikuttavat Ruotsin puoleen, koska niillä on suuri vaikutus ympäristöön ja näkymään. Tornionjokilaakso on ainutlaatuinen ympäristö, joka on säilyttämisen arvoinen.

Ruotsin puolella kehitetään pienimuotoista matkailutoimintaa, joka ottaa luonnon huomioon ja perustuu pilaantumattomaan luontoon ja virkistysmahdollisuuksiin. Suuret teolliset tuulipuistot eivät sovi tähän ympäristöön. Ne vaikuttavat eläimistöön, ne tuottavat vilkkuvia valoja ja häiritsevää ääntä, mikä on haitallista meille, jotka asumme ja ulkoilemme tällä alueella.

Vastustamme Reväsvaaran tuulipuistoa, koska se aiheuttaisi vain haitallisia vaikutuksia meille ja muille Risuddenin/Vitsaniemen asukkaille.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään asunnon kohdalla.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiumilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistykseen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevää maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.23 Mielipide 23

Mielipiteen antaja katsoo, että Reväsvaaran tuulipuistoa ei saisi rakentaa Ruotsin ja Suomen välisen rajan läheisyyteen. Alue on tarkkaan säännöstelty Ruotsin puolella. Eläinten ja luonnon suojelun ansiosta luonto tulisi säilyttää kävijöiden ja asukkaiden viihtyvyydeksi. Alue on Natura 2000 -aluetta, ja Ruotsin puolella on lisäksi rannansuojelusääntöjä, jotka eivät ilman lupaa salli rakentamista rannan läheisille alueille.

Valtakunnanrajan molemmat puolet ovat kulttuurialueita, joiden raittiasutus on aina ollut ihailtava. En ymmärrä, että Suomen puolella voidaan sallia teollisuusalueiden rakentamista näin lähelle valtakunnanrajaa.

Alueella on monipuolista eläimistöä: maakotka, merikotka ja muita lintulajeja, jotka usein näkyvät jokialueella. Siellä on myös pysyvä saukkokanta sekä minkkiä. Talvisin täällä käy usein ilveksiä rannan läheisellä alueella. Lisäksi täällä on hirviä ja muita tavanomaisia eläimiä ja lintuja.

Tämän kokoinen tuulipuisto rumentaa lähiympäristöä huomattavasti, ja kehittyvä matkailuelinkeino jää kärsimään. Investoinnit matkailuelinkeinoon tulevat vähenemään tai ne jäävät kokonaan toteuttamatta. Kiinteistöjen hinnat laskevat, kun kysyntä vähenee.

Tämän päivän kiinteistön ostajat tekevät kaupan kauniin, rauhallisen ja koskemattoman luonnon vuoksi. Uskoisin, että hyvin harvat haluavat näitä vilkkuvia torneja suoraan ruotsalaisten näkökenttään, joka on tällä hetkellä ainutlaatuinen luontoelämys.

Maisemakuva heikkenee täysin, mikä vähentää sen houkuttelevuutta asuinpaikaksi tai matkailuelinkeinon harjoittamispaikaksi.

Me alueen asukkaat kuulemme jo matkailijoilta ja muiden maiden asukkailta, että heidän maisaan on niin paljon tuulivoimaloita, jotka pilaavat heidän asumisolosuhteitaan, että he eivät halua nähdä sellaisia hirviöitä lomallaan.

Tuulivoiman intoilijat ja sen alan yritykset väittävät usein, että voimaloiden valot ja melu eivät häiritse, mutta tämä ei ole totta. Muualla tuulivoimaloiden läheisyydessä asuvat väittävät aina, että häiritsevä melu, joka on ajoittain tosi kovaa, kuuluu yötä päivää, mikä on pitkän päälle erittäin rasittavaa. Vilkkuvat lentoestevalot häiritsevät eniten vuorokauden pimeänä aikana.

Minä ja monet muut emme ymmärrä, että naapurimaa voisi sallia näin suuren tuulipuiston rakentamisen toisen maan rajan läheisyyteen.

Jos voimalat rakennetaan suunnitelmien mukaan, se on häikäilemätön toimenpide naapurimaan ja myös oman maan asukkaita kohtaan. Suurin osa meistä ei vastusta tuulivoimaa sellaisenaan, mutta hankkeet on rakennettava paikkoihin, missä ne eivät häiritse asutusta eivätkä haittaa ympäristöä. Toivon, että tämä hanke pysäytetään tai että se rakennetaan muualle, vähemmän häiriintyvään paikkaan.

VASTINE:

VYA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Huomioiden, että maisemavaikutukset ovat yleisesti tuulivoima-alueiden laaja-alaisimpia ympäristövaikutuksia, arvioinnissa on päädytty seuraavaan lopputulemaan: Hanke aiheuttaa paikoin merkittäviä visuaalisia vaikutuksia lähialueiden avoimilta alueilta katsottuna. Hanke ei kuitenkaan kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia seudun laaja-alaisiin arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristökokonaisuuksiin.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskemattomaa luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistystyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

2.24 Mielipide 24

Mielipiteessä ilmoitetaan, että heidän koko perhe vastustaa Reväsvaaran suunniteltua tuulipuistoa.

Matkustamme omistamaamme taloon Vitsaniemeen useita kertoja vuodessa nauttimaan luonnosta, haluamme päästä pois suurkaupungista ja käydä rauhallisessa paikassa Tornionjoen koskemattomassa luonnossa. Se on Pohjois-Euroopan viimeinen luonnonvarainen jokimaisema. Jos tuulipuisto rakennetaan, meillä ei ole enää aihetta käydä tässä paikassa. Joudumme etsimään mökkiä jostakin toisesta vastaavasta rauhallisesta paikasta Norrbottenista.

Tämän takia pyydän Ylitornion kuntaa peruuttamaan nykyiset/tulevat tuulivoimasuunnitelmat. Keskittykää siihen, miten alueenne olisi houkutteleva, ei ainoastaan matkailijoille vaan myös asukkaille.

FYI Suomi suunnittelee useita ydinvoimaloita, jotka tuottaisivat enemmän sähköä kuin Suomi tarvitsee. Investointi Reväsvaaraan antaisi vain lyhytaikaisia tuloja, ja pitkän päällä siitä tulee luultavasti taloudellinen katastrofi, kun verotulot häviävät, koska nuoret muuttavat pois eivätkä halua asua tuulivoimaloiden läheisyydessä, matkailijat eivät enää palaa tälle alueelle, vaan he löytävät muita koskemattomia alueita. Ja tuulivoima ei tule antamaan riittävästi tuloja tulevaisuudessa ilman nykyisiä tuuli- ja aurinkovoiman tukijärjestelmiä.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

Tuulivoimaloita voidaan rakentaa asutuksen tuntumaan ilman, että ne välttämättä häiritsevät asumista, alentavat kiinteistöjen arvoa tai laskevat alueen vetovoimaa. Tuulivoimaloiden lähialueita voidaan voimaloiden rakentamisen jälkeenkin käyttää edelleen virkistykseen, ulkoiluun ja luontomatkailuun. Reväsvaaran kaava-alue sijoittuu jokilaaksoon alueelle, jolle ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti

keskittyneet. Tuulivoima-alue ei pirsto yhtenäisiä rakennetun tai luonnonympäristön kokonaisuuksia.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiumilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.25 Mielipide 25

Mielipiteen antaja vastustaa tuulivoimapuistoa Tornionjoen laaksoon.

Ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja Tornionjoen kaunis maisema on säilytettävä tuleville sukupolville.

Tuulipuisto vaikuttaisi rajusti Tornionjoenlaakson luonnon ja maiseman ainutlaatuiseen kulttuuriympäristöön. Vaikutus olisikin paljon suurempi Ruotsin puolella, koska voimalat näkyisivät kauas Ruotsin puolelle leveän joen yli. Ruotsin puolella on meneillään useita suuria investointihankkeita matkailuun, jotka keskittyvät rauhalliseen luontoon ja kulttuuriympäristön maisemiin. Tornionjokilaakso on Ruotsissa tärkeä koko maalle ja matkailulle, se kuuluu maan kauneimpiin maisemiin ja on säilyttämisen arvoinen. Vanhaa asutusta on vielä jäljellä eri tavalla kuin Suomen puolella. Jokea pitkin kulkeva tie on tärkeä matkailureitti. Kun käynnissä olevat investoinnit (taidehalli ja hotelli Hedenäsetiin, mökkikylä Luppioon) ovat valmistuneet, ne houkuttelevat lisää yrityksiä ja investointeja, kun tänne tulee lisää matkailijoita. Matkailuelinkeino tarjoaa tuleville sukupolville mahdollisuuksia. Erityisesti Ruotsin puolella se kärsisi tuulipuiston hallitsevasta näkymisestä. Tämä vaikuttaisi useisiin sukupolviin.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskemattontaa luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiturilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistystyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.26 Mielipide 26

Mielipiteessä antaja esittää seuraavan.

Suuri tuulipuisto ei sovi kauniiseen jokilaaksoomme. Se pilaa koskemattoman, kauniin luonnon, ympäristön ja näkymät. Se olisi tuhoisa seudulle, asutukselle ja matkailuyrityksille, jotka investoivat mm. Luppioon ja Risuddeniin. Jokilaakso houkuttelee matkailijoita, jotka haluavat nähdä ainutlaatuisia "erämaata". Matkailijat ovat tarpeellisia, jotta seutu ei kuolisi kokonaan. Ymmärrän, että sähkön tuotantoon tarvitaan ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, ja on hieno asia, että Suomi panostaa ympäristöön. Mutta rakkaat naapurimme Tornionjokilaakson Suomen puolella eivät tarvitse tätä sähköä. Maaseutu joutuisi taas ruokkimaan maan eteläosan kaupunkreja. Pohjoisia alueita rajan molemmin puolin riistetään edelleen. Tuulipuistosuunnitelmat on keskeyttävä tulevaisuutemme vuoksi.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun ja kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu erämaiseen luontoon. Tornionjokilaakson maisema on kulttuurimaisemana luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen eikä siellä ole varsinaista koskematonta luontoa. Sen sijaan kaikkialla luonnossa, erityisesti joenrannan ja saarien laiumilla ja niityillä sekä talousmetsissä, näkyy ihmisen kädenjälki. Rakentamisenkin osalta ihmisen toiminnot seudulla ovat pitkälti keskittyneet Tornionjokilaaksoon. On myös huomioitava, että kuten tuulivoimalat, myös matkailu ja sitä varten rakennettava infrastruktuuri sekä matkailijat itse muokkaavat voimakkaasti alueen luontoa ja luonnontilaisuuden tuntua.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä tuulivoiman vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistykseen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.27 Mielipide 27

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Tuulipuiston sijoittuu Luppiovaaraa vastapäätä. Luppiovaara on luonnonkaunis paikka ja jonne on tarkoitus rakentaa hotelli, kauniit näköalat tuhoutuvat. Tämä vaikuttaa matkailuelinkeinoon, tänne tulee vähemmän kävijöitä katselemaan koskematonta luontoa ja näkymiä.

Tuulivoimaloiden melu leviää kauas.

Kun tänne tulee vähemmän kävijöitä, menetämme työpaikkoja, jotka olisivat todella tarpeellisia täällä Tornionjokilaaksossa.

Yksityishenkilönä kerron, että en haluaisi enää käydä Luppiovaaralla, jos kauniin näköalan tilalle tulee pylväisiin asennettuja potkureita. Tämä on yksi niistä muutamista luonnonkauniista paikoista, jotka ovat auttaneet minua, kun olen kärsinyt masennuksesta. Paikka tuhoutuisi ikiajoiksi.

Vastustan Reväsvaaran tuulipuistoa, koska se tuhoaisi niin monelle niin paljon jokilaakson Ruotsin puolella.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään asunnon kohdalla.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisema-vaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.28 Mielipide 28

Mielipiteen antajan mukaan Ruotsin puolen asukkaiden ei pitäisi välittää Reväsvaaran tuulipuiston rakentamisesta. Äänekkäimmät vastustajat eivät vastustaisi tuulivoimalaa omalle maa-alueelleen, koska siitä saa vuokratuloja omalle tilille. Risudden/Vitsaniemi, jotka ovat aktiivisimmat vastustajat, tulevat hyvin toimeen ns. vapaalla sähköllään. Heillä on osaksi ilmaista, osaksi erittäin halpaa sähköä eikä mittarimaksua, koska he ovat myyneet Risuddenissa sijaitsevan Vuonentoforsen-kosken putouskorkeuden vesivoiman käyttöön. He eivät vastusta tällä tavoin tuotettua sähköä, vaikka maakaaren mukaan rakentamattomasta voimalasta ei anneta korvausta. Tornionjokeen ei ole rakennettu voimaloita.

Katson, että Naturvårdsverketin pitäisi jättää Suomen puolen tuulivoimaloita koskeva vastustus ilman huomiota. Ymmärrän täysin, että Suomen puolella olevat naapurikuntamme luovuttavat

maa-alueitaan suhteellisen hyvää korvausta vastaan. Näin minäkin tekisin, jos minäkin saisin sellaisen tarjouksen omalle maa-alueelleni.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.29 Mielipide 29

Mielipiteen jättäjä asuu Hedenäsetissä ja vastustaa jyrkästi Reväsvaaran tuulipuistoa. Miten ihmeessä voidaan keksiä, että rakennettaisiin valtava laitos Tornionjoen yhteyteen, johon ei ole tehty vesisäännöstelyä tai muuta turmelemista? Se on tänä päivänä yksi maailman ainoista koskemattomista jokilaaksoista. Ainutlaatuinen kulttuurialue saattaa tuhoutua tästä hankkeesta. Lisäksi hankkeen haittavaikutukset koskevat ennen kaikkea jokilaaksoa Ruotsin puolella. Valitettavasti vahinko on jo osaksi tapahtunut, koska alajuoksussa on jo laitoksia, mutta nyt on syytä sanoa seis.

Tämän kokoinen vanhaan kulttuurialueeseen kohdistuva riisto heikentää pitkäksi ajaksi Ruotsin puolen elinympäristöä, mutta myös Ruotsin ja Suomen puolen välisen yhteistyön ilmapiiriä. Tämä yhteistyö on nyt jo ehtinyt kärsiä pandemian takia, mutta hanke heikentäisi sitä vielä lisää.

Hanketta ei saa toteuttaa. Se heikentäisi asukkaiden elämänlaatua sekä asumisen ja matkailulinkeihin edellytyksiä Ruotsin puolella.

Argumentteja Reväsvaaraa vastaan on erittäin monta.

Reväsvaaran puolesta löytyy vain yksi argumentti, eli taloudellinen hyöty pienelle ihmismäärälle.

Oma tulevaisuuteni on jo takanapäin, mutta olisin toivonut, että meidän sukupolvemme vihdoin ottaisi vastuun alueesta, jonka luovutamme tuleville sukupolville.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arviointit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimaloita voidaan rakentaa asutuksen tuntumaan ilman, että ne välttämättä häiritsevät asumista, alentavat kiinteistöjen arvoa tai laskevat alueen vetovoimaa. Tuulivoimaloiden lähialueita voidaan voimaloiden rakentamisen jälkeenkin käyttää edelleen virkistykseen, ulkoiluun ja luontomatkailuun. Reväsvaaran kaava-alue sijoittuu jokilaaksoon alueelle, jolle ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistystyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevää maisemahaitta.

Tornionjokilaaksoissa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä

maisemavaikutuksia eikä vaarana alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Hankkeen vaikutus ilmaston kannalta on merkittävä myönteinen. Hankkeen tuomat päästövähennykset vastaavat noin 205–328 % Ylitornion päästöistä.

2.30 Mielipide 30

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Olen viettänyt lapsuuteni Risuddenissa, tulevia tuulivoimaloita vastapäätä. Perheeni on vielä Risuddenissa ja olen siellä yli 15 viikkoa vuodessa sekä viikonloppuisin. Tarvitsen Tornion jokilaakson hiljaisuutta ja pimeyttä palautumiseeni.

Olen tänä vuonna yhdessä kaverin kanssa perustanut yrityksen, joka valmistaa ja myy grillihiiltä. Olemme investoineet omaa pääomaa yrityksen käynnistämiseen. Olemme jo tuotantovaiheessa. Myynti-ideamme on lähituotettu tuote koskemattomasta Tornion jokilaaksosta, se on tuotteemme ydin.

Teollinen tuulipuisto ei sovi maisemakuvaan, jossa on ikivanha raittikyläasutus, valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema sekä Natura 2000.

Ymmärrätte varmaan, että minä, henkilökohtaisista syistä ja yritystäni ajatellen, en halua tuulivoimaloita näin lähelle.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arviointit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan, Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

2.31 Mielipide 31

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Vitsanimen Tilan (Risuddenissa sijaitseva luonto- ja metsästysmatkailuyritys, muutaman kilometrin päässä suunnitellusta tuulipuistosta) omistajina esitämme voimakkaan tyytymättömyytemme ja vastustamme tuulipuiston rakentamista.

Perheemme muutti suurkaupungista Risuddeniin v. 1989. Huomasimme pian matkailutoiminnan mahdollisuudet. Tämän maaseudun paras myyntivaltti on hiljaisuus ja talvipimeys, mutta myös luontovaellukset ja kesän valoisaat yöt. Syksyllä myymme metsästysretkiä, joihin sisältyy majointus ja muu palvelu tilalla. Parasta mitä voimme tarjota ulkomaalaisille ja myös ruotsalaisille matkailijoille on hiljainen ja puhdas ympäristö, pimeys ja revontuli talvella ja syksyllä sekä vanha kulttuurimaisema ja sen avoin näköala Tornionjokeen ja suomalaisen puolen kyliin päin.

Perheemme on investoinut miljoonia luodaksemme viihtyisän paikan itsellemme ja matkailijoille. Nyt Reväsvaara-hanke uhkaa tätä kaikkea. Tulemme näkemään vilkkuvia valoja ja näkyviä torneja tilamme pohjoispuolelta. Jos myös Karhakkamaan tuulipuisto rakennetaan, meillä tulee olemaan toinenkin raju teollinen loukkaus idässä, vain kaksi kilometriä tilastamme. Kun yli 300 m korkuiset tornit ovat näin lähellä, ne muodostavat Reväsvaaran ja jo rakennetun tuulipuiston kanssa (Korpikylää vastapäätä) (siis yhteensä kolme eri tuulipuistoa), esteen tai täydellisen pysäytyksen matkailutoimintaamme sekä heikentävät elinympäristömme laatua. Kolmen tuulipuiston lisäksi suuri osa metsästä tuhoutuu uuden 400 kV voimajohdosta, joka liitetään toiseen tuulipuistoon ja vedetään Tornionjoen yli aivan talomme läheisyydessä. Suunnitelman mukaan se vedetään saunamme ja vuokramökkimme yli. Meillä olisi vilkkuvia valoja, valtavan korkeita torneja sekä infraääntä pohjoisesta etelään, puolet horisontista kuluisi näihin rakennelmiin. Kuka haluaisi asua tilalla, jossa näköala on teollisuusluonteinen joka suuntaan, korkeita torneja, häiritseviä pu naisia valoja ja lapojen surinaa sekä 400 kV sähköjohto magneettikenttineen aivan lähellä?

Teollinen laitos tuulipuiston muodossa ei sovi Tornionjokilaakson maisemakuvaan, jossa on ikivanhaa raitiasutusta ja valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema sekä Natura 2000.

Hanke pilaa ympäristöä ja käyttää valtavia resursseja (mm. 550 m³ betonia/perustus, normaali betoniauto ottaa 6 m³, eli 92 autoa/perustus, 10 voimalaa tekee 920 autoa, tonneittain raudoitusta, terästä ja rautaa, teitä ja huoltorakennuksia, metsän kaatamista näiden rakennelmien alta). Tämä valtava panostus ei vastaa sitä pientä sähköntuotantoa mitä näistä voimaloista sattumanvaraisesti saa, koska niiden käyntiaikaa ei pystytä etukäteen suunnittelemaan.

Korostamme, että vastustamme Reväsvaaran tuulipuistoa.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arviointit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan, Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Laadittavassa osayleiskaavassa ei osoiteta uusia voimajohtoyhteyksiä. Tuulivoimalat on suunniteltu yhdistettävän maakaapelilla kaava-alueen lounaisosan kautta kulkevaan olemassa olevaan 110 kV:n voimajohtoon.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka

hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Hankkeen vaikutus ilmaston kannalta on merkittävä myönteinen. Hankkeen tuomat päästövähennykset vastaavat noin 205–328 % Ylitornion päästöistä.

Muuttuvan maankäytön alue on noin 27 hehtaaria eli noin 2,6 % kaava-alueesta.

2.32 Mielipiteet 32–35

Mielipiteissä 32, 33, 34 ja 35 on esitetty seuraava.

Tuulivoimasuunnitelmat noin lähellä rajajokea rasittavat Tornionjokilaaksoa pahasti molemmin puolin jokea. Halutaan rakentaa tuulipuisto kulttuurierhän alueen keskelle, jossa on raittiasutusta vanhan mallin mukaan ja talot on suunnattu joelle päin.

Tuulipuisto on suurimittainen teollisuuslaitos, ja se tulisi ympäristöön, joka on säilyttänyt vanhaa aikaisen ilmeensä 2020-luvulle asti.

- *Maisemakuva rumentuu ja tuhoutuu. Avoin ja houkutteleva maisemakuva Tornionjoen yli häviää pitkäksi ajaksi.*
- *Kiinteistöjen hinnat tulevat laskemaan. Kuka haluaa investoida asuntoon Tornionjokilaaksoon, jossa suuret tuulivoimalat pyörivät talon edessä?*
- *Tuulipuisto pilaa kasvavan vierailuelinkeinon houkuttelevuutta. Hanke vaikuttaa kielteisesti jo tehtyihin investointeihin sekä käynnissä oleviin investointeihin.*
- *Matkailuelinkeinossa ja kylien kehittämisessä tehdään määrätietoista työtä. Moniin kyliin muuttaa uutta väkeä, ja matkailuyritykset ovat vastanneet kysyntään ja matkailijoiden tarpeisiin. Meluun ja valoon kyllästyneet ihmiset ahtaasta Euroopasta hakeutuvat kauniiseen luontoomme.*

Matkailuelinkeinon talous perustuu hiljaiseen ja koskemattomaan ympäristöön, mihin Reväsvaaran tuulivoimalat eivät sovi.

Kukaan ei pysty suojautumaan vilkkuvista ja suurtehoisista lentoestevaloista, ei myöskään voimaloiden melusta, välkkeestä ja muista haitoista. Elinolot muuttuvat täysin. Infraääni ja pientaajuinen melu vaikuttavat tunnetusti haitallisesti ihmisiin.

Suunnitellut voimalat ovat erittäin suuria, mikä tarkoittaa myös enemmän melua/infraääntä pitkälläkin etäisyydellä.

Vastustan Reväsvaaran ja kaikkia muita Tornionjokilaaksoon suunniteltuja tuulipuistoja. Syyt: Kaikki Tornionjokilaaksoon Suomen puolelle suunnitellut laitokset vaikuttavat haitallisesti myös Ruotsin puolen asutukseen. Ruotsin puoli ei saa rajalle rakennettavista tuulivoimaloista minkäänlaista hyötyä, ainoastaan haittoja. Maisemakuva rumentuu ja tuhoutuu. Avoin maisemakuva joen yli häviää pitkäksi ajaksi. Jos tornit rakennetaan jokilaaksoon, ne pilaavat maiseman kymmenien kilometrien etäisyydellä. Tämä huomataan Bäckestassa ja Risuddenissa, kun Korpikylää vastaan päätä olevat tornit näkyvät. Tämä etäisyys on 17 km.

Espoon sopimuksen mukaan maisema on sama kuin ympäristö. Eli maiseman tuhoaminen on sama kuin ympäristön tuhoaminen. Ruotsin puoli Tornionjokilaaksoa on Natura 2000 -aluetta, jossa kaikki asutuksen rakentaminen rannan läheisyyteen vaatii aina erityistä lupaa, jotta luonto ei häiriintyisi.

Suurten teollisuuslaitosten rakentaminen näkö- ja kuuloetäisyydelle Ruotsista on "isku vatsaan" Ruotsin puolen kaikille asukkaille.

Tornionjokilaaksoon suunnitellaan suuria investointeja matkailutoimintaan, mm. Luppiovaara ja Konsthall Tornedalen. Tuulipuisto vaikuttaisi erittäin haitallisesti näihin toimintoihin. Tornionjokilaakson tulevaisuus on riippuvainen siitä, että paikkakunnille muuttaa väkeä. Teolliset laitokset kuten tuulipuistot heikentävät paikkakunnalle muuttoa. Kukaan ei halua asua tuulipuiston naapurina. Jos tuulivoiman haittavaikutukset olisivat niin pienet kuin väitetään, Suomen kaikki tuulipuistot olisi rakennettu Suomen rannikolle, koska siellä tuulee eniten. Näin on Suomen tuuliatlaksen mukaan.

Kun alueelle muuttaa vähemmän väkeä, se heikentää myös tonttien, talojen ja maa-alueiden arvoa. Todettu arvon aleneminen tullaan laskuttamaan Ylitornion kunnalta.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan, Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.33 Mielipide 36

Mielipiteen antaja vastustaa jyrkästi Reväsvaaran tuulipuistoa, ja lisäksi Karhakkamaan tuulipuistoa, jotka sijaitsevat aivan Risuddenissa sijaitsevaamme kotia vastapäätä. Suomen puolelle on jo rakennettu tuulivoimaloita, mutta nyt kun suunnitellaan 7 kertaa enemmän voimaloita, ja kaksinkertaisella korkeudella, se on aikamoinen loukkaus meille. Koko taivas tulee loistamaan vilkkuvilla valoilla ja surinalla joka suunnassa. Matkailuyrittäjänä en pystyisi silloin enää harjoittamaan toimintaani.

Perheemme on asunut muualla Ruotsissa kohta 20 vuotta, ja olemme pitkän suunnittelun jälkeen nyt palanneet kotiin Tornionjokilaaksoon ja toivomme voivamme tulla toimeen kasvavasta matkailuelinkeinosta. Kun muuten koskemattoman lähialueen taustalle tulee tuulivoimaloita, monien asukkaiden haaveet siitä, että ei olla enää riippuvaisia työnvälitystoimistosta, romahtavat. Matkailualan liikevaihto v. 2019 ylitti 7 miljardia kruunua Swedish Lapland alueella, eli se on äärimmäisen tärkeä elinkeino kaikille täällä asuville. Tuulivoimapuistot eivät tule tuottamaan edes murto-osaa siitä määrästä, vaikka koko Ruotsin ja Suomen Lappi täytettäisiin tuulivoimaloilla, se ei juuri luo työpaikkoja niille paikkakunnille, missä niitä rakennetaan.

Tornionjokilaakso on tunnettu kauniista jokilaaksostaan, jossa asutus on keskittynyt jokivarteen, ja joki toimii molempien puolien yhdistäjänä. Jo v. 1961 päätettiin, että Tornionjokeen ei saa rakentaa vesivoimaloita, mikä oli tärkeä päätös. Nyt olemme samantapaisen uhan edessä, mutta tuulivoima aiheuttaisi vielä paljon enemmän taloudellista haittaa alueen asukkaille kuin vesivoimalan rakentaminen.

Kaikki kannattavat kestävää energiantuotantoa, mutta "kestävän tuotannon" tarkoituksesta ollaan monta eri mieltä. Siihen pitäisi minun mielestäni sisältyä myös vaikutus ihmisten hyvinvointiin, ei vain fossiilisten polttoaineiden puuttuminen sähköntuotannosta. Tällaiset jättimäiset voimat "etupihallamme" ei ole kestävää, jos ihmisten arki muuttuu huonommaksi jatkuvan vilkkumisen, pientaajuisen melun ja välkkeen seurauksena. Kun lisäksi huomataan, että omat tulevat tulot häviävät ja virkistysmahdollisuudet heikkenevät, tätä ei voi enää sanoa "kestäväksi".

Tuulivoima ei ole hyödyksi maaseudulla asuville, niiden sijoittamisesta tänne ei tule mitään etua. Sähkön tuottaminen tuhansien kilometrien etäisyydellä siitä, missä sähköä tarvitaan, on pilkantekoa maaseudun asukkaille. Täällä on lisäksi arka Natura 2000 -alue ja matkailu on alueen peruselinkeino, mutta tuulivoima pilaa koko alueen monille sukupolville. Jos tuulivoimat eivät vaikuttaisi lähialueen asukkaille, ne rakennettaisiin kaupunkien läheisyyteen, jolloin sähköä ei tarvitsisi siirtää valtavilla voimajohdoilla metsiemme läpi.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan, Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevää maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisema-vaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään asunnon kohdalla.

2.34 Mielipide 37

Mielipiteessä tuodaan esille seuraava.

Tällä hetkellä Tornionjokilaaksossa on käynnissä kova riisto tuulivoimahankkeiden muodossa Suomen puolella, hyvin lähellä Ruotsin rajaa. Itse asun Ruotsin puolella ja tulen kärsimään useasta tuulivoimapuistosta, joita aiotaan rakentaa suoraan kotini eteen. Toimin matkailuyrittäjänä.

Asuin lähes 20 vuotta Göteborgissa ja Tukholmassa ja muutin sitten perheeni kanssa kotitilalleni Tornion jokilaaksoon ja ryhdyin matkailuyrittäjäksi. Muutimme tänne monesta eri syystä. Täällä on kaunista, ei ole melua, ja pystymme täällä luomaan jotakin omaa ja ainutlaatuista: pienpiirteistä laadukasta toimintaa koskemattoman jokilaakson äärellä.

Uhka ei koske pelkästään meidän perheemme yritystä, vaan monet muutkin ovat investoineet miljoonia toimintaan, joka perustuu ainutlaatuiseen maisemakuvaan, hiljaisuuteen ja pimeyteen. Jos Reväsvaaran ja myös Karhakkamaan tuulipuistot rakennetaan, myyntiperuste häviää moniksi vuosikymmeniksi, jolloin kaikki nämä yritykset jäävät kärsimään.

Kuulumme Swedish Lapland alueeseen, jossa liikevaihto v. 2019 oli yli 7 miljardia kruunua. Se on erittäin tärkeä elinkeino tällä seudulla. Matkailuelinkeino saa maaseutumme elämään, se luo lisää työpaikkoja ja parempaa palvelua asukkaille. Tällöin yhä enemmän ihmisiä haluaa jäädä tänne asumaan – tai palata tänne. Tuulivoimalat eivät luo meille työtä. Tuulivoiman asiantuntijat ovat usein ulkomaalaisia ja huoltohenkilökunta tulee lentäen tänne ja lentävät sitten takaisin asuinpaikoilleen. Näin se toimii muualla, eikä se varmaan olisi erilaista täällä.

Tänne ei tule matkailijoita katselemaan Eiffel-tornin korkuisia pyöriviä voimaloita, satoja vilkkuvia valoja ja kuuntelemaan suhinaa yötä päivää. Sitähän täällä olisi katseltavana, jos tuulipuistot toteutuvat jokilaaksoon.

Tornionjokilaaksoa pidetään arkana kulttuurimaisemana, kun kylät ja talot sijaitsevat joen varrella. Ikkunat on yleensä suunnattu joelle päin.

Tällä hetkellä näemme hyvin Ruotsin Korpikylää vastapäätä sijaitsevat tuulivoimalat, erityisesti kun on pimeää. Niitä on vain 8 ja niiden korkeus on 140 m. Siitä huolimatta ne näkyvät lähes 20 km etäisyydelle, koska jokilaakso on pitkä. On kammottavaa, että suunnitellaan lisää tuulipuistoja jokilaaksoon, lisäksi kaksinkertaisella voimalakorkeudella ja erittäin suuri määrä voimaloita.

Tornionjokilaakso on Natura 2000 -alue, jossa pitää erityisesti suojella lajeja ja elinympäristöjä. Naturvårdsverketin nettisivulla lukee: "Laji- ja elinympäristödirektiivin tavoite on biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen säilyttämällä ja parantamalla luonnonympäristöä. ... Näillä alueilla

on erityisen suojeltavia lajeja ja luontotyyppejä Euroopan kannalta. Tarvittavat toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi on toteutettava jokaisella valitulla alueella.” Ihminen on myös laji. Tämä on otettava huomioon, kun päätetään muuttaa heidän elämänsä näillä rakennelmilla.

On olemassa monta muutakin syytä, miksi tuulipuistoja ei tulisi sijoittaa Ruotsin rajan läheisyyteen. On raportoitu terveyshaitoista ja ympäristön kärsimisestä, ja lisäksi tuulivoima on epävarma sähköntuottaja. Lähiympäristössämme ne pilaisivat maisemakuvaa vuosikausiksi, kiinteistöjen hinnat laskisivat vielä ja paikkakunnilta poismuutto lisääntyisi.

Näinkö pyritään saamaan koko maa elämään? Pilaamalla lähiympäristöä, josta ihmiset saavat elantonsa? Jos tuulivoimalla olisi ollut vähemmän haittavaikutuksia, kaikki Suomen tuulivoimalat olisi rakennettu Suomen rannikolle, koska siellä tuulee eniten, Suomen tuuliatlaksen mukaan.

Tuulivoiman rakentaminen tälle alueelle on täysin väärin ja vastustan voimakkaasti Reväsvaaran tuulipuistoa ja muita tuulipuistoja Tornionjokilaaksoon.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan, Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistystyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

2.35 Mielipide 38

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Suunnitellut tuulipuistot vaikuttavat voimakkaasti joen Ruotsin puolen asukkaisiin. YVA-selostuksen kyselyn tuloksia vuodelta 2015 ei sovi käyttää todisteena Ruotsin puolen asukkaiden asenteesta Reväsvaaraan. Kukaan ei muista tätä kyselyä, eikä tuulivoimayhtiö pysty selittämään, kenelle kysely on lähetetty tai näyttämään, minkä näköinen se oli. Joka tapauksessa se on erittäin harhaanjohtava verrattuna asukkaiden nykyiseen asenteeseen jokilaakson tuulipuistoihin. Syksyllä 2020 olimme yhteydessä asukkaisiin koskien Karhakkamaan tuulipuistoa, jolloin kyläyhdistyksen edustajat kulkivat Hedenäsetissa, Bäckestassa ja Risuddenissa ovelta ovelle lähes kaikkiin taloihin, yhteensä n. 120 talouteen. Hedenäsetissa ja Bäckestassa 80 % asukkaista oli tuulipuistoa vastaan, 15 %:lla ei ollut mielipidettä ja ainoastaan 5 % oli Karhakkamaan tuulipuiston puolesta. Risuddenissa, joka sijaitsee lähimpänä tuulivoimaloita, 96 % oli vastaan. ELY-keskus ja Tornion kaupunki sai erittäin paljon kirjelmiä ja vastustusta, myös osin Naturvårdsverketin kautta.

Miksi vastustamme tuulipuistoja Tornion jokilaaksoon ja Reväsvaaraan?

1. Jokilaakso on valtakunnallisesti arvokas. Reväsvaaran maisema-arkkitehti väittää, että vaikutus maisemaan olisi pieni 5 km etäisyydellä. Tämä on puolueellinen kannanotto. Kaikki, jotka kulkevat Bäckestan ohi etelän suuntaan näkevät, miten nykyiset 8 tuulivoimalaa n. 16–17 km etäisyydellä kirkkaalla säällä häiritsevät ja pilaavat maisemakuvaa. Koska näkymä on joen suuntainen, nämä voimalat estävät suuren osan näkymästä ja maisemakuvasta. Näitä voimaloita on vaikea olla huomaamatta, kun lähestytään voimaloita, etelässä sijaitsevasta Kukkolasta aina pohjoisessa olevaan Hedenäsetiin asti. Kahdeksan voimalaa tuhoaa Ruotsin puolen maisemakuvan yhteensä 35 km matkalla. Jos väitetään, että tuulivoimalat eivät häiritse maisemakuvaa yli 5 km etäisyydellä, sitä ei ole käyty itse katsomassa paikan päällä. Hankkeen omat havainnekuvat ja kuvasovitteet näyttävät selvästi vaikutuksen Ruotsin puolen maisemakuvaan.

2. Matkailu. Suurin osa Övertorneån kunnan uusista työpaikoista jokea varressa perustuu matkailuun. Luppiovaaralle suunnitellut toiminnot ovat suuri asia, joka myös luo paikallisia työpaikkoja, kun tarvitaan yrittäjiä myymään elämispaketteja kaikkina vuodenaikoina. Risuddeniin ja muihin jokivarren kyliin muuttaa tällä hetkellä ihmisiä, jotka aikovat elää matkailutoiminnasta. Reväsvaaran teollinen tuulipuisto tuhoaa tämän hankkeen mahdollisuudet huomattavasti. Euroopasta tulevat matkailijat haluavat nähdä revontulta, ei vilkkuvia valoja.

3. Toinen tärkeä hanke Risuddenissa on Konsthall Tornedalen, joka on suuri investointi taiteeseen ja matkailuun. Investointi olisi 50 miljoonaa kruunua ja se on rahoitushankinnan loppuvaiheessa. Risuddenissa tarjotaan jo laadukasta matkailua Arthotel Tornedalenissa ja Vitsaniemen Gårdilla kaikkina vuodenaikoina. Siellä käy matkailijoita koko maailmasta. Näissä paikoissa myydään hiljaisuutta, pimeyttä ja elämyksiä luonnonkauniissa ympäristössä. Markkinat kasvavat, mutta teollinen tuulipuisto tuhoaisi näkymän Tornionjoelle päin. Yritys on palkannut paljon paikkakuntalaisia, jotka elävät nyt matkailusta.

4. Ruotsin puoli Tornionjokea on riippuvainen siitä, että paikkakunnalle muuttaa uusia asukkaita, ja monet lapsiperheet ovatkin hiljattain muuttaneet tänne. Koronapandemia on lisännyt mielenkiitoa muuttaa Tornionjokilaaksoon ja tehdä etätöitä sieltä. Jos tuhotaan Suomen puolen luontoa, Ruotsin puoli olisi myös vähemmän houkutteleva asuinpaikka. Ruotsin puolen kiinteistöjen arvo laskee, kun rakennetaan tuulivoimaloita niiden läheisyyteen.

5. Ruotsin puoli Tornionjokilaaksoa on Natura 2000 -aluetta, eli se on valtakunnallisesti arvokas luonnon ja virkistyksen kannalta. Tämä rajoittaa ruotsalaisten mahdollisuuksia käyttää rannan läheisiä alueita rakentamiseen ilman erityistä lupaa. Siksi on häikäilemätöntä, jos naapurimaa rakentaa tuulivoimaloita, jotka tulevat häiritsemään Ruotsin puolen rantaa.

Tehdyt selvitykset osoittavat, että ei ole paneuduttu Ruotsin puolen olosuhteisiin. Me Ruotsissa emme käyttäisi Jyväskyläästä Spannmålsbyn-nimeä, mutta antamalla Ylitorniolle Övertorneå-nimi luodaan teksti, josta saadaan käsitys (niille, jotka eivät tunne paikallisia olosuhteita), että

Övertorneån kunta haluaa rakentaa tuulivoimaa. Ruotsin puolen Övertorneån kunta ja sen asukkaat eivät halua tuulivoimaa valtakunnan rajalle.

Suomen tuulivoimarakentamista ei ole ilmeisesti mitenkään sovitettu yhteen. Suunnitellut Karhakkamaan ja Reväsvaaran tuulipuistot tuhoaisivat maisemakuvan suuressa osassa Tornionjokilaaksoa. 55 km matka valtakunnallisesti arvokasta luontoa, Natura 2000 -alue sekä YK:n luokittelema maailmanperintö, Struven ketju, on vaarassa tuhoutua. (55 km Reväsvaaran tuulivoimayleiskaavan näkemäalueanalyysin mukaan.)

VASTINE:

YVA:n yhteydessä tehty asukaskysely toteutettiin vastaavilla periaatteilla sekä Suomen että Ruotsin puolella. Asukaskysely lähetettiin Suomessa kaikkiin vakituisiin ja vapaa-ajan talouksiin tuulivoimaloista noin 0–3 kilometrin etäisyydellä ja otannalla noin joka kolmanteen vakituiseen ja vapaa-ajan talouteen noin 3–10 kilometrin etäisyydellä. Lisäksi kysely lähetettiin Ruotsissa satunnaisotannalla noin joka kolmanteen vakituiseen talouteen 3–10 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Ruotsin lainsäädäntö esti kyselyiden toimittamisen vapaa-ajan asuntojen omistajille. Asukaskyselyn toteuttamistapaa ja kysymyksiä on kuvattu tarkemmin YVA-selostuksessa (luku 4.12).

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan automaattisesti aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden aiheuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava. Kaavoituksen yhteydessä on huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevää maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia

matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Suomen puolella sijaitsevan Ylitornion kunnan ruotsinkielinen nimi on Övertorneå. Selvyyden vuoksi ruotsinkielistä kaavaselostusta päivitetään niin, ettei selostuksessa käytetä Ylitornion kunnan nimeä ruotsinkielisenä.

Kaavan vaikutuksia Struven-ketjuun on arvioitu erillisessä HIA-selvityksessä (Heritage Impact Assessment). HIA-selvityksessä on arvioitu, että tuulivoimapuiston rakentaminen ei vaikuta niihin ominaispiirteisiin ja arvoihin, jotka ovat perusteena Struven ketjun merkitykselle Unescon maailmanperintökohteena. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan vaikuttaa kolmiomittausketjun maisemaan siten, että maisema muuttuu teknisemmäksi ja pisteiden väliset tähytyslinjat eivät ole yhtä selvästi hahmotettavissa kuin aiemmin. Tuulivoimalat vaikuttavat myös tähytyslinjojen suuntaisiin näkymälinjoihin sijoituessaan tähytyslinjojen läheisyyteen. Muutokset eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että ne vaarantaisivat kohteen eheyden. Visuaalisten suhteiden eri mittauspisteiden välillä heikkenee, ja kokemus maailmanperintökohteiden maisemasta muuttuu. Maailmanperintökohteen erityisiä universaaleja arvoja ei kuitenkaan menetetä tuulivoimarakentamisen seurauksena, eikä tuulivoimahanke muuta täysin maailmanperintökohteen luonnetta tai sen kontekstia. Tuulivoimahanke ei vaikuta Struven ketjun tieteelliseen tai tekniseen merkittävyyteen vaikutusten kohdistuessa alueen maisemaan ja ympäristöön.

2.36 Mielipide 39

Me Tornion jokilaaksossa asuvat nautimme ainutlaatuisesta seudusta: kaunis joki virtaa vapaasti ja meillä on omaleimaiset kylät rantojen varrella. Luonto on karu mutta samalla myös antoisa. Joen toisella puolella on veljeskansa, jotka rakastavat jokilaaksoa ja huolehtivat siitä yhtä paljon kuin me.

Jokilaaksossa on kasvavaa matkailutoimintaa, joka luo yhä enemmän työpaikkoja. Maailma on muuttumassa ahtaammaksi ja rakennetuksi. Planeetallamme ei ole juuri enää hiljaisia paikkoja, missä lohi ui vapaasti joessa ja ympäristö tarjoaa rauhaa. Matkailuelinkeinon kehitys on vasta alkanut, se kasvaa jatkuvasti.

Nyt seutumme on uhattuna. Tuulivoimaloita, joiden korkeus on satoja metrejä, on tarkoitus rakentaa keittiöikkunamme eteen. Ja öisin tulemme näkemään vilkkuvia valoja. Jos haluaisimme Las Vegas -tunnelmaa, olisimme jo muuttaneet sinne.

Ylitornion asukkaat saavat vielä lisäksi jatkuvaa taustamelua. Kieksiäisvaaran tuulivoimaloista tiedämme jo, että tietyillä tuulilla ja säillä traktoreiden omistajat eivät pysty kuulemaan, onko traktorin moottori käynnissä vai ei. Ruotsin puolella talojemme hinnat tulevat laskemaan, mutta Ylitorniossa ne tulevat suorastaan romahtamaan.

Vastustamme Reväsvaaran tuulivoimaloita seuraavista syistä:

- *Tuulivoimalat tulevat näkymään erittäin selvästi meille Risudden-Vitsaniemi -alueelle*
- *Tuhatvuotinen ainutlaatuinen kulttuuriseutu tuhoutuu*
- *Matkailuelinkeino joen molemmilla puolilla tulee kärsimään pahasti*
- *Kiinteistöjen hinnat tulevat laskemaan*

Ymmärrämme, että maailma tarvitsee energiaa ja että tuulivoima on tulevaisuuden energiamuoto, jota meidän pitäisi käyttää. Mutta asumme syrjäseudulla, missä on valtavia pinta-aloja, joista voi valita: miksi silloin halutaan pilata lähes tuhatvuotinen kulttuuriseutu ja rakentaa tuulivoimaloita jokilaaksomme ytimeen?

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan automaattisesti aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden aiheuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava. Kaavoituksen yhteydessä on huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

2.37 Mielipide 40

Luppjo intresseförening (kyläyhdistys) vastustaa tuulipuistoa.

Voimaloiden näkyminen aiheuttaa huomattavia vaikutuksia Ruotsin puolen maiseman luonteen ja laatuun. Tuulipuiston sijoituspaikka tulee aiheuttamaan erittäin haitallisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen Luppiossa ja sen pohjois- ja eteläpuolella sijaitsevissa kylissä. Tuulivoimalat sijoitetaan kovin lähelle Tornionjokea, n. 4 km päähän, ja Luppjo sijaitsee aivan vastapäätä. Kuvasovitteesta nro 9 näkee selvästi, miten 225 m korkeiset voimalat tulevat näky-mään Luppion kylästä. Maisemakuva tuhoutuu täysin Ruotsin puolelta katsottuna. Kuvasovite nro 8 on tehty Luppjoaaralta, jonne ollaan rakentamassa 50 miljoonan arvoinen matkailukeskus. Vaarasta tehty kuvasovite ei anna oikeudenmukaista kuvaa tilanteesta, koska rakennettava keskus tulee paljon korkeammalle kuin paikka, josta kuvat on otettu. Kuvat eivät myöskään anna totuudenmukaista kuvaa todellisuudesta. Muutama kuva on otettu tilanteesta, jossa on sumua voimaloiden edessä. Kirkkaalla säällä otetut kuvat näyttäisivät paremmin, miten maisemakuva muuttuu huonompaan suuntaan.

V. 2015 tehty YVA on mielestämme puutteellinen. Se ei juuri ota haitallisia vaikutuksia Ruotsin puoleen huomioon. Lisäksi se on jo 6 vuotta vanha, ja paljon on muuttunut sen jälkeen. Esim. eräs yrittäjä rakentaa tänä vuonna 40 mökkiä, ravintolan ja muita rakennuksia Luppjoaaralle. Matkailijat haluavat nähdä mm. revontulta. Jos voimalat rakennetaan, matkailijat saavat revontulen sijasta nähdä pyöriviä voimaloita ja voimakkaita vilkkuvia valoja. Kuka haluaisi maksaa sel-laisesta näköalasta? V. 2014/2015 on tehty asukaskysely, mutta Luppion kyläläiset eivät ole tie-toisia siitä, että he olisivat vastanneet Reväsvaaran tuulipuistoa koskevaan kyselyyn.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittä-vät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimuk-set on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttä-mällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kui-tenkaan välttämättä aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden ai-heuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava. Kaavoituksen yhteydessä on huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö so-peutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vai-ikutuksia maisemaan Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Valokuvasovitteiden pohjina käytettyjä valokuvia on otettu eri vuoden- ja vuoro-kaudenaikoina ja erilaisissa sää- ja valaistusolosuhteissa. Valokuvia on otettu eri asiantuntijoiden maastokäyntien yhteydessä erityyppisillä kameroilla. Kameroissa ja niiden objektiiveissa on eroja, millä osaltaan on vaikutusta otettuihin kuviin. Kunkin havainnekuvan kuvatekstin yhteydessä on tuotu esiin tiedot pohjakuvan kinovastaavuudesta. Eri sää- ja valaistusolosuhteet huomioon ottavat havainneku-vat kertovat yhtenä vuoden- tai vuorokaudenaikana otettuja kuvia laajemmin tuu-livoimaloiden visualisista vaikutuksista.

Yhteysviranomainen on antanut lausunnon YVA-selostuksesta 2015.YVA-menette-lyssä tehtyä vaikutusten arviointia on tarkennettu kaavoituksen yhteydessä vuo-sina 2015–2023.

YVA:n yhteydessä tehty asukaskysely toteutettiin vastaavilla periaatteilla sekä Suomen että Ruotsin puolella. Asukaskysely lähetettiin Suomessa kaikkiin vakitui-siin ja vapaa-ajan talouksiin tuulivoimaloista noin 0–3 kilometrin etäisyydellä ja otannalla noin joka kolmanteen vakituiseen ja vapaa-ajan talouteen noin 3–10 ki-lometrin etäisyydellä. Lisäksi kysely lähetettiin Ruotsissa satunnaisotannalla noin

joka kolmanteen vakituiseen talouteen 3–10 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Ruotsin lainsäädäntö esti kyselyiden toimittamisen vapaa-ajan asuntojen omistajille. Asukaskyselyn toteuttamistapaa on kuvattu tarkemmin YVA-selostuksessa (luku 4.12.1).

2.38 Mielipide 41

Mielipiteessä kerrotaan, että seuraava lausunto on yhteenveto Ruotsin puolella asuvien suuresta huolesta Reväsvaaran johdosta.

Vastustamme Reväsvaaran ja kaikkien muiden Tornionjokilaaksossa sijaitsevien paikkojen tuulipuistosuunnitelmia.

Kaikki Suomen puolelle rakennettava tuulivoima vaikuttaa haitallisesti jokilaakson Ruotsin puolen asutukseen. Ruotsin puoli ei saa mitään hyötyä siitä, että tuulivoimalat rakennetaan rajalle, ainoastaan haittoja, kun näköalaan tulee korkeita vilkkuvia tuulivoimatorneja. Maisemakuva rumentuu ja tuhoutuu. Avoin ja houkutteleva maisemakuva joen yli häviää moneksi vuodeksi.

Jos tornit rakennetaan jokilaaksoon, ne pilaavat maisemaa kymmenien kilometrien matkalla. Bäckestasta ja Risuddenista nähdään selvästi Korpikylää vastapäätä sijaitsevat voimalat. Tämä etäisyys on 17 km. Espoon sopimuksen mukaan maisema on sama kuin ympäristö. Eli maiseman tuhoaminen on sama kuin luonnon pilaaminen.

Ruotsin puoli jokilaaksoa on Natura 2000 -alue, ja kaikki rakentaminen rannan läheisyyteen vaatii erityistä lupaa, jotta luonto ei häiriintyisi. Suurten teollisuuspuistojen rakentaminen Ruotsin puolen näkö- ja kuuloetäisyydelle on suuri loukkaus meille kaikille Ruotsin puolella asuville.

Ruotsin puolelle jokilaaksoa ollaan rakentamassa suuria matkailukeskuksia, mm. Luppiovaara ja Konsthall Tornedalen. Tuulipuisto vaikuttaa näihin erittäin haitallisesti. Alue on riippuvainen siitä, että väkeä muuttaa tänne. Teolliset tuulipuistot vaikuttavat haitallisesti siihen. Kukaan ei halua asua tuulipuiston naapurina. Jos haittavaikutukset olisivat olleet niin pieniä, kaikki Suomen tuulivoimalat olisi rakennettu Suomen rannikolle, koska siellä tuulee eniten, Suomen tuuliatlaksen mukaan.

Tuulivoiman seurauksena paikkakunnalle muuttajia on vähemmän, ja se johtaa myös tonttien ja talojen hintojen alenemiseen. Todettu arvonalennus voidaan laskuttaa Ylitornion kunnalta.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan automaattisesti aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden aiheuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava. Kaavoituksen yhteydessä on huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle.

Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen

vetovoima matkailun ja virkistykseen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimamat voivat olla toisille nähtävyys tai positiivinen signaali alueen kehittämisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimamat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.

Kaavan toteuttamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia minkään loma-asunnon tai asuinrakennuksen kohdalla.

Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon on tehty eri maissa useita tutkimuksia. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi merkittävää vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin – hintatasoa selittävät useat muut tekijä.

2.39 Mielipide 42

Mielipiteessä esitetään seuraava.

Suunniteltu tuulipuisto sijaitse Luppjo-kylääni vastapäätä (Övertorneån kunta).

Kuntana olemme kauan kaikin keinoin pyrkineet kääntämään väestön kehitystä kylässämme ja koko kunnassa. Maankolkamme sijaintihan ei ole kovin edullinen, ja nyt huomaamme, että sitä ei oteta huomioon. Vuosi sitten syttyi kipinä ja kyläläiset alkoivat saada elämänhalunsa ja inspiraationsa takaisin. Syttyi toivo, että löytyisi ehkä kuitenkin mahdollisuuksia elää ja toimia täällä tulevaisuudessakin. Ehkä tänne tulisi myös lapsiperheitä asumaan kauniiseen kyläämme ja tuntemaan, että tämä on hyvä ja turvallinen paikka lapsille kasvaa, ja myös iäkkäille elää loppuelämänsä.

Nyt ryhdytään hyödyntämään vaaraamme, Lupiovaaraa, mikä on mahtava asia, joka luo meille kaikille tulevaisuudenuskoa ja toivoa. Mutta idea perustuu siihen, että ympäristömme pysyy muuttumattomana. Markkinoimme luontoamme, maisemia, näkymiä, hiljaisuutta ja eläimistöä. Tämä on uuden toiminnan ydin. Nyt saamme tietää, että naapurimaamme kateellisella tavalla suunnittelee tuulipuistoa kyläämme vastapäätä. Täysin järjetöntä! Menetämme jalansijamme saman tien. Tornionjokilaaksossa ei yleensä tuule. Toivon, että tämä kirjelmäni riittäisi estämään tällaisen suuren erehdyksen. Maassa jo makaavia ihmisiä ei potkita.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.40 Mielipide 43

Mielipiteen jättäjät vastustavat Reväsvaaran tuulipuistoa, koska sillä olisi suuri vaikutus alueeseen, joka on vanhojen ympäristösuunnitelmien/-kaavojen mukaan (1974?) valtakunnallisesti arvokas alue.

Tornionjokilaakson riistäminen ei saa enää jatkua. Olemme jo kyllästyneet siihen, että lahjakkaat nuoremme suureksi osaksi vahvistavat Tukholmaa ja Helsinkiä. Meidän pitää saada nuoret pysymään täällä / palaamaan tänne, jotta riistäminen loppuisi. Ks. Haparandabladet 27.8.

Norrbottenia ei saa enää pahoinpidellä. Lähetämme teille jo miljardeja kruunuja malmin, metsän, vesivoiman ja nuorison muodossa.

VASTINE:

Merkitään tiedoksi.

2.41 Mielipide 44

Matkailu- ja elämymatkailuyritykset Arthotel Tornedalen ja Konsthall Tornedalen vastustavat Revasvaaran tuulipuistoa.

Tuulipuisto olisi brutaali teollinen loukkaus luonnonkauniiseen ja kulttuuriherkkään alueeseen ja muodostaisi tuhoisan esteen vierailuelinkeinon jatkokehittämiselle tälle raja-alueelle.

Tuulipuisto ryöstäisi meiltä kaikkein arvokkaimman omaisuutemme, jota tarjoamme ympäri maapalloa matkustaville ihmisille, jotka haluavat kokea koskematonta ja puhdasta ympäristöä, jossa revontuli ja keskiyön aurinko ovat maailmantasolla ainutlaatuisia vetonauloja. Arktinen maisemamme on ainutlaatuinen, siinä on koskematonta, ikivanha maisemakuva, jossa satumaisten luonnonelämysten taustalla on sinertävät vaarat.

V. 2009 ostin metsäkiinteistön Vitsaniemen kylästä, Pekanpäästä vastapäätä. Tämä hankinta kehittyi matkailuelinkeinoksi ja miljoonainvestoinniksi. Arthotel Tornedalen ja Konsthall Tornedalen ovat n. 70 milj. SEK investointi raja-alueen ainutlaatuiseen arktiseen luontoon.

Tämän taidehalliin ja hotelliin perustuvan investointipäätöksen ratkaisevana asiana oli kaunis paikka, joka avautuu Tornionjoelle päin ja itäänpäin Suomeen. Investoinnit perustuvat kauniiseen luontoon, jossa revontuli, täysikuu, tähtikirkkaat talviyöt ja keskiyön aurinko tarjoavat maagisia luontoelämyksiä.

Tornedalen – Tornionlaakso on maantieteellinen käsite, joka muodostaa tavaramerkin, joka levittää tietoa Ruotsin ja Suomen välisestä raja-alueesta ja sen monikulttuurista ja kieliseoksesta (ruotsi, suomi, saame).

Arthotel Tornedalen saa vieraita koko Euroopasta, Yhdysvalloista, Aasiasta ja Australiasta. Matkailuelinkeino on kokonaisuudessaan globaali, ja yhdessä Ruotsin, Suomen ja Norjan yrittäjien kanssa myymme luontoelämyksiä koko maailmalle.

Yhteinen organisaatiomme Visit Arctic Europe (VAE) Rovaniemellä myötävaikuttaa matkailun menestymiseen raja-alueella.

Konsthall Tornedalen on luontoon ja kulttuuriin liittyvien elämysten kohtaamispaikka Ruotsin ja Suomen rajalla. Ympärillä oleva ympäristö antaa vieraille ainutlaatuisen mahdollisuuden kokea taiteen ja kulttuurin symbioosia luonnon vivahteiden kanssa, jotka heijastuvat vapaana virtaavaan Tornionjokeen.

Kaunis paikka Vitsaniemi-Pekanpään kohdalla on kaikkien ikäryhmien kohtaamispaikka, luonto- ja kulttuurielämysten globaalinen napa.

Konsthall Tornedalen palauttaa Tornionjoelle ikivanhan merkityksen rajajoen molempien puolten ihmisten yhdistäjänä ja elvyttää luonnollisen yhteenkuuluvuuden ja sukulaisuuden, joka on jokilaaksossa aina ollut. Joen yli on helppo liikkua, kesällä veneellä ja talvella jääteitä pitkin.

Taidehalli muodostaa yhteyksiä ja verkostoja, jotka vahvistavat rajayhteistyötä. Ainutlaatuinen maantieteellinen sijainti, kansainvälinen suuntautuminen, laaja toiminta ja houkuttelevat verkostot edistävät seudun kansainvälistymistä. Tulevaisuudessa se tulee saamaan keskeisen roolin kulttuurilaitoksena Arktisen vyöhykkeen yhteistyölle.

Nykyaikainen taide yhdessä paikallisten tarinoiden kanssa kertovat raja-alueen ihmisistä, historiasta ja elämästä, ennen ja nyt. Taidehalli tulee yhdessä Ruotsin, Suomen ja muun maailman muuseoiden kanssa näyttämään ja esittelemään kulttuurihistoriaa ja taiteellisuutta, joka on vuosien aikana kehittynyt yhteiseksi pohjoismaiseksi kulttuuriperinnöksemme.

Tornionlaakso ei ole Suomi eikä Ruotsi, vaan se on Meänmaa ja kuuluu meille kaikille, riippumatta siitä, millä puolella rajajokea asumme. Meillä on yhteinen kieli ja kulttuuri ja olemme aina kunnioittaneet toisiamme. Kulttuuriperintömme on moninaista, koska me Tornion jokilaakson asukkaat, saamelaiset, ruotsalaiset, suomalaiset olemme yhdessä rakentaneet tätä aluetta ja otaneet jokivarren maat käyttöön. Elämme joen kalasta ja metsän marjoista. Monilla meistä on puolet suvusta Suomen puolella ja kanssakäyminen on luontevaa.

Olen ylpeä kauniista Tornionjokilaaksosta ja vastustan jyrkästi Reväsvaaran tuulipuistoa. Se olisi vieras ja pelottava, valkoisista pilareista koostuva hirviö, joka näkyisi jokea pitkin Aavasaksasta ja Luppiovaarasta saarten yli Tornioon ja Haaparannalle Perämerelle asti.

Luonto kuuluu meille kaikille, ja me Tornionjokilaakson asukkaat rakastamme luontoa. Se on tärkein omaisuutemme, joka antaa meille virkistystä ja tuloja.

Tuulimyllyt tuhoavat kauniin maisemakuvan, jossa Suomen puolella pohjoisessa ja idässä on si- nertäviä vaaroja. Ainutlaatuiset luontoelämykset häviävät ja tulevaisuuden hankkeet tulevat mahdottomiksi.

Haluamme yhdessä vaalia ainutlaatuista jokilaaksoamme tuleville sukupolville.

Jos Reväsvaaran tuulipuisto rakennetaan, me Konsthall Tornedalenin ja Arthotell Tornedalenin edustajat tulemme vaatimaan taloudellista vahingonkorvausta ja tarvittaessa asia siirtyy Euroopan unionin tuomioistuimeen.

VASTINE:

YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa on selvitetty ja tunnistettu merkittävät vaikutukset MRL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Selvitykset ja tutkimukset on tehty voimassa olevan lainsäädännön ja Suomessa tuulivoimakaavoitukseen vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vaikutusten arvioinnit on otettu lain edellyttämällä tavalla huomioon kaavaratkaisussa.

Tuulivoimarakentamisella on aina vaikutuksia maisemaan. Tuulivoimalat eivät kuitenkaan automaattisesti aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia, vaikka niiden aiheuttama visuaalinen muutos olisikin huomattava. Kaavoituksen yhteydessä on huolehdittu siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön. Kaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia maisemaan Natura-alueisiin tai muuhun ympäristöön.

Yleisesti tuulivoimarakentamisen potentiaaliset haitalliset vaikutukset matkailuun kohdistuvat erämaamatkailuun tai sellaisiin kohteisiin, joiden matkailullinen arvo perustuu koskemattomaan luontoon. Tornionjokilaakson maisema on luonteeltaan monipuolinen kaikkine kerrostumineen. Ihmisen toiminnat ovat seudulla jo nyt pitkälti keskittyneet alueelle. Tornionjokilaakson kaltaisella ihmisen toiminnan vyöhykkeellä vaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Matkailu- ja virkistyskokemus sekä alueen vetovoima matkailun ja virkistyksen kannalta riippuvat kunkin henkilön omasta suhtautumisesta tuulivoimaloihin. Matkakohteen valintaan vaikuttavat siis monet tekijät, myös mielikuvat. Voimalat voivat olla toisille nähtävyyttä tai positiivinen signaali alueen kehittymisestä ja toisille häiritsevä maisemahaitta.

Tornionjokilaaksossa matkailun vetovoimatekijöitä ovat maisema ja kulttuuriympäristö. Kattavien selvitysten ja vaikutusten arviointien avulla on varmistettu, että kaavan toteuttaminen ei kokonaisuutena katsottuna aiheuta merkittäviä

maisemavaikutuksia eikä vaaranna alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, mikä on myös matkailun kannalta keskeistä.

Tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista matkailuun on tehty vielä suhteellisen vähän. Joidenkin tutkimusten mukaan tuulivoimalat eivät vaikuta matkustuskohteen valintaan tai matkailijoiden innokkuuteen palata turistialueelle. Vaikka hankkeen suunnitteluvaiheessa moni matkailija on suhtautunut tuulivoimaan kielteisesti, tuotantovaiheessa tuulivoimaloilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta matkustuskohteen valintaan tai matkailuun alueella. Matkailua ja uusia matkailutuotteita on mahdollista kehittää ammattimaisesti rinnakkain tuulivoiman kanssa. Tästä on esimerkkinä Kalajoen kaupunki, missä molemmat elinkeinot ovat vahvasti edustettuina.

Kaavaselostusta on täydennetty matkailun nykytilan ja vaikutusten osalta.